

med 12. in 19. uro **25. junij 2011**
DAN ODPRTIH VRAT VINARJEV IN OLJKARJEV
SLOVENSKE ISTRE

Poskusite izvrstna vina in oljčna olja pri samih proizvajalcih.
Organizirani brezplačni avtobusni prevozi iz Kopra, Izole in Portoroža.

Naložba v vašo prihodnost
Operacija de jure financirana Evropska unija
Instrument za predpristopno pomoč

26. junij 2011 med 17. in 21. uro
MED VINARJI IN OLJKARJI ISTRE NA PLOŠČADI V
PORTOROŽU

Predstavitve vinarjev, oljarjev in kulinarike Istre ter kulturno zabavni program s Slavkom Ivančičem, skupino Vruja in folklorno skupino.

Več informacij:
www.wellnessistra.eu

REPUBLIKA SLOVENIJA
SLUŽBA VLADE RS ZA LOKALNO SAMOUPRAVO
IN REGIONALNO POLITIKO

Primorski

dnevnik

NEDELJA, 26. JUNIJA 2011

št. 151 (20.166) leto LXVII.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerkljimi, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Doberdob" v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojskim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobodjenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužjeni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040 7786300, fax 040 772418

GORICA - Ul. Garibaldi 9 - Tel. 040 533382, fax 040 532958

ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432 731190

Internet: <http://www.primorski.eu/> e-mail: redakcija@primorski.eu

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

Spedizione in abbonamento postale 45% Art. 2, comma 20/b, legge 662/96 - Trieste

1,00 € CENA V SLOVENIJI 1,00 €

Čezmejno proslavljanje slovenske državnosti

MARTIN BRECELJ

Slovenci smemo po pravici praznovati dan državnosti s posebnim zanosom, saj smo se do svoje države dokopali pred 20 leti po velikih in dolgotrajnih naporih, izkoriščajoč splet težko ponovljivih zgodovinskih okoliščin ob zrušenju Berlinskega zidu. Pri tem ne bi smeli spregledati, da smo pravzaprav eden redkih narodov, ki so dosegli takšno politično uveljavitev: na svetu je več tisoč narodov, priznanih držav pa je komaj kakih dvesto.

Sicer pa smo Slovenci naredili preskok, kot pravimo, iz naroda v nacijo z veliko zgodovinsko zamudo, in to v času, ko nacionalne države niso več absolutno suvereni politični subjekti. V današnjem globaliziranem svetu se uveljavljajo globalni akterji, kot je EU, ki so najbrž le etapa v daljnosežnejših svetovnih integracijskih procesih. To ne pomeni, da so nacionalne države obsojene na odmrtnje. Res pa je, da jih prenos dela suverenosti na višje integracijske ravni na neki način relativizira, kot je sicer po drugi strani nič manj res, da bolj monolitne globalne akterje, npr. Rusijo, Kitajsko in Indijo, čaka proces notranje politične diferenciacije oziroma decentralizacije.

Vse to ne izničuje pomena slovenske državnosti. Gotovo bi bilo z vidika ohranjanja vrednot slovenstva veliko težje, ko bi se, denimo, Republika Slovenija vključila v EU kot del Jugoslavije, saj ne bi prerasla regionalne institucionalne ravni, kar bi bistveno vplivalo na kakovost slovenstva v matičnem prostoru in zunaj njega. Slovenska država je pač ključnega pomena tudi za Slovence, ki živimo zunaj njenih meja, saj smo prek nje tudi mi narodnostno lažje razpoznavni.

Nadaljevanje na 2. strani

ZAGREB - Včeraj slovesno proslavili 20. obletnico samostojnosti

Sklenitev pogajanj z EU čestitka ob prazniku Hrvaške

Svečanosti v Zagrebu se je udeležil tudi slovenski predsednik Danilo Türk

NAGRADA LUCHETTA - Prireditev I nostri angeli

Angelski poklon otrokom

Strokovna žirija je nagradila mednarodne novinarske prispevke in reportaže posvečene malim žrtvam

TRST - Verdijevo gledališče je sinoči gostilo tradicionalno prireditev I nostri angeli - Naši angeli, televizijsko nagajevanje mednarodne novinarske nagrade Marco Luchetta, ki jo v spomin na pokojne novinarje Luchetto, Oto, D'Angela in Hro-

vatina prireja istoimenska fundacija.

Na večeru, posvečenem pred kratko preminulemu Fulviu Molinariju, ki sta ga vodila Maria Concetta Mattei in Gerardo Greco, so nagradili letošnje zmagovalce francoskega novinarja Pierra Monégiera, njego-

vega snemalca Dominiquea Marotela, novinarja Giusi Fasano in Arneja Perrasa ter fotografino Moniko Bulaj. Posebna nagrada pa je šla astrofizičarki Margheriti Hack (na sliki).

Na 5. strani

ZAGREB - Na Hrvaškem so včeraj praznovali 20. obletnico samostojnosti in to dan potem, ko je EU potrdila sklenitev pogajanj med Hrvaško in povežavo. Državni vrh je slovesnosti ob dnevu državnosti začel s polaganjem vencev ob spomenikih v Zagrebu in nadaljeval s slavno sejo vlade, na kateri je bil tudi predsednik države Ivo Josipović. »Sklenitev pogajanj z EU je največja čestitka Hrvaški ob 20. obletnici samostojnosti,« je dejal predsednik sabora Luka Bebić. Slovesnosti v Zagrebu se je udeležil tudi predsednik slovenske republike Danilo Türk.

Na 21. strani

Senatorka Blažina
podprla ustanovitev
dvojezičnih šol
v Tipani in Bardu

Na 2. strani

Jergoviću podelili
nagrado Tomizza

Na 6. strani

V Doberdobu bodo
sanirali podporni zid

Na 9. strani

Goriški zdravniki
pojasnili vzroke stavke

Na 10. strani

NK Kras najel
sedem igralcev

Na 22. strani

GUČA
NA KRASU
SUL CARSO

15. JULIJ

BRIŠČIKI ZGONIK - (TRST)

PRIREDITVENI PROSTOR OB LETALIŠČU

MOŽNO KAMPIRANJE!

GORAN BREGOVIČ
& WEDDINGS AND FUNERAL ORCHESTRA
+ BALKAN BOYS
+ DJ GAETANO FABRI

OB 20.30

VSTOPNICE SO NA RAZPOLAGO NA PRODAJNIH MESTIH:

BAR KANARIN - OPČINE
BAR IGOR - NABREŽINA
TRAFIKA SARABANDA - PROSEK
KULTURNI DOM - GORICA

eventim ticket24 PREVENIVTE AREALER

Možno kampiranje!

Železnina Terčon

zanzar sistem

plissé

NABREŽINA 124
tel. 040 200122

Sprejemni center
Gradina
Doberdob
domača kuhinja

odprto ob petkih, sobotah in nedeljah

vsak petek zvečer glasba v živo

ROGOS

Tel. +39 0481 784111
GSM +39 3334056800
www.riservanaturalegradina.com

9. ZAMEJSKI FESTIVAL AMATERSKIH DRAMSKIH SKUPIN

Mavhinje
— Danes, 26. junija 2011 —

20.30 - Dramska skupina SKD Tabor

SEZONSKA RAZPRODAJA

21.30 - Višješolska skupina SDD Jaka Štoka

SVEŽE NOVICE IZ OSMICE

BENEŠKA SLOVENIJA - V pogovoru z županoma Eliom Berro ter Guidom Marchiolom

Sen. Blažina podprla ustanovitev dvojezičnih šol v Tipani in Bardu

Pogovorov sta se udeležila tudi predsednika SKGZ in SSO za Videmsko Luigia Negro ter Giorgio Banchig

Senatorica Tamara Blažina z otroki vrtca v Bardu

TIPANA, BARDO - Senatorica Tamara Blažina je včeraj v pogovoru z županoma iz Tipane in Barda Eliom Berro ter Guidom Marchiolom tudi formalno podprla predlog obeh uprav, da bi v že obstoječi šoli vnesli model dvojezičnega šolanja po vzorcu špertske šole. Na teritoriju so namreč dozoreli vsi pogoji za tako izbiro, ki jo sicer predvideva zaščitni zakon. Obe upravi sta s sklepom občinskega sveta formalno zaprosili za ustanovitev dvojezične šole, da bi ohranili krajevno slovensko kulturo in jo nadgradili ter na tak način zagotovili otrokom in celotni skupnosti dodatne možnosti razvoja tudi v čezmejnem povezovanju.

Tako v Bardu kot v Tipani so se za dvojezično šolanje opredelili vsi starši otrok, v Bardu celo v pisni obliki. Tudi na podlagi števila vpisanih je predlog, da bi v Terski dolini delovali dve dvojezični šoli, utemeljen. V Bardu obiskuje vrtec 15 otrok, osnovno šolo 25, podobne so šte-

vilke tudi v Tipani in v obeh občinah je pouk celodnevni. Ob manjšinski specifikki je sicer treba upoštevati tudi dejstvo, da gre za gorato območje, je poudarila senatorica Blažina, zato je ohranitev svoje šole za obe občini zelo pomembna. Blažinova je oba župana seznanila tudi z vsebino pogovorov, ki jih je v zvezi z možnostjo ustanovitve dveh dvojezičnih šol imela tako z deželnim odborom za šolstvo Molinarom kot z deželno šolsko ravnateljico Beltramijevo, ki sta izkazala naklonjenost temu vprašanju. Slovenska senatorica Demokratske stranke je še dodala, da Dežela Furlanija Julijska krajina pripravlja velik mednarodni posvet o dvojezičnem šolanju, ki bo jeseni v Špetru.

Med svojim včerajšnjim obiskom v Karnajski in Terski dolini je senatorica Blažina najprej obiskala občino Tipano. Na županstvu so jo sprejeli župan Elio Berra in svetnika Arturo Blasutto ter Donato Sturma. Pogovora sta se udeležila tudi

predsednika SKGZ in SSO za videmsko pokrajino Luigia Negro ter Giorgio Banchig in občinski svetnik iz Barda Igor Černo. Na prvem uradnem obisku v Tipani se je senatorica Blažina seznanila tudi s splošnim stanjem v občini. V ospredju je bila ob šolski še ekonomska problematika, ki je za to območje življenjskega pomena. Velik problem je tu pomanjkanje delovnih mest, je poudaril župan, ki se je tudi pritožil, ker v zadnjih desetletjih ni bilo v naši deželi nobene prave razvojne politike za gorate predele, za to pristojne ustanove pa so le desetino svojih sredstev investirale v hribovite občine. Mlad obrtnik ali podjetnik se v Tipani srečuje z enakimi ovirami in deluje v enakih razmerah kot njegov vrstnik v furlanski ravnini, je poudaril Berra. Pogovoru na županstvu je sledil obisk lepo urejenih prostorov vrtca.

Iz Tipane so se nato slovenska senatorica in predstavniki slovenske manjšine peljali mimo Viškorše ter Barda v Njivico,

Župan Tipane Elio Berra

Župan Barda Guido Marchiol

kjer je sedež Občine Barda. Tu jih je pričakal župan Guido Marchiol, ki je še posebej poudaril dejstvo, da so v glavah prebivalcev padle vse mentalne pregrade, kar je delno presenetilo tudi same upravitelje. Izrazil pa je tudi skrb, da ne bi zamujali in tako zapravili zgodovinskega trenutka, saj je v približno enem letu treba speljati ves postopek, da se lahko s šolskim letom 2012/13 začne z dvojezičnim poukom. Tudi Marchiol je omenil stalno ubožanje goratih predelov in med drugimi izpostavil problem slabih poštinih storitev. Sledil je obisk vrtca in šole: oba sta bila zgrajena po potresu, občina pa je v obe zgradbi v zadnjih sedmih letih investirala 350 tisoč evrov.

Na obeh srečanjih je bilo govora tudi o nadaljnjih skupnih korakih, vsi pa so tudi poudarili pomen sodelovanja in skupnega nastopanja krajevnih uprav ter manjšinskih organizacij za uspeh sicer dobro nastavljenega načrta. (NM)

Nadaljevanje s 1. strani

Nakazana relativizacija nacionalnih držav pa paradoksalno lahko nudi celo nekatere prednosti za razvoj posameznih narodov, vključno našega. Življenje pod skupno evropsko streho in sploh v globaliziranem svetu nam namreč omogoča, da uresničujemo skupni slovenski prostor ne le na kulturnem, ampak tudi na gospodarskem in političnem področju v oblikah, ki bi jih klasične nacionalne države ne dopuščale. Tako bi npr. lahko slovensko šolstvo v Italiji tesneje povezali s šolskim sistemom v osrednji Sloveniji tudi s pretokom učnega osebja. Slovenci v Italiji in sploh po svetu bi lahko volili svoje predstavnike v slovenski parlament, podobno kot že velja za italijanskega, itd.

V takšnih in podobnih razmišljanjih pa trčimo ob neko drugo specifično slovensko državnost, in sicer to, da je še v povojih in da se povrh sooča s problemi, ki so značilni za bivše socialistične države v tranziciji. Prav ob sedanjih 20. obletnici poleg nedvomnih uspehov prihajajo v ospredje velike težave, s katerimi se Slovenija tačas spopada na malodane vseh področjih. Rešitve pa je mogoče najti le sledeč smernicam, ki vodijo sleherni modernizaciji: več trga, več znanstveno-kritičnega duha, več demokracije. Verjetno ne bi bilo odveč celo na novo pretresti nekatere nosilne stebre slovenske državne zgradbe. Je res smotrna sedanja dvodomna ureditev slovenskega parlamenta? Koliko se neposredne volitve predsednika države ujemajo z njegovimi v bistvu zgolj predstavnikiškimi nalogami? Mar ne bi kazalo bolje urediti institut referendumov?

Takšna in podobna razmišljanja iz že omenjenih razlogov zadevajo tudi Slovence, ki ne živimo v mejah slovenske države. Sicer pa je družbeno-politična ureditev v matici vselej pogojevala tudi organizacijo Slovencev zunaj nje, vključno in še posebej Slovencev v Italiji. In dejansko se tudi pri nas po svoje postavlja problem nadaljnje modernizacije. Mar nismo še vedno preveč ujeti v strukture, ki so nastale v času hladne vojne? Ne bi kazalo dosledneje ločevati kulturno, gospodarsko in politično raven v našem organiziranem življenju? Koli-ko so organizacije, ustanove in družbe, ki so po svoji naravi in namembnosti vsemanjšinske, res pod demokratičnim nadzorom celotne skupnosti?

Martin Breclj

KOROŠKA - Desetletja zamolčana zgodovina podružnice koncentracijskega taborišča Mauthausen

Tudi na severni strani predora Ljubelj nastaja kraj spomina Projekt Višje tehnične šole v Beljaku že dobiva konkretne obrise

CELOVEČ - Medtem ko je bil na slovenski strani predora Ljubelj na avstrijsko-slovenski meji že v 50-ih letih prejšnjega stoletja urejen spominski park, so ostanki podružnice Ljubelj sever koncentracijskega ta-

borišča Mauthausen na avstrijski strani hitro izginili, o medvojnih dogodkih pa se je desetletja molčalo. Sedaj, po 66 letih, končno tudi na območju podružnice Ljubelj sever nastaja kraj spomina na žrtve nacističnega na-

silja. O prvih obrisih nastajajočega spominskega prostora so se lahko prepričali udeleženci letošnje spominske slovesnosti preteklo soboto na severni strani predora Ljubelj, nato je sledila še komemoracija na slovenski strani. Kot je znano, je med leti 1943 in 1945 okoli 2000 deportirancev iz vse Evrope moralo graditi predor pod nečloveškimi pogoji, nad 30 ujetnikov pa je umrlo oz. bilo umorjenih.

Pobudnik projekta spominskega prostora, ki sedaj nastaja na kraju podružnice nekdanjega koncentracijskega taborišča Mauthausen-Ljubelj sever, je bil odbor Mauthausen Komitee Kärnten/Koroška na čelu s predsednikom univ. prof. Petrom Gstettnerjem, ki je zamolčano taborišče vrnil v koroško zgodovino leta 1995 s prvo spominsko proslavo na avstrijski strani predora. Skupaj z avstrijskim ministrstvom za notranje zadeve je komitee razpisal natečaj, pri katerem je bil med 18 projekti izbran projekt šolarjev Višje tehnične šole iz Beljaka (HTL Villach) s partnerskima šolama Srednja šola za gradbeništvo in varovanje okolja iz Celja ter Knobelsdorffove šole v Berlinu. »Dijaki iz treh držav so s svojimi predlogi in s svojim delom bistveno pripomogli k temu, da bo iz sramote na zemljevidu avstrijske Koroške lahko nastal spomenik, ki se bo izkazal tudi v evropskem merilu,« je ob predstavitvi poudaril Gstettner, ki je izrazil željo, naj se dela hitro nadaljuje, tako da bi v »dveh, treh letih nastalo do-

Štirijezična tabla opozarja na nastajajoči spominski prostor koncentracijskega taborišča Ljubelj sever v Avstriji

I.L.

stojno spominsko obeležje. Profesor Peter Fantur, mentor in koordinator natečaja za ureditev spominskega prostora ter profesor slovensčine in verouka na Višji tehnični šoli v Beljaku in ob enem odbornik društva Mauthausen Komitee Kärnten/Koroška pa z zadovoljstvom ugotavljata, da je privatna iniciativa društva za dostojen spomin in opomin na grozodejstva tudi na avstrijski strani s tem projektom »končno prodrla«. Areal koncentracijskega taborišča Ljubelj sever, kjer je v preteklih desetletjih temelje nekdanjega taborišča prerasla trava, grmovje in visoka drevesa, so medtem v etapih očistili s tem tudi razpršili zamolčano koroško zgodovino. Nadalje so učitelji in učenci Višje tehnične šole iz Beljaka tudi že izmerili celo območje, ustvarili

krajinski model, konzervirali temelje in (provizorično) že pokrili izkopano barako za umivanje, ki jo bodo pozneje adaptirali v razstavno površino oz. v muzej. S tem bodo stari taboriščni prostori postali dostopni širši javnosti, je dejal univerzitetni profesor Peter Gstettner, ki strokovno podpira šolo oz. di- jake, denarno pa projekt omogoča zvezno ministrstvo za notranje zadeve R. Avstrije.

Govornika na letošnji osrednji spominski slovesnosti na območju taborišča Ljubelj sever sta bila evangeličanski škof Michael Bünker in Thomas Frankl. Za koroško deželno vlado se je je udeležil Peter Kaiser, namestnik deželnega glavarja in predsednik koroških socialdemokratov.

Ivan Lukan

Slovensko deželno gospodarsko združenje
www.sdgz.it

35. REDNI OBČNI ZBOR SDGZ

Razstavna dvorana Zadrúžne kraške banke na Opčinah

jutri - ponedeljek, 27. junija 2011, ob 18.30

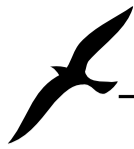
- 1) poročilo predsednika SDGZ in predsednikov sekcij;
- 2) poročilo nadzornega odbora;
- 3) predstavitev obračuna in finančnega stanja za leto 2010 ter proračuna za leto 2011;
- 4) razprava;
- 5) volitve obračuna in finančnega stanja za leto 2010 ter proračuna za leto 2011;
- 6) razno.

Vljudno vabimo vse člane na občni zbor. Člani lahko brezplačno parkirajo na parkirišču banke. Za informacije: tel. 040 6724824

Aktivnost sofinancirana s strani Javne agencije Republike Slovenije za podjetništvo in tuje investicije in Ministrstva za gospodarstvo Republike Slovenije.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSTVO

SLOVENC V ITALIJI - Za univerzitetne študente, dijake in kadre

Slov.I.K. v šolskem letu 2011-2012 s kar tremi izobraževalnimi programi

Študentje med predavanjem na Sloviku

BUMBACA

TRST, GORICA - Šolsko leto 2010-2011 se je na Slov.I.K.-u zaključilo v ponedeljek, 20. junija, s predavanjem prof. Lynn Isabella z University of Virginia. Na Slovenskem izobraževalnem konzorciju pa so že pripravili program za šolsko leto 2011-2012.

Prihodnje leto bodo – poleg seminarjev, forumov in drugih srečanj, namenjenih javnosti – stekli kar trije izobraževalni programi. Najmlajši ciljni publiko Slov.I.K.-a, torej dijakom višjih srednjih šol, bo namenjen program Ekstra. Letos bo program v celoti potekal v obliki delavnic, in sicer v Trstu (za mlajše in starejše dijake) in v Gorici. Na programu sodelujejo tudi slovenske univerze, ki so članice Slov.I.K.-a. Multidisciplinarni program je namenjen univerzitetnim študentom. Predvideva 60 ur delnic in predavanj, ki potekajo večinoma ob sobotah zjutraj. Program je že stalnica Slov.I.K.-ove ponudbe in pritegne vsako leto okrog 15 ambicioznih, radovednih študentov. Tem nudi Slov.I.K. tudi dodatne možnosti izobraževanja, štipendije za polletne šole, organizira jim delovno prakso itd. Novost letošnjega leta je kadroviski program Vodenje ustanov. Ta program je namenjen ustanovam slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, ki želijo dodatno izobraziti sedanji in bodoči vodstveni kader.

V nadaljevanju objavljamo povzetke razpisov. Več informacij je na www.slovik.org.

Za univerzitetne študente: Multidisciplinarni program

Multidisciplinarni program za kakovostno kadrovisko rast je triletni ciklični obdiplomski študijski program. Vsak cikel traja po eno šolsko leto, celoten cikel programa se zaključuje v treh letih. Organizirane oblike študijskega dela, predvidene po programu, so predavanja, seminarji, delavnice in druge oblike dela. Te dejavnosti potekajo praviloma med študijskim letom ob sobotah zjutraj v skupnem obsegu 60 ur. Študenti se v sklopu programa seznanjajo s temami s področja managementa, marketinga, komunikacije, timskega dela, delovnega prava itd. Vsako leto je po eno predavanje posvečeno humanističnim vedam oz. naravoslovnim znanostim. Poleg tega spoznavajo tečajniki tudi primere dobrih praks ter aktualne premike v družbi in umetnosti.

Poleg tega so po programu predvidene še dodatne in dopolnilne dejavnosti: tečaj poslovne komunikacije v slovenskem jeziku, tečaj poslovne komunikacije v angleškem jeziku in tečaj računalništva (te dejavnosti izvajamo glede na želje in potrebe študentov) ter obiskovanje Discover management programa na IEDC-Poslovnih šolih Bled (9 dni v mesecu juliju) in delovna praksa. Študenti, ki zaključujejo program, lahko na Univerzi v Novi Gorici opravijo Individualno raziskovalno delo in s tem pridobijo še dodatne kredite na 2. stopnji univerzitetnega študija.

Na program se lahko vpišejo študenti, ki so opravili maturo na eni od višjih srednjih šol s slovenskim učnim jezikom v Italiji po letu 2001, še niso dopolnili 30. leta starosti in so vpisani na kateri koli univerzitetni (dodiplomski, magistrski ali doktorski) študij. Od študentov se pričakuje splošna razgledanost in kulturna osveščenost, zanimanje za aktualne teme, radovednost, želja po osebnih in poklicnih uveljavitvi. Za leto 2011-2012 je razpisanih petnajst vpisnih mest v vseh treh letnikih programa.

Kandidati morajo izpolnjeno prijavnico z vso razpisno dokumentacijo oddati do 15. 9. 2011. Prijavnico s prilogami naj kandidati pošljejo na e-naslov info@slovik.org s pripisom: *Prijavnica za vpis na multidisciplinarni program – 1. letnik*. Študenti, ki so že obiskovali Multidisciplinarni program, morajo do 15. septembra potrditi vpis v višji (2. ali 3.) letnik. Vse informacije, razpis, opis programa in prijavnica so na spletni strani www.slovik.org.

Za dijake višjih srednjih šol: Program Ekstra

Ekstra je obšolski program, ki dijakom višjih srednjih šol ponuja možnost učenja, dodatnega in dopolnilnega izobraževanja, študijskega usmerjanja in druženja. Od dijakov, ki se vpišejo na program, se pričakuje splošna razgledanost in kulturna osveščenost, zanimanje za aktualne teme, radovednost, želja po osebnih in študijski uveljavitvi.

V šolskem letu 2011-2012 bo program potekal v obliki delavnic. V Trstu bodo dijaki razdeljeni v dve skupini; v prvi skupini bodo dijaki 1. in 2. razredov, v drugi pa dijaki 3., 4. in 5. razredov višjih srednjih šol. V Gorici bodo delavnice namenjene samo dijakom zadnjih treh razredov.

Za prvo (mlajšo) skupino so predvidene tri delavnice, za drugo (starejši) skupini pa po šest delavnic; nekatere delavnice, namenjene drugima skupinama, bo Slov.I.K. izvedel v sodelovanju s slovenskimi univerzami in fakultetami, ki so članice konzorcija. Vse delavnice bodo potekale ob petkih popoldne, predvidoma med 14.30 in 16.00. Točen raspored, koledar in urnik bo objavljen v septembru. Na program se lahko vpišejo dijaki, ki so opravili 8-letno izobraževanje na osnovnih in nižjih srednjih šolah v slovenskem učnem jeziku v Italiji in ki so se vpisali na eno od višjih srednjih šol v slovenskem učnem jeziku v Italiji.

Za leto 2011-2012 je v Trstu razpisanih 20 vpisnih mest za prvo skupino in 30 vpisnih mest za drugo skupino, v Gorici pa 15 vpisnih mest. Če bo število prijavljenih dijakov presegalo število prostih vpisnih mest, bodo dijaki izbrani glede na šolski uspeh v preteklem šolskem letu. Kandidati morajo izpolnjeno prijavnico z vso razpisno dokumentacijo oddati do 23. 9. 2011. Prijavnico s prilogami naj kandidati naslovijo na e-naslov info@slovik.org s pripisom: *Prijavnica za vpis na program ekstra*. Vse informacije, razpis, opis programa in prijavnica so na spletni strani www.slovik.org.

Za kadre: Vodenje ustanov Slovencev v Italiji

Program Vodenje ustanov slovenske narodnostne skupnosti v Italiji je intenzivni študijski program, ki je namenjen sedanjim in bodočim vodilnim kadrom omejenih ustanov. Cilj programa je formacija vodilnih kadrov slovenske narodnostne skupnosti v Italiji s specifično izobrazbo potencialnih kadrov za področje vodenja ustanov. Vsebine programa segajo na področja analize in načrtovanja, marketinga, managementa, upravljanja s človeškimi viri, vodenja delovnih skupin, promocije, komunikacije, javnega delovanja in nastopanja; posebna pozornost je namenjena poznavanju slovenskega, italijanskega in angleškega jezika za potrebe poslovnega delovanja in prenosa znanj v prakso.

Organizirane oblike študijskega dela bodo potekale od januarja do maja 2012, praviloma ob petkih popoldne, v skupnem obsegu 60 ur. Slov.I.K. bo za tečajnike organiziral tudi obiske ustanov in delovno prakso. Poleg tega bodo tečajniki lahko obiskovali tudi tečaje poslovne komunikacije v slovenskem in angleškem jeziku ter računalništva.

Razpisanih je 25 (petindvajset) vpisnih mest; od tega je 10 mest je rezerviranih za ustanove slovenske narodnostne skupnosti, ki so podprle program, 15 mest pa je prostih. Na program se lahko vpišejo kandidati, ki so opravili maturo in še niso dopolnili 50. leta starosti. Od njih se zahteva znanje slovenskega in italijanskega jezika na ravni J1 in zadostno znanje angleškega jezika. Kandidati morajo izpolnjene prijavnice z vso predvideno razpisno dokumentacijo poslati do 15. 9. 2011 na e-naslov info@slovik.org s pripisom: *Prijavnica za vpis na program vodenje ustanov*. Če bo število prijav presegalo število prostih vpisnih mest, bodo kandidati izbrani glede na stopnjo izobrazbe, študijski uspeh in izkušnje. Vse informacije, razpis, opis programa in prijavnica so na spletni strani www.slovik.org.

tecnoedile s.n.c.
TRST, Ul. Cosulich 9 (industrijska cona)
tel. 0039/040/827045 - 830688

Gradbeni in industrijski stroji in oprema
prodaja in najem / servis / rezervni deli

SLOVIK
SLOVENSKI IZOBRAŽEVALNI KONZORCIJ

KB 1909

Skgz
SLOVENSKA KULTURNO-GOSPODARSKA ZVEZA

BCC
CREDITO COOPERATIVO
ZADRŽNA BANKA

Doberdò e Savogna
Doberdob in Sovodnje

cogeco

KB invest Sp.A.

SKLAD
TRINKO
ASSOCIAZIONE

TRŽAŠKA
MATICA

Jadranska Finančna Družba d.o.o.
Società Finanziaria Adriatica s.r.l.

SDGZ
URES

UNIVERSITÄT
NOVI GORICI
SCIENTIA TRUST VINCERE

AD FORMANDUM
impresa sociale · socialno podjetje

KMECKA
associazione agricoltori
ZVEZA

Dijaški dom
Simon Gregorčič

gea college

KULTURNI
DOM
GORICA

TM tmedia

UP
UNIVERSITÀ DEL TRIESTE
UNIVERZA NA PRIMORSKEM

IEDC
International
Executive
Development
Center
A School with a View

Sklad I Fondazione
DORČE SARDOČ
ONLUS

u-blox

EURO
SERVIS

ZKB
1908 credito cooperativo del centro
zadržna banka

Primorski
dnevnik

DOM Immobiliare

EKONOMSKA FAKULTETA
UNIVERZE V LJUBLJANI

UNIPOL
ASSICURAZIONI

Koimpex
group services

MLADINA

OBČINA TRST - Na drugi občinski seji po majskih volitvah

Cosolini bo jutri predstavil svoje programske smernice

Fedriga (Severna liga) kritičen do odnosa občinske uprave o prispevkih za novorojenčke

Iztok Furlanič bo jutri prvič vodil občinsko sejo od začetka do konca. Novoizvoljeni predsednik mestne skupščine, svetnik Zveze levice, je pred dnevi na seji načelnikov svetniških skupin sestavljal dnevni red jutrišnje seje: najprej bo župan Roberto Cosolini predstavil svoje programske smernice, sledila bo razprava, ob koncu katere se bo skupščina izrekla o Cosolinijevem upravnem programu. Nobenega dvoma ni, da bodo smernice z glasovi levosredinske večine odobrene.

Medtem so se že začela kresati mnenja o novem prostorskem načrtu. To je najbolj nujno delo, ki ga mora opraviti levosredinska uprava. Župan Dipiazza je pustil Cosoliniju v doto žgočo temo, načrt mora biti odobren do 6. avgusta, sicer zapade veljavnost jamstev, s čemer naj bi bila formalno omogočena pozidava na območju Obalne ceste. Cosolini bo moral rešiti vprašanje gradenj na Krasu, pa tudi vprašanje zazidljivih zemljišč posameznih majhnih lastnikov. Župan se doslej ni izjasnil, ali bo nadaljeval od tam, kjer se je pri Dipiazza zapletlo, ali pa bo poskrbel na nov načrt.

Prav v zvezi s prostorskim načrtom bo svetovni sklad za naravo WWF priredil v torek tiskovno konferenco, na kateri bodo predsednik združenja Triestebella Roberto Barocchi, deželna predsednica Italia nostra Luciana Boschin, odgovorni za urbanistiko pri tržaškem WWF-ju Dario Predonzan in odgovorna za urbanistiko pri tržaški sekciji Legambiente Lucia Sirocco, nakazali svoje predloge o tem, kako zavarovati ozemlje pred gradbeno spekulacijo.

Občinski svetnik Severne lige Massimiliano Fedriga se je medtem obregnil ob odločitve občinskega odbora, ki ne bo upošteval deželnih omejitev za dodelitev prispevkov za novorojenčke. Po deželnem zakonu naj bi imele pravico do prispevkov družine bivaajoče najmanj deset let v Italiji in pet let v Furlaniji-Juljski krajini. Cosolinijev odbor je ocenil, da je to določilo diskriminatorno, po Fedrigovem mnenju pa naj bi sklep mestne uprave »prizadel Tržacane«.

Iztok Furlanič (drugi z desne) na mestu predsednika občinskega sveta

KROMA

GOSPODARSTVO - Predsednik Niko Tenze o jutrišnjem 35. občnem zboru SDGZ na Opčinah

V načrtu ureditev notranje komunikacije in pospeševanje mladega podjetništva

Jutri bo v dvorani Zadrudne kraške banke na Opčinah ob 17.30 v prvem, ob 18.30 pa v drugem sklicanju potekal 35. redni občni zbor. Skupščina stanovske organizacije slovenskih gospodarstvenikov v Italiji ne bo volilnega značaja, na njej bodo odobrili obračun in proračun, predvsem pa bo temeljila na oceni opravljenega dela v minulem letu.

Slednje, nam je povedal predsednik SDGZ Niko Tenze, je bilo zelo pestro: »Na žalost se še nahajamo v krizi, kar pomeni, da moramo podvojiti energijo in delo. Zelo velik podudarek smo dali na ponovno približanje združenja članom,« pravi Tenze, za katerega je lansko leto zaznamovalo urejanje odnosov v Trgovinski zbornici in zagotavljanje socialnih blažilcev za podjetja, za kar so z deželno upravo Furlanije-Juljske krajine podpisali dva dogovora. Tenze sicer nima podatkov o tem, koliko podjetij, včlanjenih v SDGZ, je koristilo

NIKO TENZE

KROMA

blažilce: »Pomembno pa je, da smo kot sindikalna organizacija prisotni pri pogajalskih omizjih in smo lahko tudi mi pripomogli, da je morda kak naš član poprej izvedel, da te stvari obstajajo in se jih je poslužil. Vendar ne gre samo za blažilce: Dežela daje npr. potom Trgovinske zbornice prispevke za posodabljanje in preurejanje podjetij ali pa za gene-

racijsko zamenjavo in tudi tam pomagamo našim članom.«

Pozitivno pa je, da so letos stekli evropski projekti: »Sledili smo evropskemu projektu AICOM, ki je vreden približno tri milijone evrov in kjer smo vodilni partner za vzpostavljanje stikov med vsemi sindikalnimi organizacijami v Sloveniji in Italiji, za usposabljanje zakonodaje idr.«

Po Tenzetovem mnenju obstajajo »sramežljiva znamenja« izhoda iz krize, ki pa pridejo in gredo: »Letos je že malček bolje kot lani, samo vidimo, da dva meseca stvar deluje, potem se zopet ustavi, potem gre ponovno naprej. Ljudje se še malo bojijo. Določena podjetja so zelo dobro investirala, se posodobila in tehnološko zrasla ter so že na dobri poti glede izhoda iz krize. Potem so tu še manjša podjetja, ki so, zlasti v Trstu, zašla v krizo pozneje in bodo verjetno pozneje tudi izšla iz nje.«

Glede načrtov za prihodnost Tenze izpostavlja predvsem pomen notranjega sistema komunikacije: »Zavedali smo se, da je v teh časih bistvenega pomena, da je komunikacija med nami in člani prepoznavna na najhitrejši način. Letos smo tudi sestavili skupino, ki je to malo preštudirala in smo našo zamisel poverili izvedencu, zdaj pa bomo poskrbeli, da bodo informacije čim prej teklo po modernejših in hitrejših tirih,« pravi Tenze, ki poudarja tudi pomen obuditve in pospeševanja mladega podjetništva, pri čemer opozarja na sodelovanje z Uradom vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu: »Pred mesecem dni smo v Ljubljani pripravili posvet in na tem bomo gradili, da bo prostor med Slovenijo, Italijo in Avstrijo, kjer živijo naše manjšine, postal enoten in upamo prav v pogledu podjetništva in zlasti z mladimi.« (iž)

IZGINITEV Menicali v Bosni in Hercegovini?

Slovenska policija je obvestila tržaške preiskovalce, da naj bi se tržaški posrednik Roberto Menicali po vsej verjetnosti nahajal v Bosni in Hercegovini. Po nekaterih novicah naj bi z dvema osebam, ki sta odpotovala z njegovim avtomobilom iz Sežane, prekoračil hrvaško-bosansko mejo. Iz Novega mesta pa so sporočili, da je hotel nekdo z Menicalijevo bančno kartico trikrat dvigniti denar iz bankomata v tistem mestu, a avtomat denarja ni posredoval zaradi zgrešene številke kartice.

Izginitev 58-letnega Menicalija ostaja tako skrivnost. Preiskovalci niso še ugotovili, ali se je prostovoljno oddaljil, ali pa je bil žrtev ugrabitve.

Medtem se je izvedelo, da bi se moral ta teden Menicali zglasiti na sedežu karabinjerjev v Gradišču, kjer so ga nameravali zaslišati v zvezi z goljufijo v višini milijona evrov, ki naj bi jo nekateri zakrivali v Rimu, v katero pa Menicali naj ne bil vpleten.

BARKOVLJE Mobilni oddelek redarjev

Tržaški mestni redarji bodo v poletnih mesecih »podvojili svojo prisotnost na občinskem ozemlju,« kot so zapisali v tiskovnem sporočilu. Doslej je deloval en mobilni urad mestnih redarjev, in sicer v mestnem središču (v Ul. delle Torri, na Trgu Venezia, v trgovskem središču v Ul. Giulia, na Trgu Libertà in na Velikem trgu). V teh dneh bo začel delovati drugi mobilni urad mestnih redarjev, in sicer na barkovljanski obali. Na ta način naj bi redarji povečali nadzor nad varnostjo, obenem pa naj bi nudili občanom hitrejšo pomoč v nujnih primerih ali pa posredovali občanom in turistom potrebne informacije. Ta mobilni urad bo kriil območje od barkovljanskega borovega gozdiča do Miramarskega parka. Mobilni urad bo deloval od 9. do 13. ure in od 15. do 19. ure.

RIŽARNA - Pobuda Slovenskega pastoralnega središča

Spominsko bogoslužje obogatilo zborovsko petje

Letošnje spominsko bogoslužje v Rižarni je v organizaciji Slovenskega pastoralnega središča v Trstu potekalo na praznik sv. Trojice. Ob msgr. Božu Rustji, odgovornem uredniku revije Ognjišče in tiskovnem predstavniku koprške škofije je somaševal tudi msgr. Marij Gerdol. Rustja je v pridigi izpostavil vsemogočno božje zagotovilo, da človeka nikoli ne zapusti, naj pade v še tako temna brezna zla, ki so ga prestavljala koncentracijska taborišča. K občutenemu bogoslužju je doprinesel tudi Združenji zbor ZCPZ iz Trsta, ki je pod vodstvom zborovodnje Edija Raceta in ob orgelski spremljavi prof. Tomaža Simčiča sodeloval pri bogoslužju ter ga sklenil z upajočima in vere polnima skladbama: Jaz sem vstajenja iz življenja ter O srečni dom nad zvezdami.

Po končanem bogoslužju so se sodelujoči pevci zbrali na kmetiji Lojzeta in Zorke Debelis, kjer so kovali načrte za številne dejavnosti v tem polletju. (J.B.)

NAGRADA LUCHETTA - Sinoči je bil v Verdijevem gledališču gala večer I nostri angeli

»Skorajda ne moreš verjeti, kako živijo otroci po svetu«

Klepet z nagrajenimi novinarji, snemalci in fotografi, ki jih vodi sla po razkrivanju nepoznanega

Kljub polemiki, ki se je v preteklih dneh vnela na spletu v zvezi z enim izmed nagrajenih člankov, je včerajšnji gala večer I nostri angeli - Naši angeli v Verdijevem gledališču (tradicionalno je potekal na sugestivnem Velikem trgu) minil v znamenju kakovostnega reportažnega novinarstva in otrok. Protagonisti so bili tudi tokrat dobitniki letošnje mednarodne novinarske nagrade Luchetta Ota D'Angelo Hrovatin, ki jo v spomin na pokojne novinarje prireja istoimenska fundacija v sodelovanju z javno televizijo Rai in pokroviteljstvom predsedstva republike.

Kot so nam že med popoldanskim klepetom povedali zmagovalci, so njihove zgodbe sad radovednosti in želje po informiranju, želje po razkrinkanju varljivih podob in socialnih tegob. »Lahko si namreč le predstavljamo, kako živijo otroci v drugih državah. Ko to spoznaš na lastne oči, pa skorajda ne moreš verjeti,« sta nam v en glas povedala zmagovalca nagrade Luchetta za najboljši televizijski prispevek in nagrade Ota za najboljšo videoposnetke francoska novinarka **Pierre Monégier** in snemalca **Dominique Marotel**, ki sta za mrežo France 2 posnela reportažo o otrocih, ki delajo v rudnikih indijskega mesta Meghalaya. Tja ju je vodila sla po odkrivanju neznanega: vedela sta za malčke, ki so prisiljeni delati, tam pa sta spoznala pravi suženjski sistem. »Otroci iz Bangladeša, ki veljajo za močnejše, so tolkli kamenje, tisti iz Nepala pa, ki so manjši, so se kot miši spuščali v rudnike, prave mišje luknje, in kopalni rove,« je povedal Dominique. To se ponavlja vsak dan, osem ur dnevno, »tako je njihovo življenje, brez sonca in zraka, med prahom in vlago.«

Najboljša časopisna reportaža, ki pa je vzbudila nemalo polemik, je bila tista **Giusi Fasano**, ki je za dnevnik Corriere della Sera z Japonskega poročala o sirotah, ki so po cunamiju povsem omele. Po mnenju upraviteljev spletne strani <http://giapponemonamour.blogspot.com> je namreč novinarka prepisala reportažo, ki jo je objavil angleški dnevnik Daily Mail, ne da bi sploh omenila vira. Avtorica nam je potrdila, da je članek Juliana Ryalla prebrala in da si je zaželela tudi sama spoznati te otroke. Odpotovala je, vendar do šole ni dospela, vse svoje izkušnje in odkritja pa je vestno zabeležila v članku. »Seveda nisem odkrila nič novega, moje poročanje pa je bilo seveda v dobri veri.«

Na teren, v Sudan se je podal tudi dobitnik nagrade D'Angelo za najboljši članek v tujih tiskanih medijih **Arne Per-**

Giusi Fasano

KROMA

Arne Perras

KROMA

Monika Bulaj

KROMA

Dominique Marotel (levo) in Pierre Monégier

KROMA

ras, ki je za Sueddeutsche Zeitung poročal o malih vojnih žrtvah v Sudanu. »Moja je hotela biti zgodba o prihodnosti južnega Sudana, zgodba o upanju in življenjski moči,« je povedal Arne, ki je zapisal zgodbo o malem Danielu, ki je na poslednjem zbežal od vojne. Danes se je iz ZDA vrnil v Sudan: brez nog, na vozičku hoče sodelovati pri gradnji nove države.

V Afganistan pa se je v letih 2009/2010 podala dobitnica nagrade za najboljšo fotografijo **Monika Bulaj**. Potovala je z domačini in spoznavala njihovo življenje, v svoj objektiv pa ujela pred-

vsem tri aspekte, in sicer nomade, ženske in mističnost. Zmagovalno fotografijo *East* je posnela v Badakshani, kjer nimajo ničesar, ne šol ne zdravstvene pomoči in kjer se zdravijo z opijem.

O včerajšnjem večeru, ki ga bodo na prvi mreži vsedržavne televizije Rai predvajali v soboto, 2. julija (ob 23.10), in sta ga vodila Gerardo Greco in Maria Concetta Mattei ter na katerem so nastopili še Roberto Vecchioni, Nicolo' Fabi, Balasz Havasi in Sebastiano Somma, bomo še poročali.

Sara Sternad

DRŽAVNI IZPIT Jutri na vrsti tretja pisna preizkušnja

Potem ko sta v okviru letošnjega državnega izpita za dijake petega letnika višjih srednjih šol v sredo in četrtek potekali prvi dve pisni preizkušnji iz slovenščine in specifičnega predmeta za vsako posamezno smer, bo jutri zjutraj na sporedu tretja, večpredmetna pisna naloga. Medtem ko so prvi dve sestavili na ministrstvu, oblikuje tretjo nalogo vsaka posamezna izpitna komisija posebej, ki v poštev jemlje snov, ki so jo dijaki predelali v petem letniku. Potem ko bodo komisije popravile naloge in objavile izide pisnega dela, se bo v prihodnjih dneh matura prevesila v drugi del, ko bodo prišle na vrsto ustne preizkušnje. Na slovenskih višjih srednjih šolah na Tržaškem opravlja letos maturo 81 kandidatov: 30 na Liceju France-Prešerna, 18 na Humanističnem in družbeno-ekonomskem liceju Antona Martina Slomška, 17 na Tehniškem zavodu Žige Zoisa in 16 na Izobraževalnem zavodu Jožefa Stefana.

Razpis za delovno mesto

Občina Trst obvešča, da je do 22. julija čas za prijavo na razpisu za delovno mesto administrativnega inštruktorja (»istruttore amministrativo«) C kategorije, ki je namenjen ljudem s posebnimi potrebami. Informacije o razpisu nudijo na telefonski številki 040 6754919 ali na spletni strani tržaške občine www.comune.trieste.it.

Protest koordinacije tržaških žensk

Koordinacija tržaških žensk protestira zaradi oglaševalne kampanje Demokratske stranke. Na plakatih, ki reklamirajo Demokratski praznik v Rimu je namreč fotografija ženskih nog in kratkega krila, ki se dviga: ob njem napis »veter se spreminja«. Tržaške ženske menijo, da gre za žaljivo in tipično moško vizijo družbe, ki kaže, kako se ni v rimskih krogih Demokratske stranke »prav nič spremenilo«. Taka sporočila spominjajo na vizijo, ki jo o ženskah ima Silvio Berlusconi ...in proti kateri je na milijone žensk že stopilo na ulice.

Trieste Joyce School

Od danes do sobote bo v organizaciji tržaške univerze potekala 15. poletna šola Trieste Joyce School. V muzeju Revoltella bo danes ob 18. uri slavnostno odprtje, od ponedeljka pa se bodo zvrstili številni predavanja in seminarji docentov z evropskih univerz. Vodilna nit njihovih posegov bo seveda irski pisatelj James Joyce.

O ženskah v Verdiju

V mali dvorani gledališča Verdi bo v torek ob 18. uri posvet »Donne e leadership«, ki je posvečen ženskam in njihovim voditeljskim izkušnjam. Prireja ga združenje podjetnic AIDDA, sodelovale pa bodo številne direktorice, ravnatelj in druge osebe, ki zadajo tako ali drugačno vodilno funkcijo.

Vodeni obiski za Petrarco

Razstavo »Francesco Petrarca: biografija, dela, uspeh« v Petrarckovem muzeju (Ul. Madonna del mare, 13) si boste lahko pod strokovnim vodstvom ogledali od jutri do srede ob 10.45 in 11.45 ter v četrtek ob 17. uri.

Posvet o nevronih

V prostorih Sisse bo jutri ob 12. uri javni posvet o povezavah med nevroni in interakcijami geni-okolje, na katerem bo sodeloval nevrobiolog Yehzekel Ben-Ari. Posvet, na katerem bo govor o epilepsiji, avtizmu in podobnih težavah, bo potekal v angleškem jeziku.

Knjiga krožka Istria

Kulturni krožek Istria in Združenje istrskih skupnosti bosta v torek ob 17.30 v Ulici Belpoggio 29 predstavila publikacijo Appunti per la storia di Piemonte e del suo territorio, ki jo je izdal krožek Istria. Knjigo so uredili Gaetano Benčić, Rino Cigui in Denis Visintini, slike pa je prispeval Gianfranco Abrami.

Razstava in posvet o novih tehnologijah za slabovidne

Na sedežu deželnega inštituta za slepe in slabovidne Rittmeyer (v Drevoredu Miramare 199) bodo v torek ob 15. uri odprli razstava najsoodnejših in inovativnih tehnologij za slepe in slabovidne. V sredo pa bo ob 10. uri posvet, na katerem bodo orisali lastnosti in uporabo akustičnih sistemov s povratno zanko, ki bi slepim olajšali življenje. Od 15. do 18. ure si bo tudi še mogoče ogledati razstavo.

Razstava Tullia Sile

Jutri bodo ob 18.30 v občinski umetnostni dvorani na Velikem trgu odprli osebno razstavo Tullia Sile, ki ga bo predstavil Franco Rosso. Razstava bo na ogled do 17. julija ob 10. do 13. ure in od 17. do 20. ure.

BRIŠČIKI - Osnovnošolci iz devinsko-nabrežinske, zgoniške in repentabske občine

Dvotedenska poletna zabava v znamenju ustvarjalnosti in spoznavanj

V ponedeljek so se v Domu Briščiki v Briščikih začele poletne dejavnosti net-pointa za osnovnošolce, ki jih prireja socialna služba občin Devin-Nabrežina, Zgonik in Repentabor v sodelovanju z zadrugo La Quercia in ob nenadomestljivi pomoči samega društva Dom Briščiki. Gre v bistvu za neke vrste poletne centre za malčke iz zgoraj omenjenih občin, ki se v zgodnjih poletnih dneh in nato še v septembru pred začetkom pouka privoščijo nekaj zdrave zabave v družbi vrstnikov.

Društvo Dom Briščiki, ki je tudi v zimskem času precej dejavno, je dalo na razpolago svojo največjo dvorano, ki gosti v teh prvih dveh tednih (do 1. julija) celo 30 otrok. Zanje skrbijo vsak dan od 8. do 16. ure vzgojitelji zadruga La Quercia, ki so zadolženi za primerno animacijo, vsakovrstne delavnice, urice ustvarjalnega risanja in lepljenja, za igre na vrtu, lov na zaklad, za spoznavne sprehode po okolici in še marsikaj. Kosilo imajo malčki priskrbljeno v vaški gostilni Milič, kamor se odpravijo kar peš.

Podobne dejavnosti bodo stekle tudi od 29. avgusta do 9. septembra, se pravi spet v času po koncu oz. pred začetkom pouka, ko je večina otrok doma in ko so njihovi starši zasedeni s službo, tako da so take dejavnosti nadvse dobrodošle, saj rešijo marsikatero težavo družinam, ki delajo.

V sklopu poletnih dejavnosti namenjenih mladoletnikom prireja socialna služba občin Devin-Nabrežina, Zgonik in Repentabor ter zadruga La Quercia tudi enodnevni izlet v zabavišče Gardaland (20. julija) za otroke in njihove družine bivajoče na teritoriju treh občin. (sas)

Nasmejani in veseli malčki so se nastavili našemu fotografu

KROMA

PRIZNANJE - Sarajevskemu pisatelju so ga izročili v petek

Miljenko Jergović prejel letošnjo nagrado Tomizza

Lions klub je želel nagraditi njegova prizadevanja za dialog - Nagradili tudi mlade fotografe

Zmagovalec osme nagrade Tomizza, ki jo podeljuje Lions club Trieste Europa, je sarajevski pisatelj Miljenko Jergović. Na slovesnosti, ki je v petek zvečer, ob prisotnosti tržaškega župana Roberta Cosolinija, potekala v hotelu Greif Maria Theresia v Barkovljah (vodila jo je predsednica kluba Lucia Krasovec Lucas), so uvodoma obrazložili pomen prireditve. Z nagrado želijo organizatorji izpostaviti delo tistih, ki si prizadevajo za dialog in odpravo pregrad ter za sožitje med narodi v večkulturnem Trstu in na sosodnjih območjih.

V preteklih letih so tako nagradili Predraga Matvejevića, Cirila Zlobca, Corada Belcija, Giacoma Scottija, Giorgia Pressburgerja, Nuccia Messino in Fulvia Molinarija. Prireditelji so še zlasti podčrtali idealna prepričanja, ki označujejo nagrajence v doslednem in vztrajnem iskanju resničnih medčloveških odnosov: tokratni zmagovalec prihaja iz prostora, ki ga še označujejo etnični konflikti in nestrpnost.

Na srečanju je prof. Lijana Avirović Jergovića predstavila kot pesnika, ki piše knjige, pripovedi in romane, ki so prevedeni v več kot 20 jezikov. V utemeljitvi nagrade piše, da gre za občutljivega interpreta in spretnega opazovalca nepravilnosti družb vseh časov: v njegovih pripovedih je poetična povezanost zgodb in življenj. Jergović, ki je živel v multikulturnem Sarajevu, danes dela kot angažiran novinar in pisatelj v Zagrebu.

Ob prejetju nagrade je Jergović opozoril prisotne, da jim govori v jeziku, srbohrvaškem, »v imenu katerega so Tomizza po vojni spodili iz Jugoslavije.« Istrski pisatelj, ki ga tudi v novi domovini in Trstu mnogi niso imeli radi, je po njegovem mnenju kot obmejni človek imel v svojem genskem kodu zapisano razumevanje drugih, »prek razumevanja drugih je spoznal samega sebe«. V zaključku svojega nastopa je nagrajenec poudaril, da resnično upa, da v perspektivi združene Evrope ne bo več potrebno, da ljudje zapuščajo svoje domove zato, da bi se pridružili svoji etnični večini. Jergoviću je stanovski kolega Matvejević spsal sporočilo, v katerem pravi, da ceni njegov pogum: »Kot te v hrvaški prestolnici in v bivši Jugoslaviji prebiram, se počutim bolje.«

Slovesnost se je sklenila z nagrajevanjem zmagovalcev fotografskega natečaja My Trieste, ki so ga prireditelji organizirali v sodelovanju s Tržaškim fotografskim krožkom, galerijo Carpeartern in pod pokroviteljstvom Občine Trst: mladi med 15. in 25. letom so bili povabljeni, da izrazijo svojo vizijo mesta, v katerem živijo. Prvo nagrado (1.000 evrov) je prejela Teresa Neppi, drugo (500€) in tretjo (250€) sta osvojila Samuel Sava in Stefano Trieri; posebne omembe sta bili deležni fotografiji Mattea Sergo in Marte Barnabà. (Mch)

Skupinska slika vseh nagrajencev z županom Cosolinijem (Miljenko Jergović je drugi z desne)

KROMA

NARODNI DOM - Predstavili novo knjigo Jožeta Pirjevca Tito in tovariši

»Tito? Junak z napako ...«

O knjigi, ki je ta čas na vrhu slovenskih lestvic, sta z avtorjem spregovorila Gorazd Bajc in Štefan Čok - Veliko zanimanje občinstva

Trije zgodovinarji o Titu: od leve Gorazd Bajc, Jože Pirjavec in Štefan Čok

KROMA

RAI 3 - Ob 20.50

Lynx: tokrat koncert skupine Calegaria iz Kopra

Danes (po slovenskem TV dnevniku RAI, ob 20.50) so gledalci vabljeni k ogledu mesečnika Lynx, ki je rezultat tesnega sodelovanja med dvema televizijskima hišama: RAI in TV Slovenija. Ob zaključku letošnje sezone bo na sporedu koncert skupine Calegaria iz Kopra.

Skupina goji istrsko ljudsko glasbo. Stare napeve v istrsko-beneškem narečju spremljajo tradicionalna glasbila (harmonika, mandolina, klarnet), pa tudi novejša: bobni, kitare in klaviature. Različice skladb, ki jih izvajajo, so doma predvsem v severni Istri, od Buj, Umaga do Pirana, Izole in Kopra.

Člani skupine so: Leonardo Klemenc – mandolina, klaviature, tolkala, glas; Stojan Stanković – glas, kitara; Danilo Fermo – kitara; Jadranko Oblak – harmonika, glas; Sergio Settomini – bas, glas in Ivo Marc – bobni, glas.

Ponovitev koncerta skupine Calegaria bo na sporedu v četrtek, 30. junija, ob isti uri.

Tito je bil junak z napako. Velika sla po oblasti ga je privedla tudi do tega, da je bil za uveljavitev pripravljen stopiti preko trupel. Tako je na vprašanje, kako bi dvajsetletniku opisal lik slavnega maršala, odgovoril akademik Jože Pirjavec na predstavitvi svoje zadnje knjige Tito in tovariši: predstavitev je v priredbi Narodne in študijske knjižnice ter Tržaške knjižarne v petek potekala v tržaškem Narodnem domu.

Avtor je jugoslovanskega voditelja in njegove najtesnejše sodelavce oz. tovariše, predvsem Đilasa, Kardelja in Rankovića, prikazal tako v svetlih kot v temnih plateg. Njegovo delo, sad desetletnega raziskovanja po svetovnih arhivih od Moskve do Washingtona, preko cele Evrope, ne zamolči ničesar.

Polna dvorana in nagovora zgodovinarjev Štefana Čoka ter Gorazda Bajca pričajo o dvoumnem čaru, ki ga še trideset let po smrti vzbuja Titova figura. To dokazuje tudi dejstvo, da je bilo že razprodanih 5.000 izvodov prve izdaje in da so ponatisnili novih 6.000 knjig. Knjiga je tačas tudi najbolj prodajana uspešnica v slovenskih knjigarnah.

Tito in tovariši vsebuje tako mednarodno zgodovino, kjer je avtor predvsem poudaril Titove uspehe v narodnoosvobodilni borbi, v sporu s Stalinom in v gibanju neuvrščeni, kot majhne, vsakdanje dogodke. Anekdot ni manjkalo niti v Pirjevčevih besedah, ki je očaral občinstvo s svojim pripovedovanjem, ne da bi se pri tem posluževal niti najmanjšega zapiska. Slednje so še posebno obelodanile dejstvo, da se je začetno veliko tovarištvo med Titom in njegovimi sodelavci postopno skalilo in prelevilo v globoke konflikte. Svoj davek je tako plačal tudi Edvard Kardelj. Med lovom na fazana ga je v glavo zadela krogla, ki je v njej ostala vse do smrti; nikoli se ni otrese prepričanja, da ni šlo za navadno lovsko nesrečo. Še posebno pa je publiko vzburla avtorjeva trditev, da Titu najbolj zameri, da ni v javnosti nikoli spregovoril v slovenščini.

Lik jugoslovanskega maršala je vsekakor v dobrem in slabem zaznamoval tako našo kot mednarodno zgodovino. Najbrž je najboljše povzela Đilasova izjava, ki jo je citiral sam profesor Pirjavec: »Boljše velik grešnik, ki razume grehe vseh ostalih, kot puritanec, ki je strog do sebe in drugih.« (vpah)

ŠOLSTVO - Poletne jezikovne delavnice na večstopenski šoli pri Sv. Jakobu

Jezikovna delavnica za 30 otrok

Otroci so izpopolnjevali znanje slovenskega jezika - Priljubljena in hvalevredna pobuda učiteljskega zbora

Večstopenska šola pri Sv. Jakobu organizira že vrsto let na sedežu OŠ Josipa Ribičiča za svoje osnovnošolce dve jezikovni delavnici. Prva, poletna delavnica, se običajno odvija dva tedna po zaključku pouka, druga, jesenska delavnica, pa pred septembrskim začetkom pouka. Večina družin kaže izjemno zanimanje in se zavestno odloča, da svoje otroke, ki obiskujejo osnovne šole šentjakobskega ravnateljstva, vpiše na tovrstne dejavnosti, kjer imajo možnost urediti svoje komunikacijske spretnosti v slovenskem jeziku.

Ravno v teh dneh se je zaključila poletna jezikovna delavnica, kjer je skupina približno tridesetih otrok preživela dva tedna v prijetni družbi in se na igriv način učila pod mentorstvom učiteljev.

Prvi teden je minil v znamenju pravljic, bajk, stripov in slovenske ter tuje literarne zakladnice. Otroci so z zanimanjem prisluhnili pripovedim, zvočnim zapisom, risanim

filmom in ob teh še sami likovno ustvarjali, dramatizirali, uprizorjali, pisali in se zabavali.

V drugem tednu pa so posvetili nekoliko več pozornosti spoznavanju osnovnih pravil prometne vzgoje. Z zanimanjem so dopolnjevali učne liste, prepoznali vlogo cestne signalizacije, spoznali osnovna prometna pravila in natančno poimenovali različna prevozna sredstva. Da bi teoretično znanje še utrdili in ga vsaj delno tudi praktično preizkusili, so se podali na krajši sprehod po bližnji okolici, med katerim so se strogo držali novo usvojenih pravil. Otroci so se izkazali dobri poznavalci prometne vzgoje in res previdni pešci.

Učiteljski zbor šentjakobskega ravnateljstva se je že pred leti odločil za tak pedagoški pristop, ki otrokom omogoča, da preživljajo svoj prosti čas v stiku s slovenskim jezikom in se septembra lotijo učenja in šolskega dela z večjim navdušenjem. (AD)

Skupinska slika dela tečajnikov

Goriški prostor

Ulica Garibaldi 9
tel. 0481 533382
fax 0481 532958
gorica@primorski.eu

Primorski
dnevnik

DOBERDOB - Pokrajina financirala nujna vzdrževalna dela

Ob nogometnem igrišču bodo kmalu zabrnili stroji

Sanirali bodo podporni zid - Če bo denar zadoščal, bodo zamenjali tudi mrežo

Podporni zid ob nogometnem igrišču v Doberdobu je potreben prenove

BUMBACA

Na doberdobskem nogometnem igrišču bodo v kratkem zabrnili stroji. Občina Doberdob je namreč pred nedavnim podpisala pogodbo z gradbenim podjetjem, ki bo poskrbelo za izvedbo nujno potrebnih varnostnih posegov na območju igrišča. S finančnimi sredstvi za uresničitev projekta, ki je vreden okrog 89.000 evrov, je doberdobski občini priskočila na pomoč goriška pokrajinska uprava. V okviru postavke za vzdrževanje športnih objektov na goriškem teritoriju je doberdobskem igrišču namenila 80.000 evrov, preostali del denarja pa bo prispevala občina sama.

Podjetje, ki ga je doberdobska občina imenovala za izvajalca del, bo poskrbelo za sanacijo pokrovnega zidu ob igrišču, ki ga je treba po besedah župana Paola Vizintina nujno utrditi, saj se udara tudi na zasebna zemljišča, s katerimi meji. »Utrditveni zidu je imela prednost. Če bo denar zadoščal, bomo morda popravili tudi mrežo okrog igrišča, ki je dotrajana. Na nogometnem igrišču bi morali izvesti tudi nekatere druge posege, zanje pa trenutno ni denar-

ja,« je povedal odbornik za šport in javna dela Nordio Gergolet ter pojasnil, da bi bila popravil potrebna predvsem tribuna za gledalce. »Tribuna bi bilo primerno posodobiti in prilagoditi novim varnostnim predpisom, sredstev pa za zdaj še nimamo. Zato sem stopil v stik s podjetjem, ki deluje na področju fotovoltaike; skušal bom preveriti, če bi lahko prišli do neke vrste izmenjave s tem, da nam oni uredijo kritino tribune,« je povedal doberdobski odbornik Nordio Gergolet.

Gergolet in Vizintin sta povedala, da se bodo popravila podpornega zidu ob nogometnem igrišču začela v kratkem, zaključena pa bodo pred koncem poletja. »Da bi ne motili poteka nogometne sezone, smo sklenili, da dela izpeljemo v poletnem času, ko je povpraševanje po športnem objektu manjše. Stroje bo gradbeno podjetje v kratkem pripeljalo na igrišče, ki bo seveda med potekom del zaprto. Dela ne bodo trajala dolgo in ne bodo vplivala na začetek športne sezone,« je povedal doberdobski župan Paolo Vizintin. (Ale)

Goričani se zgražajo nad računi za odpadke

Računi za odpadke se niso kaj dosti znižali. To ugotavljajo številni Goričani, ki v teh dneh prejema račune za lansko leto.

Čeprav je podjetje za javne storitve Ambiente Newco, naslednik podjetja Iris, ukinilo plačevanje davka na dodano vrednost na tarifah TIA, se namreč računi niso znižali, pač pa so se za marsikatero gospodinjstvo glede na prejšnja leta celo

povišali. Marsikdo zaradi tega opozarja, da so bili dvakrat opeharjeni zlasti imetniki DDV števil, med katerimi so predvsem lastniki javnih lokalov, saj ne bodo morali več zahtevati povračila za plačilo DDV, kot so počenjali s starim načinom zaračunavanja.

Iz podjetja Ambiente Newco so pred dnevi sporočili, da bo plačilo lanskim računov za odvažanje odpadkov možno v štirih obrokih. Kdaj bodo Goričani morali plačati letošnje račune, po drugi strani še ni bilo določeno.

GORICA - Skupaj umetniki iz Bosne-Hercegovine, zamejstva in Slovenije

Likovni poziv k dialogu

Razstava je bila doslej že postavljena na ogled v Rimu in Piacenzi - V Kulturnem domu jo bodo gostili do 4. julija

»S to razstavo je bila postavljena dobra osnova za nadaljnje sodelovanje.« S temi besedami je petkovo odprtje skupinske likovne razstave v goriškem Kulturnem domu pozdravila Enisa Bukvić, v Rimu živéča predstavnik bosansko-hercegovske skupnosti v diaspori. Razstava je potujočega značaja, saj je bila v marcu postavljena v Rimu, v začetku junija v Piacenzi, zdaj pa v Gorici. Rim in Piacenza sta namreč mesti, v katerih živi in dela veliko ljudi iz Bosne in Hercegovine. Da se je v ta krog vključila tudi Gorica, je predvsem zasługa Kulturnega doma, ki vzdržuje dobre stike z bosanskimi združenji v Italiji. To je v svojem pozdravnem nagovoru posebno izpostavil ravnatelj doma Igor Komel, ki je med drugim tudi izpostavil dejstvo, da je tako zasnovana razstava kar dobro odjeknila v kulturnih krogih in v sredstvih javnega obveščanja. Gre pa za razstavo, na kateri s svojimi deli sodelujejo slikarji iz Bosne in Hercegovine, iz zamejstva in iz Slovenije.

Do 4. julija bodo v galeriji Kulturnega doma na ogled likovna dela, ki so jih ustvarili Hana Popaja, Enes Levic, Slavko Medunić, Ruža Gagulić in Samir Hedzbić iz Bosne in Hercegovine, Loretta Dorbolò iz Špetra v Benečiji, Franko Žerjal iz Gorice in Aleksander Peca iz Nove Gorice. Bo-

Z odprtja razstave v Kulturnem domu

BUMBACA

sanski likovni ustvarjalci so v glavnem člani umetniškega združenja Uljub iz mesta Brčko, od koder izhaja tudi Enisa Bukvić. Kratko življenjsko in umetniško pot vsakega avtorja je v dvojezični obliki podala Marisa Pellesson, nakar so nekaj misli o pobudi izrekli že omenjena Enisa Bukvić (govorila je v srbo-hrvaščini in italijanščini), Loretta Dorbolò (v beneškem narečju in v italijanščini) ter

Franko Žerjal in Aleksandere Peca, ki sta spregovorila v slovenščini.

Vsi so se zahvalno izrekli o svojevrstni pobudi, ki odpira pot nadaljnjim poskusom, da bi k zasnovanemu projektu pristopili tudi umetniki iz drugih republik bivše Jugoslavije. Kultura in umetnost imata to moč, da premostita nekdanje razprtije in na novo utrdita precej zrahljane temelje nekdanjega sode-

lovanja. »Smo si veliko bliže, kot izgleda na prvi pogled,« je še bilo rečeno. Enisa Bukvić je bil na koncu izročen umetniško izdelan keramični grb Kulturnega doma, ki ga prejmejo vsi tisti, ki so dali svoj doprinos k vzpostavljanju in negovanju kulturnih stikov z goriškim hramom kulture. Izdan je bil tudi trojezičen katalog razstave, ki je na voljo ob vходу v Kulturni dom. (vip)

Še danes praznik v Sovodnjah

V Sovodnjah se bo danes zaključil občinski praznik. Ob 18.30 bo nastopila godba na pihala združenja prostovoljnih krvodajalcev iz Vileša, ob 19.30 se bodo predstavile gojenke plesne šole Tersichore, ob 21. uri bo ples s skupino Spring. Od 19. ure dalje bo odprt otroški kotichek. Še danes bo v sovedenskem Kulturnem domu na ogled razstava domačih umetnikov.

Tisoč in ena noč

V četrtek, 30. junija, bo v deželnem avditoriju v Gorici na ogled multidisciplinarni spektakel »Le mille e una notte - In viaggio tra sogno e risveglio«, ki ga prireja študijski in umetniški krožek Espressione Est iz Vidma. Večer se bo začel ob 21. uri. Projekt, pri katerem sodelujejo mladi iz cele Furlanije-Julijske krajine, prirejajo s prispevkom dežele, kulturnega združenja Macs, plesne šole DNA Danza, skupine Formae mentis in s pokroviteljstvom vseh štirih pokrajin dežele FJK in občin Trst, Gorica, Videm in Pordenon.

Air show v Gradežu

Nad gradeško plažo bo danes ob 16. uri letalski spektakel Air show. Med nastopajočimi bo tudi italijanska akrobatska letalska eskadrilja Frece tricolori.

Jutri tretja naloga

Maturante čaka jutri tretja, večpredmetna pisna naloga, ki jo je oblikovala vsaka posamezna izpitna komisija posebej; v poštev bo prišla snov, ki so jo dijaki predelali v zadnjem letniku.

V Gorici mimohod kočij

V Podturnu bo še danes potekala jahaška prireditev Konji v mestu (»Cavalli in città«). Tekme raznih starostnih skupine se bodo pričele ob 9. uri in zaključile pod večer. Ob 10. uri se bodo s parkirišča pri Rdeči hiši podale na mimohod mestnih ulic stare kočije s konjsko vprego.

Kulturni center Lojze Bratuž
Glasbeni večer pod lipami
BAKALIŃA
Jani Kutin, glas
Renata Lapanja, harmonika
Danilo Čotar nam bo predstavil sir Tolminc iz Čadrga in sirarsko skuto
Kulturni center Lojze Bratuž
Četrtek, 30. junija 2011, ob 20.30

Kulturni center Lojze Bratuž
Katoliško tiskovno društvo
Goriška Mohorjeva družba
Slovenska skupnost
vljudno vabijo na
odkritje doprsnega kipa
Dr. Antonu Kacinu
šolniku, kulturnemu delavcu,
politiku in prvemnu predsedniku
Katoliškega doma
ob 110-letnici rojstva
Spominski park -
Kulturni center Lojze Bratuž
Torek, 28. junija 2011,
ob 19. uri

GORICA - V četrtek in petek se bodo vzdržali od dela

Družinski zdravniki s stavko opozarjajo na svojo stisko

Deželna vlada ni dovzetna za njihove težave - Birokracija tudi v zdravstvu neizprosna

V četrtek in petek, 30. junija in 1. julija, bodo splošni zdravniki stavkali. S protesno akcijo želijo opozoriti širšo javnost na slabe razmere, v katerih morajo opravljati svoje delo. Vsekakor gre za nadvse koristne in hvalevredne oblike nudenja zdravstvene pomoči prebivalstvu, ki v družinskem zdravniku vidijo prej prijatelja in svetovalca, kot pa togega, včasih osornega, predvsem pa nepoznanega človeka v belem, na kate-rega naletijo v bolnicah in drugih zdravstvenih ustanovah. O tem vprašanju smo že pisali pred kratkim, na to temo pa se vračamo po javni razpravi, ki jo je sindikat splošnih zdravnikov v četrtek pripravil v pokrajinski sejni dvorani v Gorici.

Srečanja s to navidezno preprosto, v resnici pa zelo resno zadevo, se je udeležilo precej ljudi, zlasti iz vrst starejše generacije. Prav starejši ljudje se najbolj pogosto poslužujejo tovrstnih zdravniških storitev in, kot rečeno, za marsikaterega starostnika predstavlja obisk zdravnika že način preživljanja časa. Pomeni mu pokramljati z nekom, ki mu zupa in od katerega vselej dobi prijazno besedo in koristen nasvet. Vse te življenjske težave in upravičene zahteve je iznesla predstavnica združenja splošnih zdravnikov in zastopnica njihovega sindikata Adriana Fasiolo; s pomočjo video projekcije je nanižala kopico vprašanj, s katerimi se ukvarjajo zdravstvene strukture in v prvi vrsti ravno družinski zdravniki. Izpostavila je predvsem slab odnos, ki ga ima deželna uprava do te veje zdravstva, ki konec koncev predstavlja osnovo celotni medicinski stroki. Po njenih besedah nobena bolnišnica, nobena še tako opremljena ustanova ne more nadomestiti poslanstva, ki ga opravljajo splošni zdravniki, ki nemalokrat delujejo v zelo slabih pogojih.

Ambulante so slabo opremljene, družinski zdravniki se morajo ukvarjati z neizprosno birokracijo, pa tudi povezave med zdravstvenimi služ-

bami na raznih ravneh niso take, kot bi morale biti. Prav zaradi teh pomanjkljivosti mora ostareli pacient pogostokrat romati od bolnice do ambulate, od laboratorijev pa do upravnih enot in iskati ali prevzeti ta ali oni dokument, recept ali izvid. Veliko puščic so Fasiolova in tudi drugi zdravniki, ki so posegli v razpravo, namenili prav deželnim upravi-teljem, ki po njihovem mnenju pre-

malo naredijo, da bi se stvari izboljšale. Desnosredinska deželna uprava nima posluha do teh vprašanj, je bilo še rečeno.

Prišlo je celo do manjšega incidenta, ko je odbornica za zdravstvo in socialne službe pri goriški občini Silvana Romano protestno zapustila dvorano. Sledili so ji tudi nekateri politični somišljeniki. Kasneje se je sicer odbornica ponovno vrnila v dvo-

rano, kar pa ni odpravilo grenkega priokusa, ki ga je povzročil nastali incident.

Ob zaključku koristne izmenjave mnenj so se zdravniki obrnili na javnost s prošnjo, da bi le-ta razumela njihov protest, ki nima namena prizadeti zdravstvenih storitev, temveč želi le opozoriti vodilne strukture, da se morajo konstruktivno soočiti z nastalimi položaji. (vip)

Z leve Dorina Tommasi in Elena Onofrei

BUMBACA

Zaslужen pokoj za štandreško zdravnico

Pred nekaj dnevi se je upokojila štandreška družinska zdravnica Dorina Tommasi. Študij medicine je zaključila leta 1981 na Tržaški univerzi, da bi si sama krila študijske stroške, pa je med obiskovanjem fakultete pomagala mami in babici pri vodenju gostilne v Štandrežu. Tommasijeva je najprej delala v nevrološkem oddelku v Trstu, nato pa je do leta 1985 opravljala službo dežurnega zdravnika v bolnišnicah v Gorici in eno leto v kraju Villa Santina. Leta 1988 je postala družinska zdravnica in se vrnila v Štandrež, kjer je leta 1991 odprla ambulanto v obnovljenih prostorih nekdanje gostilne. Leta 2006

je prenovila poslopje ob telovadnici in v njem uredila ambulanto, v kateri poleg nekaterih splošnih zdravnikov svoje zdravstvene storitve zagotavljajo tudi nevrolog, psiholog in endokrinolog. Od leta 1988 je Tommasijeva delala tudi v domu za upokojeince Culot.

Z upokojitvijo se bo posvetila branju knjig in - kot prava Štandrka - tudi obdelovanju koščka zemlje. V zadnjih letih je bila Tommasijevi v veliko pomoč medicinska sestra po rodu iz Romunije Elena Onofrei, ki se je v Štandrež zelo dobro vživela. Zanj Tommasijeva upa, da jo bodo kolegi iz štandreške ambulante zaposlili, saj je njena pomoč pri delu še kako potrebna. Tommasijevi so za večletno zdravstveno oskrbo hvaležni številni Štandrežci, ki so k njej zahajali po pomoč.

TRŽIČ - V soboto Bela noč s popusti

V petek koncert skupine Mau mau

Po vseh ulicah tržiškega mestnega središča bo v soboto, 2. julija, potekala Bela noč, med katero bodo trgovci za začetek sezonskih razprodaj svoje trgovine odprli do poznih ur. Letos bodo razne glasbene skupine nastopile v javnih lokalih na Trgu Republike ter tudi v okoliških ulicah Battisti, Sant'Ambrogio, Roma, Duca d'Aosta in na Drevoredu Del Popolo, poleg tega pa bodo za zabavo otrok poskrbeli animatorji iz zadruga Onda. Osrednji koncert bo na Trgu Republike, kjer naj bi nastopila londonska etno-rock skupina, s katero se sicer še pogajajo. Poleg tega bodo priredili tudi boksarsko srečanje, med katerim bo nastopil tudi ločniški šampion Paolo Vidoz.

Poulične prireditve se bodo začele že v petek, 1. julija, ko bodo po mestnem središču namestili stojnice raznih kulturnih društev in ustanov iz Laškega. V petek zvečer bo tudi koncert s prostim vstopom skupine Mau mau, ki je vključen v festival Onde mediterranee.

ŠTEVERJAN Na 41. festivalu triindvajset ansamblov

Lani so zmagale Iskrice iz Laškega

41. števerjanski festival narodnozabavne glasbe je pred vrati. Prvič se je festival odvijal leta 1971, z leti pa je postal najvažnejša tovrstna prireditev v zamejstvu. Letos bo festival potekal od 1. do 3. julija, ko bodo števerjanske večere med Borovci popestrile že znane in nove, izvirne melodije valčkov in polk. Gostoljubje organizatorjev, briška kapljica in dobro založeni kioski pa bodo poskrbeli za prijetno druženje na festivalu, ki se pogosto zavleče pozno v noč.

Letošnja novost predstavlja sodelovanje s festivalom narodnozabavne glasbe Alpen Grand Prix, ki vsako leto poteka v Meranu. Na tem Festivalu bodo prvič sodelovali tudi slovenski ansambli, in sicer trije ansambli s števerjanskega festivala.

V dveh tekmovalnih večerih, 1. in 2. julija, se bo ob 20. uri na kamnitem odru zvrstilo kar 23 ansamblov, večina teh so debutanti. To so ansambli Zakrajšek iz Ribnice, Brjar iz Goriških Brd, Gama iz Velikih Lašč, Gorenjski kvintet iz Begunj na Gorenjskem, Bloški odmev iz Nove vasi, Ober opli iz Bazovice, Obvoz iz Podkuma, Navdih iz Šmartnega ob Paki, Vasovalci iz Semiča, Domen z vižarji iz Stranic, Neptopir z Jesenic, Drakslerji iz Kapele, Erazem iz Postojne, Čepon iz Horjula, Skala iz Ljubljane, Kolovrat iz Kamnega, Unikat iz Gorice pri Slivnici, Minutka iz Šoštanja, Azalea - Gabrje iz Novega mesta, Topliška pomlad iz Dolenjskih toplic, Slovenskih 6 iz Celja in Popotniki iz Škocjana.

Finalni del festivala, ki bo v briško vas nedvomno privabil številne poslušalce, bo v nedeljo, 3. julija, s pričetkom ob 17. uri. Gost večera bo ansambel Slovenski muzikantje. Finalni del bosta tudi letos posneli televiziji RAI in RTV - Slovenija in ga predvajala v juliju in avgustu.

Komisijo za glasbo, ki bo vse tri večere ocenjevala nastop in skladbe ansamblov, sestavljajo Filip Hlede (predsednik), Slavko Avsenik ml., Jože Burnik, Mihael Corsi, Danilo Čadež, Jan Leopoli, Bertl Lipusch, Tullio Možina in Denis Novato; komisijo za besedilo pa Milan Jež, Leonard Katz, Franca Padovan in Martina Valentinčič. Tudi letos bosta Festival povezovala dolgoletna števerjanska prijateljca Janez Dolinar in Jasna Kuljaj.

Na samem prizorišču med Borovci bo razstavljal svoja dela Mirela Kleč, ki izdeluje zelo estetsko in vrhunsko izdelane kvačkane nageljčke. Pokrovitelji letošnjega Festivala so občini Števerjan in Brda, ZSKP, RAI in Goriška Skupnost terških in nadiških dolin ter Brd. (mh)

GORICA - ZSKD Ustvarjalne delavnice letos v Benečiji

Zveza slovenskih kulturnih društev v sodelovanju s Krožkom za promocijo mladinske književnosti in ustvarjalnosti Galeb prireja 13. otroške ustvarjalne delavnice na temo »Pripovedujmo z lutkami zgodbo o...«, ki so namenjene osnovnošolcem s Tržaškega, Goriškega in Videmskega. Potekale bodo od 22. do 27. avgusta 2011 v stavbi nekdanje šole, današnji domačiji »La finestra« v Gorenjem Tarbiju v videmski pokrajini. Udeleženci bodo sodelovali v večvrstnih ustvarjalnih delavnicah, spoznavali glasbo in ples Benečije in Rezieje, ustvarjali prstne in večje lutke ter se zabavali ob igri, izletih v naravo in spoznavanju okolice.

Kolonijo bosta letos vodila Igor Cvetko in Jelena Sitar iz lutkovnega gledališča Zapik iz Ljubljane. Počitniški dom »La finestra« in kompleks bližnjih hiš v tipičnem slogu nudijo posebne ugodnosti pri morebitni namestitvi za tiste družine, ki bi želele preživeti v Gorenjem Tarbiju še dodatno noč ali konec tedna. Rok za prijave zapade 30. junija. Vpisnina, ki vključuje bivanje, prehrano, zavarovanje in delavnice za šest dni znaša 210 evrov na osebo. Informacije in vpisovanja v uradih ZSKD v Trstu (tel. 040-635626) in Gorici (tel. 0481-531495).

ŠTEVERJAN - Na domu Marka Černica odkrili kapelico

Kipec se je vrnil domov

Leta 1920 ga je med ruševinami števerjanske cerkve našel baron Eugenio Formentini

V Števerjanu so včeraj odkrili in blagoslovili kapelico s kipcem Matere božje, ki jo je v zidu pred svojo hišo uredil Marko Černic. Kot je sam povedal med včerajšnjo krajsko slovesnostjo, so kapelico v zidu starega dela hiše odkrili ob prezidavi zunanje stene. Odkritje je predstavljalo veliko presenečenje, saj se ni nihče spomnjal, da bi bila v zidu nekoč kapelica, ki so jo nato prekrili. V kapelico je Marko Černic postavil star lesen kipec Matere božje neznane umetnika, ki je dar njegovega prijatelja in sovaščana Filipa Formentinija. Njegov ded, baron Geno (Eugenio Formentini) ga je med ruševinami župnijske cerkve v Števerjanu našel po prvi svetovni vojni leta 1920. Do danes so ga Formentinijevi hranili v svoji družinski palači v Aiellu, zdaj pa se je kipec vrnil domov v Števerjan.

Kapelico je po pozdravu Marka Černica blagoslovil števerjanski župnik Anton Lazar, nato pa je bila v hišni veži na ogled razstava fotografij iz prvega dvajsetletja prejšnjega stoletja z vedutami na Števerjan in na njegovo staro grajsko naselje. Razstavljeni so bili tudi načrti in risbe, ki jih je arhitekt Maks Fabijani pripravil za prenovo vaškega jedra. Mnogi posnetki (teh je bilo preko 35) so bili prvič predstavljeni v javnosti in so last družine Formentini.

Marko Černic namešča kipec v obnovljeno kapelico

BUMBACA

GORICA - Na zasedanju pokrajinskega odbora ZSKD

»Brzo« razmišljanje treh starostnih skupin

Mladi, štiridesetletniki in upokojenci povedali, kaj pričakujejo od društev

Na svojem goriškem sedežu se je pred dnevi sestel pokrajinski odbor Zveze slovenskih kulturnih društev. Pod vodstvom predsednice Vesne Tomsič so odborniki vzeli v pretres številna vprašanja in iznesli kopico predlogov, kako bolje in učinkoviteje sodelovati z bazo, ki je slej ko prej nosilka glavnine dejavnosti. V prvem delu sestanka so se odborniki (veliko je novoizvoljenih) podrobneje seznanili s statutom Zveze, kajti mnogokrat se zgodi, da zaradi nepoznavanja pravil in osnovnih načel in smernic pride do nesoglasij in do nepotrebnih napetosti med krovno organizacijo in društvi.

Med debato je najbolj prišla v ospredje ugotovitev, da Zveza ni nekaj, kar deluje izven društev in se društva nanjo obračajo le v primeru potrebe. Zveza je v prvi vrsti sestavni del širšega gibanja, v njej pa se prepoznavajo društva, ki so vanjo včlanjena in jih med seboj vežejo sorodni pogledi in vrednote. Načeto je bilo tudi vprašanje ljubiteljske kulture, ki se na podlagi prizadevanj po dvigu svoje kakovosti spušča v pobude, ki nemalokrat presegajo finančne in organizacijske zmogljivosti te ali one sredine. To pa še ne pomeni, da društva ne smejo iskati izhoda iz ovprečja in izboljšav v svoji ponudbi. Vse pa mora potekati v mejah zmernosti, upoštevajoč nelahko stanje, v katerem se je zaradi vsesplošne krize znašlo gibanje, je še bilo rečeno.

Zanimiv je bil drugi del seje, ki je bil po svoje inovativen. Ker pokrajinski odbor sestavljajo odborniki različnih starosti, so se le-ti porazdelili v tri delovne skupine, ki so v petnajstih minutah vsaka iz svojega zornega kota sestavile seznam želja, potreb in prioriteta na teritoriju, ki ga pokrivajo društva. Rezultati »brzo« razmišljanja so bili kar zanimivi. Mlajši si želijo večjo povezanost med mladimi, kajti opažajo, da ni pravega sodelovanja niti med sosednjimi vasmami. Ogrevajo se tudi za ponovno uvedbo večdnevniških mladinskih seminarjev, ki bi jih treba prirediti izven Goriške. Tovrstni seminarji so bili v navadi pred desetletji in so zelo prispevali k osveščanju mladih in njihovem utrjevanju kulturne in narodne zavesti. Generacija štiridesetletnikov je izpostavila predvsem potrebo po debatnih večerih, ki bi sledili tematskim predavanjem. Radi bi tudi sprehode v bližnjo okolico s strokovno razlago zgodovinskih, kulturnih in druž-

benih značilnosti območja. Generacija upokojencev sicer ima na razpolago društva in organizacije, ki jim nudijo marsikaj, pa vendar bi marsikaj v tej zvezi lahko opravila tudi kulturna in športna društva po vaseh. Skratka, nanizanih je bilo kar nekaj zamisli in predlogov, ki naj bi bili društvom v pomoč pri načr-

tovanju svojih dejavnosti. Na koncu so odborniki iznesli še nič kaj rožnato ugotovitev, da so stiki s sorodnimi društvi preko meje prerediti, če že ne povsem odsotni. Po padcu meje bi ti stiki lahko pomenili dodatno motivacijo in predstavljali nove izzive, le več volje in domiselnosti bi potrebovali. (vip)

GORICA - Večjezični večer poezije

Pesniška karavana postala v KB centru

Glasbeno kuliso je prispeval Michele Spanghero

BUMBACA

Potujoča karavana poezije se je v petek ustavila v KB centru v Gorici, kjer je na lepo urejenem dvorišču našla nadvse prijetno okolje. Pobuda Sprehodimo se je v minulih tednih obiskala številna mesta na Češkem, v Avstriji, v Sloveniji in na Hrvaškem. Zdaj bo svojo pot nadaljevala po naši deželi in v Venetu. Dolgo pot po petih državah bo karavana verzov zaključila v Redipulji konec septembra.

Kot rečeno se je KB Center na osrednji goriški ulici izkazal za zelo primerne za tovrstne prireditve. Pobudnik prireditve sta kulturni družbeni Kulturaglobale iz Krmina in Equilibri iz Gorice, pri goriški etapi pa je sodelovala tudi Zveza slovenskih kulturnih društev. Zaradi muhastega in nezanesljivega vremena, pa tudi zaradi drugih sočasnih prire-

ditev v Gorici in okolici, se je srečanja s poezijo in njenimi avtorji udeležilo manj ljudi od pričakovanega, kar pa ni zmanjšalo pomena prireditve. Poezije se prebiral Mila Bratina iz Gorice v slovenščini, Marina Giovanelli iz Gorice v italijanščini, Monika Lazar iz Nove Gorice v slovenščini, Marina Cernetig, Andreina Trusgnach in Claudia Salamant iz Benečije v slovenskem narečju Nadiških dolin ter Maurizio Mattiuzza iz Gorice v furlanščini in italijanščini.

Glasbeno kuliso je prispeval mladi Michele Spanghero s svojim kontrabasom. Skratka, šlo je za preplet besed, podob, zvokov in novih spoznanj, s katerim so prireditelji želeli sestaviti širši oris kulturnega, umetniškega in družbenega utripa Goriške. (vip)

GORICA - Na pobudo SKGZ

Pozdrav poletju

Potrebna razvojna strategija in vključevanje mladih

Pokrajinski predsednik SKGZ Livio Semolič se je med večerom dobro znašel tudi v vlogi natakarja

BUMBACA

V goriškem KB centru so v sredo priredili srečanje ob začetku poletja, ki so se ga udeležili organizacije in člani SKGZ, sploh pa je bilo priložnost za obračun opravljenega dela v sezoni, ki se ravno zaključuje. Udeleženci so nazdravili tudi 20-letnici slovenski samostojnosti, saj je bila osamosvojitve pomemben mejnik za Slovence na obeh straneh nekdanje meje.

Na srečanju je bilo poudarjeno, da slovenska narodna skupnost v Italiji od leta 1991 dalje stalno pridobiva na ugledu, kar se ne nazadnje kaže tudi v uspehu slovenskih predstavnikov na zadnjih krajevnih volitvah. »Dejansko ni več nobenega predpoda do slovenske narodne skupno-

sti, pač pa nas italijanski sodržavljeni spoštujejo in z nami učinkovito sodelujejo. Po tej poti moramo nadaljevati, utrditi moramo svojo prisotnost v tem prostoru in razviti tako dejavnost, ki bo čim bolj privlačna in bo še dodatno spodbudila integracijske procese, ki so se v tem dvajsetletju stalno razvijali,« je poudaril pokrajinski predsednik SKGZ Livio Semolič.

Po njegovih besedah morajo članice SKGZ ob utrjevanju slovenske narodne zavesti in krepitvi integracije definirati tudi dolgoročno razvojno strategijo, ki bo zlasti mlajšim generacijam zagotavljala možnost, da se polnopravno vključijo v slovensko organiziranost in omogočijo čim boljše zamenjavo vodilnih kadrov.

GORICA - Pester spored dogodkov

Tombola, bela noč, Piotta in Kusturica

V prihodnjih dneh in vse do konca julija bo v Gorici potekalo več glasbenih, športnih in družabnih prireditev, ki bodo poživile tople poletne večere. V sredo, 29. junija, ob 20. uri bo na Travniku tombola sv. Petra in Pavla; prva nagrada bo vredna 1.000 evrov, »cinquina« bo veljala 500 evrov, druga tombola pa 250 evrov. Izkupiček večera bodo poklonili Vincencijevi konferenci in odboru Hočem roditi se v Gorici.

V petek, 1. julija, ob 21. uri bo v Gledališču Verdi modna revija Mittelmoda, v soboto, 2. julija, pa bo Bela noč, s katero se začne sezonske razprodaje oblačil in obutve. V soboto, 2. julija, bo na Trgu Battisti tudi finalna tekma turnirja Dudi Krainer, ob 20.30 bo na Travniku Lepotno tekmovanje Miss Alpe Adria, ob 22.30 pa bo glasbeni spektakel, med katerim bodo nastopili The Soundlovers, Neja, Datura, Sinead Mulvey, Cardiofunk, Silent Opera in NYT. Med 5. in 20. julijem bo na goriškem gradu potekal festival dvorne glasbe, med 7. in 9. julijem pa bo na Trgu Battisti »No Border Street Festival«, med zaključnim večerom katerega bo nastopil tudi rimski glasbenik Piotta. V petek, 8. julija, bo na Travniku glasbena prireditev »Company Contacto Music Contest«, med katero bodo nastopili La Lobby, Phinx, Acotch Ale, The Sun, Grido, Dolcenera, Virginio, Sonohra, Cube 41, On Your Marks in Under Black Stars. Med 4. in 11. julijem bo v deželni avditoriju zborovski natečaj Seghizzi, med 14. in 23. julijem v parku vile Coronini pa filmski festival za nagrado za najboljši scenarij Sergio Amidei. V okviru Mittelmoda bo v ponedeljek, 11. julija, ob 20.45 v gledališču Verdi nastopil Emir Kusturica s skupino No Smoking Orchestra. Zadnji dogodek bo posvečen opernemu petju: v ponedeljek, 25. julija, bo na Travniku opera Rigoletto.

»Gorica nikakor ne umira, kot že leta slišim trditi, pač pa je vse bolj živahno mesto. Tudi letos poleti bo cela vrsta zanimivih dogodkov, ki bodo vsi brezplačni razen opere Rigoletto. Doslej so jo uspešno uprizorili v Vidmu, Pordenonu in Latisani, zdaj bomo preizkusili, ali so Goričani pripravljeni plačati malenkost za operni koncert,« je med včerajšnjo predstavitev dogodka poudaril goriški župan Ettore Romoli, ki je naveličan tudi tarnanja, da goriška mladina odhaja na zabavo v Slovenijo. »To je sicer res, vendar je treba upoštevati, da vse več Slovencev prihaja v Gorico. Pretakanje mladine je torej obojestransko, kar je ne nazadnje tudi prav,« poudarja Romoli.

DOBERDOB - Zaključna prireditev društva Hrast

Pevski zaključek sezone

Celoten večer »predvajal« Radio Hrast - Poleg domačih pevcev in pevk večer oblikoval še števerjanski mešani pevski zbor F.B. Sedej

Ob zaključku pevske sezone je društvo Hrast tokrat v goste v Doberdob pripeljal pevce iz Števerjana: na Krasu je tako nastopil mešani pevski zbor Frančišek Borgia Sedej pod vodstvom Aleksandre Pertot. Tokrat se je kljub nestanovitnim napovedim tudi vreme usmilo organizatorjev, nastopajočih in poslušalcev: koncert, poimenovan Tri pehare sreče, je tako potekal na odprtem, na dvorišču pred župnijsko dvorano. V soboto, 18. junija, so doberdobski poslušalci in ljubitelji glasbe tako prisostvovali prijetnemu glasbenemu večeru. Rdečo nit pa so v rokah imele igralke mladinske gledališke skupine Hrast. Mateja Jarc in Tamara Podveršič so v režiji Jasmin Podveršič na noge postavile Radio Hrast, ki je »predvajal« celoten večer.

Članici mladinske gledališke skupine sta izmenično v živo v »studiju« linijo predajali posameznim nastopajočim zborom in med enim in drugim nastopom z zabavnimi domisljami kratkočasili številno publiko. Na oder so najprej stopili najmlajši pevci, člani otroškega pevskega zbora Veseljaki pod vodstvom Lucije Lavrenčič. Ubrano in kakovostno petje doberdobskih otrok, ki je v zadnjih letih poželo veliko uspehov, je sprostito življenjskost in radoživost v zgodnje poletni večer. Domači zbor Hrast pod vodstvom Hilarija Lavrenčiča je nato zapel štiri ljudske motive, ki so ponazarjali zakladnico narodnih napevov iz različnih območij, kjer živijo Slovenci. S tem so doberdobski pevci izrekli dobrodošlico gostom iz Števerjana. Pod vodstvom Aleksandre Pertot in ob klavirski spremljavi Martine Valentinčič so števerjanski pevci obli-

Zbora Hrast in Sedej sta skupaj sklenila večer

FOTOAJA

kovali osrednji del večera. Predstavili so pester in raznolik program domačih ljudskih napevov. Velik poudarek so števerjanski gostje namenili zamejskemu skladatelju in dirigentu Adiju Danevu: med drugim so pevci zbora F.B. Sedej zapeli tudi pesem, ki jo je Danev posvetil njihovi rojstni vasi. Na sporedu je bila tudi znana beneška Oj božime, ki jo je tržaški skladatelj prepletel s furlansko inačico Sdrindulaile. Svoj nastop so števerjanci sklenili s po-

skočno Grozdi so dozoreli, ki je požela veliko odobravanja pri publiku.

Večer sta zbora Hrast in F.B. Sedej sklenila s tremi skupnimi pesmimi. Najprej je bila na vrsti pesem Kje so tiste stezice, priredba ljudskega napeva izpod peresa Hilarija Lavrenčiča. Sledila je Merkujeva ponarodela priredba beneške Jnjen' čeuja jti gna. Večer pa je zaokrožila Vrabčeva Zdravljica, ki so jo pevci iz srca poklonili publiku. (ač)

OB 20. OBLETNICI SAMOSTOJNOSTI SLOVENIJE

Od zgodbe o uspehu
do zgodbe o ...

RADO GRUDEN

S petkovo državno slovesnostjo je Slovenija proslavila dvajsetletnico samostojnosti. Praznovanje je dodatno obogatila prisotnost vseh štirih predsednikov sosednjih držav, Giorgia Napolitana za Italijo, Heinza Fischerja za Avstrijo, Iva Josipovića za Hrvaško in Pala Schmitta za Madžarsko, kar kaže, da je Slovenija kljub relativni mladosti danes spoštovana država.

Slovenija je 25. junija 1991 s sprejetjem temeljne ustavne listine o samostojnosti in neodvisnosti prvič v zgodovini dosegla lastno državnost in jo nato v desetdnevni vojni tudi ubranila. Na isti dan kot Slovenija je svojo neodvisnost razglasila tudi sosednja Hrvaška, s tem pa sta obe do takrat socialistični republiki razglasili tudi razpad skupne zvezne države Socialistične federativne republike Jugoslavije.

Zakaj je do tega prišlo, je bilo povedano že velikokrat. Dejstvo pa je, da to ni zgodilo nenapovedano in da so razpad takratne Jugoslavije povzročili tako notranji razlogi kot tudi splošno mednarodno dogajanje ob koncu osemdesetih let prejšnjega stoletja, ko je prišlo do velikih demokratičnih sprememb v vseh evropskih državah s socialistično družbeno ureditvijo. Vse te spremembe so padle na

plodna tla tudi v Sloveniji, kjer so počasi začele nastajati tudi politične stranke. To je bilo možno tudi zato, ker je bila v Sloveniji komunistična partija po eni strani prisiljena na pristanek v spremembe političnega sistema po drugi strani pa je slovenska partija pokazala tudi daleč največjo zrelost pri postopnem sestopanju z oblasti.

Že januarja 1990 so bile v Sloveniji razpisane prve večstrankarske volitve po drugi svetovni vojni, slovenska delegacija na kongresu jugoslovanske zveze komunistov pa je zaradi zavrtnitve njenih predlogov skupaj s hrvaškimi delegati kongres zapustila. Obenem je v političnih krogih zorela ideja o izvedbi plebiscita. 23. decembra je na vprašanje, ali naj Slovenija postane samostojna in neodvisna država, okoli 95 odstotkov od 93,2 odstotka udeležencev referendumu oziroma 88,5 odstotka vseh volivcev odgovorilo pritrdilno.

Pot od plebiscitne odločitve za samostojnost do dejanske razglasitve neodvisnosti je bila s tem začrtana in le pol leta po uspešnem plebiscitu tudi udejanjena. Seveda se jugoslovanske oblasti v Beogradu s tem niso hotele sprijazniti. Že naslednji dan po slovesnosti in splošnem praznovanju ob razglasitvi samostojnosti se je Slovenija zbudila s tanki jugoslo-

vanske armade na cestah in mejnih prehodih z Italijo, Avstrijo in Madžarsko. Vojna, ki je sledila, je bila na srečo kratka, toda v desetih dneh spopadov so padle tudi žrtve. Da je vojna trajala samo deset dni, sta zaslužni slovenska teritorialna obramba, in slovenska policija, ki sta pripravljene dočakali jugoslovansko vojsko, ob enotnosti slovenske politike pa predvsem slovenski državljani in državljani, ki so bili kot en mož pripravljene braniti komaj proglašeno samostojnost.

Čeprav tudi mednarodna javnost ni s simpatijo gledala na slovenska prizadevanja za samostojnost, pa na priznanje nove države ni bilo treba dolgo čakati. Že sredi decembra 1991 so Slovenijo kot prve zahodnoevropske države priznale Islandija, Nemčija in Švedska. Slabe tri mesece kasneje je sledilo tudi priznanje ZDA. Naslednji cilj slovenske diplomacije je bila vključitev države v mednarodne integracije. Maja 1992 je mlada država postala članica ZN, ob koncu desetletja pa je že bila nestalna članica Varnostnega sveta ZN.

Največ težav je Slovenija imela s pridruženjem takratni Evropski skupnosti, pri čemer ji je največ težav povzročala Italija, ki je podpis sporazuma o pridruženem članstvu pogojevala z vprašanjem nepremičnin istrskih beguncev.

Vprašanje odškodnin Italijanom, ki so po drugi svetovni vojni zapustili jugoslovansko ozemlje, je bilo sicer že rešeno z rimskim sporazumom med Italijo in SFRJ, vendar Rim sredstev, ki jih je Slovenija plačevala na fiduciarni račun v Luksemburgu, ni želel dvigniti. Italija je veto na nadaljnje približevanje Slovenije EU umaknila šele, ko je Ljubljana pristala na t.i. španski ali Solanov kompromis. Slovenija je morala spremeniti 68. člen ustave, ki je prepovedoval, da bi bili tuji lastniki nepremičnin v Sloveniji. V skladu z dogovorom so vsi državljani EU, ki so v preteklosti vsaj tri leta bivali na ozemlju Slovenije, dobili pravico do nakupa nepremičnin v Sloveniji, še preden je država postala članica EU.

Junija 1996 je Slovenija končno - kasneje kot večina srednjeevropskih držav - podpisala pridružitveni sporazum z EU in hkrati oddala prošnjo za polnopravno članstvo. Pogajanja je uradno začela marca 1998 in 1. maja 2004 skupaj s še devetimi državami vstopila v EU, z letom 2007 je kot prva med novimi članicami uvedla evro, konec istega leta pa je postala še članica schengenskega območja in odpravljen je bil nadzor na mejah z Avstrijo, Italijo in Madžarsko. V prvi polovici leta 2008 je, spet kot prva med državami, ki so v EU vstopile leta 2004, predsedovala povezavi. Predsedovanje 27-članski povezavi je bilo za majhno državo velik izziv, ki ga je dobro opravila. Leta 2004 je postala tudi članica pakta Nato.

Ob tem je bila relativno uspešna tudi na gospodarskem področju, tako da je dvajsetletni obračun samostojnosti nedvomno pozitiven.

Toda po drugi strani se ni mogoče izogniti dejstvu, da je povsem drugače na notranjem področju, kjer Slovenija preživlja krizo, zaradi česar je praznovanje za marsikoga veliko manj radostno. Vzdušje v državi je slabo, gospodarski položaj je zaskrbljujoč in ljudje so nezadovoljni z vsem, predvsem pa s politiko, ki danes nima praktično nikakršnega ugleda več. Popularnost vlade, parlamenta in strank pa je na tako nizki ravni kot nikoli doslej. Edino izjemo predstavlja predsednik republike.

Morda še najboljšo sliko splošnega nezadovoljstva odraža anketa, ki jo je v teh dneh pripravil inštitut Mediana in ki kaže, da bi se bila slaba polovica Slovencev zaradi boljšega življenja danes pripravljena takoj priključiti drugi državi, najraje Švici ali Avstriji. Kar 36 odstotkov pa bi se jih preselilo v tujino, če bi s tem omogočili boljše življenje zase in za svojo družino. Od vseh tistih, ki bi se preselili v tujino, bi jih 60 odstotkov prevzelo tuje državljanstvo, slaba tretjina pa bi se odrekla slovenskemu državljanstvu, če bi bilo to potrebno.

Podobno sliko kaže javnomnenjska raziskava Dnevnika in Jutarnjega lista, v kateri so anketirali državljane Slovenije, Hrvaške, BiH in Srbije. Odgovori kažejo, da javnost teh držav povezuje nezaupanje do vlade, parlamenta in političnih strank. Večina jih še meni, da se danes živi slabše kot prej.

Ob vsem tem se velja vprašati, zakaj je Slovenija iz nekdanje zgodbe o uspehu zašla na povsem drugačno pot, tako da se v zadnjem času v veliko večji meri poudarjajo neuspehi kot pa uspehi, pa čeprav je bilo slednjih od obdobja osamosvajanja do danes nedvomno več kot prvih.

Morda bo kot dokaz za to trditev dovolj nekaj statističnih podatkov, ki jih je objavil slovenski statistični zavod. Tako je na primer leta 1991, ko se je država osamosvojila, povprečna mesečna neto plača zaposlenega znašala (preračunano v evre) 43 evrov, leta 2010 pa 967 evrov. Nominalno se je torej povečala za 2144 odstotkov, realno pa za 79 odstotkov. Povprečna starostna pokojnina se je v omenjenem obdobju zvišala za 1889 odstotkov na 625 evrov.

Čeprav so se v tem obdobju tudi cene življenjskih potrebščin v povprečju do leta 2010 zvišale za 1155 odstotkov, pa je

bilo na primer treba za liter mleka lani delati 8 minut manj kot leta 1991 (14 minut; 8 minut), za kilogram sladkorja je bilo leta 1991 potrebnih 25 minut, lani pa osem minut dela. Za Renaultov clio so morali Slovenci v letu 1995 delati 4389 ur in dve minuti, lani pa 1867 ur in 28 minut.

Po rasti brezposelnosti v zgodnjih 90. letih (leta 1993 je število registriranih brezposelnih doseglo vrh s 129.087) je bila brezposelnost najnižja leta 2008, ko je bilo brez dela 63.216 oseb. Zaradi gospodarske krize se je ta v zadnjih dveh letih znova povzpela, število registriranih brezposelnih pa je konec leta 2010 znašalo 100.504.

Tudi kar zadeva bruto domači proizvod, je ta po 8,9-odstotnem realnem padcu v letu 1991 nato postopoma rasel, najvišje stopnje gospodarske rasti pa je Slovenija dosegala v času konjunktne, predvsem v letu 2007, ko se je BDP realno okrepil za 6,9 odstotka, nato pa v letu 2009 zaradi krize zdrsnil za 8,1 odstotka.

V celotnem obdobju od leta 1991 do leta 2010 se je BDP realno zvišal za 73 odstotkov, nominalno pa se je povzpela s približno 1,5 milijarde evrov v letu 1991 na 36 milijard evrov v letu 2010. V letu 1995 je slovenski BDP na prebivalca po kupni moči dosegal 74 odstotkov povprečja sedemindvajseterice, leta 2009 pa 88 odstotkov tega povprečja.

Vse to bi bil lahko razlog za večji optimizem, kot ga danes kaže slovenska družba. Razloge zakaj optimizma, ki je bil značilen za obdobje osamosvajanja in tudi še po nastanku samostojne države, ni več, je treba iskati predvsem v veliki razklanosti slovenske družbe, ki praktično vse ocenjuje skozi prizmo politike in političnih strank.

Čeprav velika večina Slovencev političnim strankam vse manj zaupa, pa je pogled na aktualna dogajanja izrazito ideološko obarvan. Morda ne bi bilo odveč, če bi prebivalci Slovenije prisluhnili prvemu predsedniku samostojne Slovenije Milanu Kučanu, ki je pred dnevi dejal, da bi morali tudi danes vsi, tako kot pred dvajsetimi leti, delovati enotno in se znati prilagoditi spremembam časa in razvojnim procesom doma in v svetu, pri čemer mora biti interes države in skupnosti pred interesi političnih strank.

Temu bi morala v prvi vrsti prisluhniti slovenska politika. Vlada Boruta Pahorja, ki je nastopila svoj mandat pred nekaj manj kot tremi leti, gotovo ni izpolnila velikih pričakovanj. Res je, da je vse skupaj sovpadlo z izbruhom velike svetovne finančne krize, res je pa tudi, da je pri svojem delu pokazala več prepirljivosti kot složnosti. Danes je ta vlada daleč najbolj nepopularna vlada v dvajsetletni zgodovini Slovenije. Tega niso mogli preprečiti niti nekateri uspehi, ki pa v bistvu vsi zadevajo zunanjo politiko. Tako ne gre pozabiti umiritve odnosov s Hrvaško in tudi na splošno je Slovenija v mednarodni javnosti dokaj ugledna in spoštovana država. Zato pa je leva vlada doživela popoln polom doma. Stalni prepiri med koalicijskimi partnerji in neposrečene izbire in odločitve premierja Pahorja so rating vlade potisnile tako navzdol, da je sprememba oblasti na naslednjih volitvah praktično zapečatenata.

Kdaj bodo te volitve, še ni znano, čeprav je težko verjeti, da bi manjšinska vlada Boruta Pahorja, ki ima po odhodu stranke upokojencev in Zaresa v državnem zboru samo še 33 glasov od devetdesetih, lahko zdržala do konca mandata v prihodnjem letu. Volitve pred rednim rokom so zato vse bolj verjetne.

Za zdaj kaže, da bo na njih en sam zmagovalc. To je Janez Janša s svojo demokratsko stranko. Vprašanje pa je, ali je to najboljša rešitev, da Slovenija spet stopi na pot uspeha. Tako Pahor kot Janša sta že pokazala, kaj zmoreta oziroma česa ne zmoreta. Za popoln zasuk bi bilo potrebno kaj novega. In prav od tega je odvisno, ali bo imela nekdanja slovenska zgodba o uspehu novo uspešno nadaljevanje ali pa se bo končala na način, ki bi lahko imel tudi zelo negativne posledice.

TELEVIZOR PRIPOVEDUJE

Dober dan, sem Elijev televizor. Imenujem se GLG. Elia je moj gospodar. Največkrat me gleda po eno uro na dan, ker mu mama ne dovoli buljiti vame več časa. Elia skoči zjutraj iz postelje in me vključi za pet minut. Potem se pripravi, me izključi in odide v šolo. Mama, tata in Elia imajo najraje STRISCIA, zelo zanimivo oddajo, čeprav deček ima najraje SIMSONE. Ob 8,30 me tata spet vključi, takrat se vsi družinski člani vsedejo na kavč in se mi smeji. Nekega zimskega večera je med buljenjem odprl usta in mu je slina prikapljala iz njih. On je izbirčen gledalec, rad ima le risanke. Ko mama gleda filme, jih mora pogledati vedno do konca. Tata pa raje hodi po mestu. Med večerjo me izključijo, nato se med sabo pogovarjajo. So zmerni gledalci, saj vedo, da pretirano gledanje televizije škodi očem.

Petra Gomiscek

ASTERIX NA OLIMPIADI

Petdeset let pred našim štetjem se vasica na severozahodu Francije upira rimski nadvladi. Tisto pomlad se Rimljani pripravljajo na olimpijske igre. Centurij postreže jesetrova jajca najboljšemu športniku Kladiju, z upanjem na zmago. Ko se je športnik najedel izbrane hrane, je šel trenirat tek v gozd. Misli, da je najmočnejši in najhitrejši. Veja pa je zadela ravno Obelixa. Ta mu vrnil milo za drago in vanj vrgel ogromno drevo, Rimljan se je razjezil in Obelixa izzval na dvoboj oz. rokoborbo. Obelix se je strašno užalil, ker mu je Rimljan rekel, da je debel, zato mu je primazal klofuto, da je zletel na vejo bližnjega drevesa. Kladij je ugotovil, da je navadna reva, Obelix pa je prijatelja vprašal, če je res debel. Asterix ga potolaži in mu reče, da je samo razvit v prsi.

iz stripa je povzel
Jan Batagelj

PETOŠOLCI NA ŽUPANČIČU

O DRUŽINI IN ŽIVLJENJU

Moja družina šteje štiri člane, ti so: moj brat Mattia, oče Livio, mama Laura in jaz. Živimo v Gorici in imamo udobno stanovanje. Moja običajna oblačila so športna. Zaradi službe moj oče rabi tudi kravato. Moj brat ima raje moderne obleke, mama pa oblačila v stilu casual. Moja najljubša hrana je pizza, ki je najbolj všeč tudi mojemu bratu. Mami in očetu sta všeč pašta in rižota z gobicami. Doma imamo ponavadi tri glavne obroke, samo včasih tudi malicamo. V prihodnosti bi rad šel na univerzo, da bi se naučil tuje jezike. Ko imam prosti čas, rad igram nogomet. Moja najljubša športa sta judo in smučanje. Popoldne se ukvarjam tudi z glasbo. Zelo mi je všeč igrati na klavir, glasbo se učim že štiri leta.

Enrico Rožič

O PRIJATELJSTVU

Tommaso je moj najljubši prijatelj. Spoznala sva se u šoli. Spoprijateljila sva se, ker mi je bil simpatičen in ker je zabaven. Ko sva skupaj, sem zelo vesel, saj komaj čakam, da grem domov k njemu ali pa, da pride on k meni. Skupaj hodiva v šolo in se tudi igrava. Ko sem nekega dne bil na vozičku, me je on porival in sva skupaj dirkala po dvorišču. Delala sva tudi ostre ovinke, vzpenjala sva se po gričku, delala hitre štarte in podobne vragolije. Ko sva naredila neki ostru ovinek, je zavil na napačno stran, jaz pa sem imel zavore na drugi in zato sem padel. K sreči ni bilo nič hudega! Naučil me je mnogo stvari o motorjih in o kolesih. Ne bi rad, da bi se naše prijateljstvo končalo. Motorji in kolesa me bodo vedno spominjali nanj. Tommaso mi pomeni zelo dosti, saj on velja za tri prijatele.

Elia Chimenti

Agrigento: slon razdeja trgovino v centru

Tragedija v trgovini s porcelanom

Slon je v soboto 7. maja zbežal iz živalskega vrta

Sobota, 7. maj 2011, 10:15 : skrbnik za vzdrževanje živalskega vrta v Agrigentu je nahranjeval slone in je po pomoti pozabil vrata ograje odprta. To je omogočilo enemu izmed slonov, da je zbežal v mesto. Ker je bil prestrašen, je po poti nehote ubil tri osebe, s tem da jih je zmečkal z nogo in z glavo. Potem je razbil izložbo trgovine s porcelanom, ker se je v šipi odsevala podoba drevesa in slon je mislil, da je tam gozd, kjer bi se lahko skrnil. Ko pa se je zavedel, da tisto nikakor ni drevo, je bilo prepozno: bil je že v notranjosti trgovine.

Na žalost je tam ubil še dve osebi in razbil vse, kar je bilo v trgovini porcelanastega: vaze, okrasne predmete, kozarce, krožnike in skodelice. Vsi so se ga bali, zato so zbežali na cesto, daleč proč od norega slona. Končno je na kraj posegla policija in mu v vrat ustrelila uspavalno. Slon se je ulegel in zaspal. Vso škodo je moral trgovini poplačati sam živalski vrt; skrbnika za vzdrževanje pa so odpustili iz službe. Nazadnje so slona v teku petih dni spet odpeljali v njegovo naravno okolje in sicer v savano ter ga na tak način osvobodili.

SAHUELE MIAN

BOGATA IN REVNA MIŠICA

(razijanska pravljica)
Nekoč sta živeli dve mišici. Poljska iz Njive je bila revna, hišna iz Osojah pa lepa debela. Hišna je živela pri Šemunovih. Imela je vse: sir, salamo, krompir... Poljska ni imela ničesar. Nekega dne je hišna povabila poljsko miš v Osoje k Šemunovim. Ravno sta želeli kaj pojesti, ko se je pojavila mačka. Poljska miš se je prestrašila. Nato je skoraj stopila v mišnico, komaj se je rešila, ko je prišla jezna baba in je z metlo spodila obe miši, ki sta se zadnji trenutek rešili po oknu. Poljska mišica je debeli botri povedala, da je bolje živeti v revščini, a v miru, kot v obilju in v nevarnosti.

Petra Baucon

O PRIJATELJSTVU

Moj najboljši prijatelj je Matija, spoznal sem ga v vrtcu, kjer sva postala prava prijatelja, saj se poznavata že veliko let in živi blizu moje none. Vsako soboto sem pri noni in ob desetih grem k Matiji. Z njim se igram do polдне in potem se sprehajava po vasi. Ko so bili vrtljaki sva šla skupaj do njih v mesto in sva se zelo zabavala. To soboto smo se zmenili, da z Matijo in Manuelom gremo k Robinu. Če je kakšen zanimiv film, grem z Matijo in z Jakobom v Kinemax.

Ariel Custrin

NOVICA

V petek, 17. junija, se je v središču Ljubljane4 zgodila res nenavadna nesreča. Medtem ko je v mesto pripeljal cirkus, se je eden izmed tovornjakov prevrnil, iz njega pa je ves prestrašen, prav v smer mestnega središča, stekel slon. Policije v tistem trenutku ni bilo na kraju, zato jo je gospod Gregor D., ki je videl dogodek, nemudoma poklical. Ko je slednja prispela, je s siredno še bolj prestrašila slona, ki je zatulil in zbežal. Našli so ga v trgovini s porcelanom, kamor se je zatekel, da bi se odpočil. Živnozdravniki, ki so ga s sabo pripeljali policisti, ga je uspaval. Slon je danes spet na varnem v svoji cirkuški družini. Trgovina s porcelanom pa je zaradi dogodka postala tako znana, da vanjo stalno prihajajo novi kupci. Gospodar jo misli tudi preimenovali na novo. Imenoval jo bo: Slon razbitega porcelana.

Gregor Devetak

KO SPALNICA OŽIVI

Nekega dne sem šel spat ob 23.30. Nenadoma sem se zbudil in videl, da se je soba spremenila v morje in moja postelja je postala jadrnica. Z njo sem jadral po morju, dokler se je balkon spremenil v velik otok, kjer sem pristal. Hodnik je bil velik taborni prostor, omare pa šotori in moje škatle z igračami so bile prijatelji skavti. Tam smo se igrali vsi skupaj in nočna omarica je bila taborni ogenj. Okoli njega smo peli lepe skavtske pesmi. Vaditelj je govoril o volku Akeli, ki je bil v resnici moj predalnik. Ko smo šli v jamo se je nočna svetilka spremenila v baklo. V šotorih so bili hribovski čevlji-police in odeja je bila spalna vreča. Naslednjega dne sem ugotovil, da sem samo sanjal zelo pustolovske in zanimive sanje!

Mitja Pahor

LETOŠNJE POČITNICE

Letos počitnice so kot zlato. Pričakujem jih že od aprila, tako da se bom odpočil. Kot pravi Feri Lainšček: „Šolske skrbi in stvari moraš zakleniti v predal!“ jaz bom to upošteval. Letos bodo moje počitnice dolge. Prvo potovanje je bo na zeleni teden z župnijo: tam se bomo zabavali in se igrali vojno na travniku med Valpicetto in otroci druge vasi; zgradili bomo „bazo“. Rad bi si kupil malo jadrnico, ki stane 175 eurov, s to bi se vozil po morju. Po tem nas čaka Mali Lošinj, kamor bomo čli za dva tedna z dedki in z družino. Tam bom vodič, ker dobro poznam kraj. Izvedel sem namreč kratko raziskavo o kraju. Na morju se bom sprehajal in se bom potapljal. Plaval bom tudi v svojem bazenu in hodil v hribe. Sledil bo pevski teden z zborom glasbene šole Emil Komel. Po počitnicah bom šel v srednjo šolo Ivana Trinkina. Moja največja želja je, da bom preživel lepe počitnice.

Pietro Grauner

NAŠEL SEM KAMEN MODROSTI IN ELIKSIR ŽIVLJENJA

Jaz imam kamen modrosti in sem najbogatejši človek na svetu. S svojim znanjem sem dobil in še dobivam milijarde na kvicah. Našel sem ga tako. Nekoč sem srečal potepuha. Bil je zelo krvav, vzel sem ga domov in nato sem ga odpeljal še v bolnico. Po enem mesecu je bilo ponovno zdrav. Prišel je iz bolnice, a ni plačal operacije, tako sem jaz plačal zanj in ga odpeljal domov. V zahvalo mi je dal –KAMEN MODROSTI- in rekel: „Če bo nekdo staknil mineralček iz tega kamna, bo en teden imel najvišjo pamet.“ Tako je šel stran in dodal še: „Če ga hočeš, pridi k meni domov“ in je odšel. Ta kamen modrosti bi jaz podaril svojim sinovom, Anici, Giglioli, babicam, dedkom in stricem. Ta kamen deluje samo na čiste duše. Vidijo ga lahko samo skromni ljudje. Če ga morilec pogoltno, umre. Nekoč sem vzel tri minerale iz njega in jih pomešal z F.R.F.U.-tom, ki sem ga sam izumil, tako je nastal ELIKSIR ŽIVLJENJA. Takoj sem odšel k potepuhu in mu ga ponudil. Naenkrat je postal mlad in je živel neskončno. Jaz bi ta eliksir dal samo tistim, ki lahko imaj kamen modrosti. Naredil bi nesmrtno tudi živali.

Tine Bensa

FANT IN DELFIN

Plaval je že precej časa, ko je z nogo zadel v strupeno meduzo. Zelo ga je bolelo, moči so ga zapuščale. Nenadoma je pod seboj začutil gladko telo. Bil je velik delfin. Fanta je prinesel do obale. Odpeljali so ga v bolnico, kjer so ga ozdraveli. Počitnice so bile kratke in deček se je moral vrniti v Gorico. Po prvem dnevu pouka je slišal, da je eksplodirala neka ladja, ki je povzročila jedrsko sevanje. Ta nesreča je prinesla boleznin in smrt rib, ljudi in drugih živali. Med njimi je bil tudi dečkov prijatelj. Dvesto let kasneje sem v neki knjigi prebral, da je fant rešil človeštvo. Pomagal je ljudem brez hiš in učil tiste, ki niso nikoli hodili v šolo.

Matija Marinčič

OCENA KNJIGE

NASLOV: Zeleno jezero
AVTOR: Louis Sachar
PREVEDEL: Jakob J. Kenda
ZALOŽBA: Mladinska knjiga
ZBIRKA: Žepnice
IZDANO: 2006
OCENA: Vsebinska te knjige je bila zelo lepa, smešna, živahna in zanimiva. Avtor knjige je bil dobitnik šestnajstih prestižnih nagrad, zato si morate misliti, kako lepo je bilo brati to knjigo. Prevajalcu čestitam, ker je naredil dober prevod. Knjiga govori o Stanleyju Yelnatsu, ki ga po krivem pošljejo v kolonijo Zeleno jezero, kjer mora kopati luknje, da bi dobil zaklad. Po mnogih in napetih dogodivščinah on in njegov prijatelj Nula dobita zaklad in postaneta bogata. Knjiga mi je bila všeč in jo toplo priporočam vsem tistim, ki sežejo po njej.

Luka Paljč

KAKO SE JE OŽENIL POVODNI MOŽ AMBROŽ

Nekoč sta živela v kristalnem gradu dva povodna človeka, bila sta oče in sin. Oče je želel, da bi se sin Ambrož oženil. Sin se je začudil, saj ni vedel, kaj je žena. Oče mu je obrazložil, da je to človek, ki zna roditi otroke. Če bi se Ambrož ne poročil, bi jezero ostalo brez povodnih ljudi. Ker nista poznala nobene povodne žene, je oče rekel Ambrožu, naj gre na kopno in eno zagradi za noge. Ko bo to naredil, jo bo moral povleči v vodo in jo zakleniti v grad, da bi mu ne pobegnili. Ko je Ambrož stopil pred kopenska dekleta, so zakričala in pobegnili, ker je imel rdeče ribje oči in luskinasto kožo. Na tleh je zagledal obleko. Oblekel jo je in stekel v mesto in si priskrbel službo pri vodovodnem podjetju. Nekega dne se je gospodar vile pritoževal, da se je zamašil odtok. Ambrož mu je priskočil na pomoč. Ugotovil je, da je odtok, speljan v bližnjo reko, zamašen z avtomobilsko gumo. Poskusil jo je izvleči iz cevi, a je nenadoma zaslišal glas za sabo. Ko se je ozrl, je zagledal najlepše bitje, kar jih je kdaj videl, povodno ženo Ambrozijo. Ona je nalašč zamašila odtok, ker se je iz njega izlivala svinjarija v njeno reko. Odločil se je, da ji bo pomagal. V cev sta zatlačila še dve gumi. Na koncu sta se poročila in lepo živela do konca svojih dni.

Jakob Peric

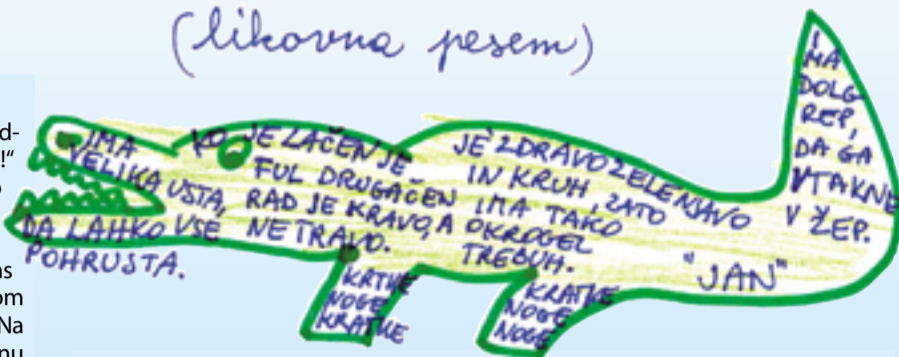

KURJA POLT... ZGODBE O STAHU

Strah me je bilo. Bala sem se teme in mislila, da je v vsakem temnem kotičku nekdo, ki me čaka, da bi me ulovil. Vsakokrat ko sem šla v posteljo spat, sem zaradi tega strahu težko zaspala. Mižala sem, se pokrila s plahto do glave, da bi premagala strah, a ni pomagalo. Ko sem končno zaspala, sem vedno čutila, da me nekdo blizu moje postelje, grozeče gleda. Tresla sem se, se potila in večkrat sem dobila kurjo polt. Glavo sem skrila pod vzglavnik in stiskala zobe. Nekega dne pa nisem pomislila na temo in končno sem premagala svoj strah.

Sara Serplini

KROKODIL
(likovna pesem)

PRIJATELJSTVO

Prijateljstvo se pojavi takrat, ko dosti časa poznaš nekoga in se z njim začneš imeti rad. Dobri prijatelji so ljudje, s katerimi se počutiš dobro. So tisti, ki ti čestitajo in so veseli, ko si v šoli zaslužiš dobro oceno. Pravi prijatelj je ta, ki ti v težavah pride na pomoč, ne da bi ga za to vprašal, ali zaprosil. Enako pomoč si izmenjata, torej je obojestransko. Resnični prijatelji so tisti, ki jih pogrešamo, če niso z nami, ter so žalostni, če gremo stran. S prijatelji večkrat preživiš nepozabne trenutke, vedno si želiš njihove prisotnosti. Moja najljubša prijateljica sta Tine in Andrea. Z Andreo se počutim zelo dobro in ga štejem za srčnega prijatelja, ker se v vsem zelo razumeva. Je zabaven, simpatičen, radodaren, smešen, predvsem pa je zvest in spoštljiv. Poznam ga od zmeraj, ker se poznata tudi moja in njegova mama.

Tommaso Ferfaglia

O PRIJATELJSTVU

Moja najboljši prijatelj je Leonardo. Spoznal sem ga v vrtcu. Sva tako velika prijatelja, ker se jaz zabavam z njim in on z mano. Skupaj delava od vsega, toda največkrat se igrava in se voziva s kolesi. Ob pol desetih imava običajno ob nedeljah zmenek. Vsako leto hodiva skupaj kolesarit po Sabotinu. Lani je bilo zelo naporno, ampak sva si rekla, da morava priti do vrha, ker je tam majhna restavracija, kjer sva se usedla in pojedla okusno malico. Vrnila sva se in se po poti ustavila v Štmavru v šoli, kjer je bilo kosilo. Najedla sva se, plačala in sva odšla dalje. Štmaver me spominja na njega, ker sva vedno hodila tja kolesarit, in tudi ker bo letos šel živet tja. Upam, da zdaj, ko odide iz soseščine, se bova srečevala še naprej, in da si bova dala še kakšen zmenek kot nekoč. Zdaj, ko je še tu, se morava še zadnjič zelo zabavati.

Manuel Sclauzero

LETOŠNJE POČITNICE

Sem vesel, da se bližajo počitnice, ker bom odpotoval. Najprej bom šel z družino v Ligurijo k noni. Tam bom šel na morje, se kopal, lovil ribe in se sončil. Če bo grdo vreme, bom ostal doma, bral knjige ali pa bom odšel k teti, kjer se bom igral z bratrancem. Ko bom pri teti, bomo šli v park in na sprehode. Nato bomo odpotovali v Kalabrijo, kjer se bomo potapljali. Včasih bom kuhal krompir z babico, in če ne bomo kuhali, bomo brali. Ko nona ne bo imela volje kuhati, bom šel v trgovino pod hišo, kjer pečejo tudi zelo dobre pice. Zадnje tri dni bomo vprašali strica, naj nam posodi njegov čoln, da bomo šli loviti ribe na odprto morje. Ko se bomo vrnili nazaj domov, se bom pripravil na šolo, ker bom hodil na nižjo šolo Ivana Trinkina. Meni bodo prav gotovo zelo všeč te počitnice, kot vsako leto, vedno so zelo lepe, zabavne in polne ljubezni.

Ismael Princi

KOZMETIČNI SALON ZA PSE **ČISTIČEK**

UGODNA PONUDBA!

ZA PRAZNIKE VAM VAŠE ŠTIRI NOŽNE LJUBLJENČKE UREDIMO PO NEVERJETNI CENI. TRETMANU BREZPLAČNO DODAMO TOPLE NAUŠNIKE.

ZA REZERVACIJO NAS POKLIČITE NA TEL.: 3333217588

NAŠ DELAVNI TIM VAS

PRIČAKUJE

S pletvijo močno zmanjšamo nevarnost bolezenskih okužb, hkrati pa povečamo učinkovitost varstva vinske trte. Vinogradniki, ki preveč opuščajo pletev ali je ne opravijo temeljito, pravočasno in strokovno, imajo težave z vzdrževanjem gojitvene oblike in učinkovitostjo varstva.

ZA DOBER VINSKI PRIDELEK

Ampelotehnična dela v vinogradu (2.)

SVETOVALNA SLUŽBA KZ V SODELOVANJU Z ZKB

NAVODILA Škropljenje z nahrbtnimi škropilnicami

Na naših kmetijah, predvsem pri vinogradnikih, imamo večje število motornih nahrbtnih škropilnic. Delo z njimi je lažje in bolj ekonomično, če jih pravilno uporabljamo. Hitrejše in manj naporno delo, predvsem pa manjša uporaba škropiva, sta osnovni prednosti uporabe omenjenih strojev.

Manjša uporaba škropiva ob tratanju enake površine vinograda v primerjavi z navadno škropilnico pa zahteva drugačne koncentracije škropilnega sredstva. Če smo pri navadni škropilnici uporabili 0,25% koncentracijo (250 gramov/hl) sredstva, pomeni, da smo porabili 2,5 kg sredstva na hektar pri porabi 1000 litrov vode, ki je standardna količina škropiva za to škropilnico. Pri motorni škropilnici porabimo veliko manj škropiva, okvirno 300 litrov na hektar, kar pomeni, da moramo za to količino škropiva narediti trikrat do štirikrat močnejšo koncentracijo sredstva. Z drugimi besedami povedano, uporabljamo pri škropljenju z motorno nahrbtno škropilnico, glede na prej omenjen primer, škropivo v koncentraciji 750 gramov do 1000 gramov sredstva za 100 litrov vode.

Svetovalna služba KZ

V prvem delu, namenjenem ampelotehničnim delom v vinogradu smo obravnavali oblikovanje listne površine na trti ter njeno oskrbo. V nadaljevanju bomo namenili svojo pozornost dvema izredno pomembnima posegoma in sicer pletvi ter odstranjevanju zalistnikov.

Pletev

Pletev je zgodnje spomladansko opravilo za oskrbo listne površine, ki smo ga v vinogradih v pretežnem delu že opravili, a ne manjkajo vinogradi, kjer ga je treba vsaj deloma še opraviti. Ne glede na to, da je to opravilo v glavnem za nami, bomo dali nekaj tozadevnih napotkov, ki jih bodo vinogradniki, vsaj nekateri, lahko že letos koristili, za druge pa pridejo v poštev v prihodnji pomladi.

S pojmom pletve mislimo odstranitev mladik trte, ki so se razvile iz sbrstov na preveč gostih členkih in odstranitev nepotrebnih jalovk iz starega lesa, predvsem debel. Vse nepotrebne mladike porabijo med rastjo veliko rezervne hrane, zato jih je treba čim prej odstraniti.

Pletev lahko opravimo zgodaj (do sredine maja), ko so mladike dolge 10-20 cm. Pleti lahko začnemo že, ko so mladike dolge 3 do 5 cm, a moramo v tem primeru pletev ponoviti čez dva do tri tedne. S pletvijo dosežemo boljše zračnost listne stene, boljše osvetlitev in manjšo okužbo z boleznimi. Na debelu se vsako leto razvije večje ali manjše število mladik (jalovk). Te odstranimo čimprej, po možnosti predno dosežejo dolžino 15 cm.

S pletvijo tudi močno zmanjšamo nevarnost bolezenskih okužb, hkrati pa povečamo učinkovitost varstva vinske trte. Vinogradniki, ki preveč opuščajo pletev ali je ne opravijo temeljito, pravočasno in strokovno, imajo težave z vzdrževanjem gojitvene oblike in učinkovitostjo varstva.

Odstranjevanje zalistnikov

Glede na dejstvo, da so današnje gojitvene oblike v primerjavi s tistimi v preteklosti višje, odstranjujemo danes zalistnike predvsem pri osnovni mladiki oziroma v coni grozdja. Z odstranjevanjem zalistnikov na tem delu trte ne izboljšamo samo zračnosti listne stene in osvetlitve, ampak tudi učinek na kakovost grozdja. Zalistnike odstranimo čimprej, ker tako naredimo majhne rane na mladiki, ki se hitro zarastejo.

Zalistnike v zgornjem delu mladik pustimo, saj so dobro osvetljeni listi zalistnikov koristni za kakovost grozdja in za večje kopičenje zalag v trsu. Zalistniki tudi kompenzirajo morebitne poškodbe listov, ki so nastale zaradi boleznih, insektov ali pa so mehanskega izvora. Dobro razviti zalistniki z velikim številom listov dajo več sladkorja v grozdnem soku, saj dobro asimilirajo, če so izpostavljeni soncu in so ustrezne velikosti.

Če opravimo vršičkanje s strojem, odstranjevanje zalistnikov skoraj v celoti odpade, ker jih rezila stroja prikršajo oziroma pincirajo na majhno število listov.

Prihodnjic o vršičkanju in odstranjevanju listov.

Z IZJEMO EVROPE

Hitro širjenje gensko spremenjenih organizmov

Petnajst let po začetku njihove dobe gensko spremenjeni organizmi (GSO) neustavljivo osvajajo vedno večje obdelovalne površine. Po podatkih zavoda, ki sledi dogajanjem na področju izvajanja agrotehničnih posegov, se je površina posajena z GSO povečala v lanskem letu za 14 milijonov hektarov. Skupen obseg teh površin pa je dosegel rekordno višino 148 milijonov hektarov.

Od leta 1996, ko je bilo posojenih z gensko spremenjenimi organizmi 1,7 milijonov hektarov, smo bili priča hitremu nezadržnemu širjenju teh kultur, ki so gojene v 29-ih državah, goji pa jih 15 milijonov pridelovalcev.

Na razpredelnici držav po obsegu posejanih površin z GSO so na prvem mestu ZDA s 66,8 milijoni hektarov, na drugem pa Brazilija s 25,4 milijoni. Skoraj na isti višini je Argentina (22,9 milijonov). Med večjimi pridelovalci GSO pa sta še Indija (9,4 milijonov) in Kanada (8,8 milijonov).

Kot je razvidno iz navedenega, ni med večjimi pridelovalci nobene evropske države, saj zajemajo GSO na naši celini le 91.000 hektarov. Porasta ni in ga tudi ni predvideti, ker je gojenje teh rastlin v obstoječo zakonodajo, če že ne prepovedano, vsaj močno oteženo. Poleg tega pa nam javnomnenjske raziskave kažejo, da so evropski potrošniki v veliki večini nasprotni uporabi hrane, ki vsebuje GSO, kar seveda vpliva na izbire pridelovalcev.

Če se povrnemo k statističnim podatkom zremo tudi, da je najpomembnejša gojena gensko spremenjena kultura soja (50% vseh površin), kateri sledita koruza (30%) in bombaž (14%).

Svetovalna služba KZ v sodelovanju z ZKB

STROKOVNI NASVETI

O setvi pora in drugih zimskih zelenjadnic

V tem času sejemo nekatere zelenjadnice. Od maja do začetka julija por in kapusnice, v juliju sejemo rdeči radič, isto velja za sladki komarček.

POR (*Allium porrum*) – Je botanično soroden s čebulo, česnom, šalotko in drobnjakom. Tisto, kar uživamo, so v resnici listi, ki tvorijo t.i. nepravo steblo bele barve. Gornja stran listov pa je zelena. Por je dvoletna rastlina: v prvem letu tvori nepravo steblo in liste, v drugem letu pa cveti. Ker pa nas cvet ne zanima, ga gojimo le prvo leto. Glede podnebja je por zelo prilagodljiv in pri nas dobro uspeva. Zimske sorte zdržijo tudi do -15 stopinj C. Najbolje raste v tleh, ki so bogato založene z organsko snovjo. Por ne mara zastajanja vode v tleh. Zato moramo ob pripravi tal nekoliko dvigniti gredice. Važno je tudi, da kolobarimo na 3-4 leta. Por naj ne sledi čebuli, česnu in ostalim čebulnicam.

Pred sejanjem zemljo obdelamo do 30 cm globoko. Le v primeru bolj uboge zemlje pognojimo z zrelim hlevskim gnojem. Gnojimo tudi s fosforjem in kalijem. Po sajenju dognujemo z dušikom, pri čemer ne smemo pretiravati. Por lahko sejemo direktno na stalno mesto, vendar je bolje, da sejemo v lončke ali v zaboje. Ko imajo rastlinice 3 do 5 listov in so debele kot svinčnik, jih presadimo na stalno mesto. Presajamo od konca junija do polovice avgusta, v razdaljo 40 cm za 15 cm. Zelo važno je, da rastline med gojenjem stalno zalivamo, to velja posebno v poletnem času. Važno je tudi, da odstranjujemo plevel, ker rastline na začetku zelo počasi rastejo. Por pobiramo od poletja vse do pomladi, odvisno od sorte. Par tednov pred pobiranjem belimo tako, da ga zagrinjamo z zemljo. Na ta način postane bel, mehkejši in okusnejši.

RDEČI RADIČ (*Cichorium intybus* var. *Foliosum*) – Ves julij je čas, da sejemo rdeči radič. Kdaj bomo sejali, je odvisno od sorte. Važno je, da se strogo držimo časa setve, ki je naveden na konfekciji. Če namreč sejemo prezgodaj, gre radič rad v seme. Radič je najbližji sorodnik cikorije. Med sortami rdečega radiča so najbolj poznane veronski, goriški, radič iz okolice Trevisa, ki je najbolj znan, radič iz okolice mesta Chioggia in iz Castelfranca.

Radič najbolje raste v srednje lahkih, peščenih in dobro pogojenih tleh. Po navadi ga sejemo na mesto, kjer smo v istem letu gojili grah, špinačo, poletno endivijo ali zgodnji krompir. Če predhodnih vrtnin nismo gnojili, pred setvijo pognojimo z mineralnimi gnojili. Radič sejemo v vrste, ki so med seboj oddaljene 30 cm. Po par tednih začnemo z redčenjem, vse dokler niso posamezne rastline v vrsti med seboj oddaljene 15 cm. Rdeči radič lahko tudi prsto sejemo in pozneje rastline presadimo v razdaljo 30 cm x 15 cm, ali pa sadike kupimo. V oktobru rastline belimo tako, da jih povežemo. Zelo dobro se to obnese pri radiču iz Trevisa.

SLADKI KOMARČEK (*Foeniculum vulgare* var. *Azoricum*) - Sladki komarček pripada družini Apiaceae. Pri nas dobro uspeva v bolj zavetnih in toplejših legah, na primer v Bregu. Dobro uspeva v organskih tleh, ne mara pa težkih, vlažnih ali presušenih in hladnih tal. Sladki komarček je dvoletna rastlina: v prvem letu oblikuje gomolje, v drugem pa tvori cvet. Ker nas zanima le gomolj, ga gojimo le prvo leto.

Sladki komarček sejemo na začetku julija zgodnje sorte, proti koncu julija pa sorte, ki jih pobiramo jeseni. Glede časa setve se moramo strogo držati navodil na konfekciji. Če sejemo prezgodaj, gre rastlina v cvet, če sejemo prepozno pa gomolji ostanejo majhni. Sladki komarček moramo kolobariti. Tako ne sme slediti rastlinam, ki pripadajo isti družini, kot so na primer korenček, zelena ali peteršilj. Pred sejanjem pognojimo s hlevskim gnojem, če pa je bila že prejšnja kultura dobro gnojena, tega ni treba. Približno mesec in pol po setvi rastline redčimo ali presadimo, do razdalje približno 25 cm za 30-40 cm. Z dušikovimi gnojili ne smemo pretiravati. Med gojenjem moramo zalivati redno in enakomerno, da dobimo dovolj odebene gomolje. Voda pa ne sme zastajati. Dva, tri tedne pred pobiranjem sladki komarček osipamo. Na ta način postane gomolj bel in s tem okusnejši, mehkejši, kakovost se izboljša. Sladki komarček začnemo pobirati v oktobru, vse do novembra, vsekakor pred prvimi pozabami. Čez zimo ga skladiščimo v vlažnem pesku.

KAPUSNICE – Kapusnice pripadajo družini križnic ali Brassicaceae. V to družino pripadajo zelje, cvetača, ohrovt, brstični kapus, repa, koleraba, redkev in še nekatere druge.

Pred gojenjem kapusnic tla obdelamo do 30 cm globoko. V glavnem so kapusnice zahtevne na organsko snov, zato pred oranjem pognojimo z dobro zrelim hlevskim gnojem. Bolje je, da gredice nekoliko dvignemo, saj slabo prenašajo zastajanje vode. Nato sejemo, po navadi v lončke in jih pozneje presadimo. Sadike lahko tudi kupimo. Po presajanju rahlo pognojimo in zalijemo. Pozneje, za krajši čas manj zalivamo, da se sadike bolje ukoreninijo.

Ob gojenju kapusnic je važno kolobarjenje, ki naj bo vsaj na 2-4 leta. Bolje je, da si kapusnice ne sledijo samim sebi, niti ne paradizniku, papriki, jajčevcu, korenju, bučki in še nekaterim drugim zelenjadnicam.

Magda Šturman

Na slikah: pod naslovom Ferran Suay, Oriol Junqueras in sodelavec delovne skupine za manjšine v EP Davyth Hicks; spodaj predsednik slovenske vlade Borut Pahor na srečanju z visokim komisarjem Sveta Evrope za človekove pravice Thomasom Hammarbergom.

RAZPRAVA V DELOVNI SKUPINI ZA MANJŠINE EVROPSKEGA PARLAMENTA

Zatiranje katalonščine v Valenciji in njeno zapostavljanje na Balearskih otokih

Vprašanje Valencije in jezika, ki je v rabi v tej španski avtonomni pokrajini, je bilo predmet razprave zadnjega zasedanja delovne skupine za manjšine v Evropskem parlamentu. Razpravo je sprožil katalonski evropski poslanec Oriol Junqueras v zvezi z vprašanjem, ki je sporno že dolga leta, vendar se je v zadnjem času močno radikaliziralo.

Gre za dilemo, ali je jezik, ki ga govorijo v Valenciji, varianta katalonščine, ali pa mu pripada naziv posebnega jezika. Spor traja že dolga leta, nastal pa je v času Francovega režima, ki je bolj poslušne prebivalce Valencije desetletja prepričeval, da njihov jezik nima nič skupnega s katalonščino. To obdobje je pustilo sled tudi po padcu Francovega režima, tudi glede na dejstvo, da sedaj že dolga leta v Valenciji vlada ljudska stranka, medtem ko je ta stranka v Kataloniji ves čas v opoziciji. V Valenciji so v teh letih uvedli kar nekaj jezikovnih pravic, vendar strogo po načelu ločevanja od katalonščine, čeprav v vsej Španiji ni resnega jezikovskega, ki bi ločeval ta dva jezika. Posledica te politike je bilo zavračanje vsega, kar je prihajalo iz Katalonije, začeniši z učbeniki in drugimi publikacijami, v zadnjem času pa se je to stanje radikaliziralo. Prostijne oblasti so namreč v Valenciji ukinile sprejemanje signala katalonske televizije in tako prebivalcem dejansko onemogočili vsakodnevni stik s katalonščino, kar organizacije, ki se ukvarjajo s promocijo jezika, ostro obsojajo z utemeljitvijo, da je raba jezika brez celodnevni televizijskih sporedov močno osiromašen in je jezik resno ogrožen.

O tem je evropskim poslancem spregovoril predstavnik Katalonske akcije Valencije Ferran Suay in že na začetku je prišlo do incidenta. Suay je namreč želel spregovoriti v katalonščini in čeprav so bili prevajalci usposobljeni za ta jezik, mu te pravice niso priznali. Tako je predstavnik iz Valencije podal svoj referat v angleščini. Suay je obrazložil stanje v Valenciji in poudaril, da je sedaj na

razpolago samo ponudba v »valencijanščini«, ki pa je izredno skromna in ne-kvalitetna, medtem ko so imeli prej prebivalci te pokrajine na razpolago več kanalov v katalonskem jeziku. Ker je Katalonska akcija sama poskrbela za prenos kanala, so ji oblasti Valencije naložile visoko globo, kot če bi šlo za multinacionalno in ne za majhno zasebno kulturno organizacijo civilne družbe. Po drugi strani pa uradna televizija v Valenciji sploh ne poroča o teh vprašanjih in ni niti objavila informacije, da so organizacije civilne družbe prijavile sodišču predsednika valencijanske deželne vlade zaradi samovoljne prepovedi prtenosa televizijskih sporedov v katalonščini.

Olja je nato prilila še predstavnica katalonske organizacije Balearskih otokov Obra Cultural, ki je dejala, da uživajo na otočju večje pravice osebe, ki govorijo angleško ali nemško, kot prebivalci, ka tarere je katalonščina materni jezik. Na Balearskih otokih, kjer je katalonščina dejansko drugi uradni jezik, pa televizija dosledno uveljavlja premoč španščine nad katalonščino.

Sicer pa so se gostje iz Valencije in z Balearskih otokov srečali tudi s predstavniki Sveta Evrope in se dogovorili, da bo delegacija odbora, ki nadzira izvajanje Evropske listine za regionalne ali manjšinske jezike, v Irtkem obiskala obe regiji španske države.

Slovenija uresničuje zahteve Sveta Evrope v zvezi z zaščito Romov

Vlada republike Slovenije je že obravnavala problem dostopa Romov do pitne vode, ki ga je v pismu slovenski vladi izpostavil komisar za človekove pravice Sveta Evrope Thomas Hammarberg, v teku pa so tudi različni projekti, ki ciljajo predvsem na izboljšanje vključenosti Romov v izobraževanje, so sporočili iz ministrstva za šolstvo in šport.

Minister za šolstvo in šport Igor Lukšič je kot predsednik vladne komisije za zaščito romske skupnosti opravil razgovore z župani občin, v katerih so romska naselja. Župani so mu zagotovili, da se bo »takoj pristopilo k reševanju problematike pitne vode v tamkajšnjih romskih naseljih«, so sporočili iz ministrstva. Dodali so še, da so bili ponekod koraki v to smer že narejeni.

Tudi na področju vključevanja Romov v vzgojo in izobraževanje je opaziti pozitivne premike, pravijo na ministrstvu. Od sprejema prve strategije vzgoje in izobraževanja Romov v letu 2004 je bila uresničena vrsta ukrepov, med katerimi so prizadevanja za povečanje vključevanja otrok v predšolsko vzgojo, sprejetje izbirnega predmeta »romska kultura«, seminarji

za učitelje in vzpostavitev mreže šol, v katero so vključeni Romi, pišejo.

Mreža šol je namenjena izmenjavi izkušenj in primerov dobrih praks. Na ministrstvu posebej izpostavljajo uvedbo romskega pomočnika, ki »predstavlja most med šolo in romskim naseljem«. Enaintrideset romskih pomočnikov je zadoženih med drugim za to, da pripeljejo otroka v šolo, komunicirajo s starši in obveščajo šolo o izostankih.

V Edinburgu odprli šolo v stari gaelščini

Gaelsko govorečim Škotom se obeta velika novost: s prihodnjim letom bo namreč začela delovati tudi v Edinburgu šola, v kateri bo pouk potekal v tem keltskem jeziku. Take šole imajo na Škotskem predvsem na severu dežele in nna otočju, kjer je jezik še v rabi, v velikem Edinburgu pa jih doslej ni bilo, čeprav je v tem mestu veliko prtiseljenih družin, ki doma če uporabljajo gaelščino.

Ni še znano, kje bo sedež te šole. Trenutno preučujejo dve opciji, izbira pa naj bi padla v prihodnjih dneh. Škotska deželna vlada je za de-

lovanje te šole nakazala 1,4 milijona funtov. Razprava je v tem času tekla predvsem o izbiri, naj bi dolo priključili onstoječemu gaelskemu kulturnemu centru, ali naj bi šlo za samostojno ustanovo. Odločili so se za samostojno ustanovo in glede tega soglašata deželna vlada in občinska uprava. Pred končno odločitvijo pa potrebujejo še natančen izračun stroškov, ki ne bodo majhni, ker bodo v posločju, ki ga bodo izbrali, vsekakor potrebna zahtevna obnovitvena dela, za katera bodo potrebna dodatna finančna sredstva.

Župan občine Lesneven proti bretonski šoli Diwan

Vse kaže, da se občina Lesneven v Bretaniji želi znebiti zasebne bretonske šole Diwan, ki že leta uspešno deluje na njenem ozemlju. To šolo redno obiskuje več kot 100 učencev in je ena največjih podeželskih šol organizacije Diwan, ki vzdržuje na desetine zasebnih šol, v katerih poteka pouk v bretonskem jeziku. V Lesnevenu so 11. junija letos proslavili 30 let delovanja te šole, kar kaže na njeno uspešnost in zakoreninjenost v prostoru.

Šola deluje v prostorih, ki so last občine. Sedaj pa občina od organizacije Diwan zahteva letno najemnino v višini 25.000 evrov, kar je približno štirikrat več od najemnine, ki jo plačujejo sedaj. Če na višjo na-

jemnino ne bodo pristali, bodo morali izprazniti prostore.

Vodstvo organizacije Diwan opozarja, da take najemnine enostavno ne more plačevati. Zato se je obrnilo na širšo javnost in tisoči ljudi so že podpisali peticijo v podporo tej šoli. V pozivu, ki so ga razposlali po Franciji in tudi po drugih evropskih državah so med drugim zapisali: »Za naše otroke, za našo kulturo, za naš jezik in za spoštovanje državljske pobude za različnost potrebujemo vašo pomoč.« Poziv ni naletel na gluha ušesa in župana občine Lesneven so že preplavila elektronska sporočila a pozivom, naj tej šoli omogoči redno delovanje tudi v prihodnje.

Visoka globa za časopisa turške manjšine v Grčiji

Zveza Turkov zahodnen Trakije, pokrajine v Grčiji, v kateri živi turška manjšina, se je obrnila na odbor Združenih narodov za človekove pravice v zvezi z visoko globo, ki jo je Grčija naložila časopisoma turške manjšine Gündem in Millet. Časnika je tožila grška učiteljica Hara Nikopolou, ker je bila v člankih kritizirana, ker je med poukom v osnovni šoli v kraju Megalo Derio (v turškem jeziku se mu pravi Büyük Derbent) od odnovošolskih učencev zahtevala, naj narišejo Boga. Znano pa je, da muslimanska vera ne dopušča upodabljanja Boga.

Zveza Turkov Vzhodne Trakije ugotavlja, da omenjena časopisa nista sposobna plačila tako visoke

globe in jima zato grozi stečaj; časnik Gündem je bil namreč obsojen na 150 tisoč evrov globe, časnik Millet pa na 120 tisoč evrov globe. Poleg tega naj bi Gündem plačal 32.600 evrov, Millet pa 22.300 evrov sodnih stroškov. Zveza Turkov vzhodne Trakije tudi dodaja, da gre za vprašanje svobode izražanja turške manjšine v Grčiji. Vsekakor razsodba še ni dokončna, ker bo o tem opločalo prizivno sodišče 24. februarja prihodnjega leta.

Sicer pa se je s tem vprašanjem ukvarjala tudi predstavnica za svobodo medijev pri Organizaciji za varnost in sodelovanje v Evropi Dunja Mijatović, ki je zahtevala razveljavitev sodbe in preklic globe.

za Rome za obdobje 2010 - 2015, katerega uspešnost bo spremljala omenjena Lukšičeva komisija, so predvideni različni cilji. Med njimi so prav izboljšanje bivalnih razmer v romski skupnosti in ureditev naselij ter izboljšanje izobrazbene strukture romske skupnosti in povečanje vključenosti Romov v izobraževalne procese, pišejo na ministrstvu.

Med cilji pa so še povečanje zaposlenosti, izboljšanje zdravstvenega varstva, predvsem žensk in otrok, ohranjanje in razvijanje kulturne, informativne in založniške dejavnosti romske skupnosti ter povečanje osveščenosti večinskega prebivalstva glede romske skupnosti in osveščenosti pripadnikov manjšine o pravicah in dolžnostih, ki jim pripadajo kot državljanom Slovenije.

Hammarberg je namreč prejšnji teden objavil pismo, ki ga je v začetku maja poslal premierju Borutu Pahorju. V njem je poleg pohvale za napredek na nekaterih področjih izpostavil zaskrbljenost ob poročilih o stanovanjskih razmerah v nekaterih romskih skupnostih in nizki ravni prisotnosti pri pouku med romskimi otroki v nekaterih delih Slovenije. (STA)

Humanitarna vojna, ti besedi nimata nobenega smisla, kajti vojna zbrše najosnovnejšo človekovo pravico: tisto, da ostane pri življenju. Svetost življenja je edina vrednota, s katero naj bi se vsi, tako verniki kot neverniki, morali soočiti. Humanitarna vojna je evfemizem, ki se ga uporablja kot opravičilo za napadalno vojno. Edino resnico vojne predstavljajo njene žrtve, ki niso »stranski učinki« kot jih navadno imenujejo vojaška poročila.

ORGANIZACIJA ZDRUŽENIH NARODOV IN NAČELO NEINTERVENCIJE

»Mi ljudstva Združenih narodov, ki smo odločeni, da obvarujemo bodoče rodove pred strahotami vojne«

KATJA KJUJDER

Na svetu je dežela, obdana z bodečimi žicami in visokimi betonskimi zidovi, kjer se že več kot štirideset let sistematično kršijo človekove pravice domorodcev, ki živijo pod tujo zasedbo. Mnogi so begunci, kar šest milijonov jih je. Na svetu je dežela, v prid katere so se pisale številne resolucije Organizacije Združenih narodov (OZN), vse zapored so ostale mrtva črka. Na svetu je dežela, kjer se še vedno pretaka kri. Ta dežela je Palestina. Predstavljajmo si, da bi skupina, na primer arabskih držav, vojaško intervenirala proti Izraelu, z namenom, da prepreči humanitarno katastrofo, ki lebdi nad palestinskim narodom. Če bi do tega prišlo, kako bi države, ki so pred meseci napadle Libijo, obravnavale to intervencijo?

Cilji in načela Združenih narodov

Preambula Ustanovne listine ZN se začne z besedami: Mi, ljudstva Združenih narodov, ki smo odločeni, da obvarujemo bodoče rodove pred strahotami vojne... že v njih se zrcali ves smisel organizacije, ki se nato nadaljuje v njenem prvem členu:

Varovati mednarodni mir in varnost ter v ta namen: izvajati učinkovi-

te kolektivne ukrepe, da se preprečijo in odvrnejo grožnje miru in da se za treje agresivna dejanja ali druge kršitve miru, in si prizadevati, da se mednarodni spori ali pa situacije, ki bi utegnile privedi do kršitve miru, zgladijo ali uredijo z mirnimi sredstvi in v skladu z načeli pravičnosti in mednarodnega prava.

Razvijati med narodi prijateljske odnose, sloneče na spoštovanju načela enakopravnosti ljudstev in njihove samoodločbe, ter izvajati tudi ukrepe za utrditev svetovnega miru.

Kako naj postane uporaba vojaške sile združljiva z omenjenimi cilji? V sistemu ZN je uporaba ali grožnja s silo prevedena z 2. členom, ki določa:

Vsi člani naj se v svojih mednarodnih odnosih vzdržujejo grožnje s silo ali uporabe sile, ki bi bila naperjena proti teritorialni nedotakljivosti ali politični neodvisnosti katerekoli države, ali pa ki bi bila kako drugače nezdržljiva s cilji ZN.

Gre torej za prepoved, ki predstavlja enega izmed temeljev ZN, z eno samo izjemo, o kateri govori člen 51: Nobena določba te Ustanovne listine ne krati naravne pravice do individualne ali kolektivne samoobrambe v primeru oboroženega napada.

Libija. V Libiji ZDA, Francija, Velika Britanija, Kanada, Italija in ostali napadalci ne delujejo v samoobrambi. Gadafi pa.

Nevmešavanje v notranjo pristojnost države

Sedmi odstavek 2. člena prepoveduje članicam, da bi se vmešavale v zadeve, ki po svojem bistvu sodijo v notranjo pristojnost države:

Nobena določba te Ustanovne listine ne daje pravice ZN, da bi se vmešavali v zadeve, ki po svojem bistvu sodijo v notranjo pristojnost države, vendar to načelo nikakor ne izključuje uporabe prisilnih ukrepov po VII. poglavju.

Decembra 1965 je Generalna skupščina ZN sprejela Deklaracijo o nedopustnosti intervencije v notranje zadeve držav in o zaščiti njihove neodvisnosti in suverenosti, v kateri je ponovno naglasila:

Nobena država nima pravice intervenirati, neposredno ali posredno in ne glede na razloge v notranje ali zunanje zadeve katerekoli druge države. Zato se obojaj oborožene intervencije in vse druge oblike vmešavanja ali ogrožanja osebnosti države ali njenih političnih, ekonomskih ali kulturnih elementov.

Nobena država ne sme organizirati, podpirati, financirati, spodbujati ali tolerirati subverzivnih terorističnih ali oboroženih aktivnosti, usmerjenih k nasilnemu prevratu režima druge države, in se ne sme vmešavati v državljanski konflikt v drugi državi.

Strogo spoštovanje teh obveznosti je bistveni pogoj, ki naj zagotovi, da bodo narodi živeli v miru, kajti praksa ka-

terekoli intervencije krši duha in črko Ustanovne listine ZN in vodi v situacije, ki ogrožajo mednarodni mir in varnost.

Generalna skupščina ZN je oktobra 1970 sprejela deklaracijo o krepitvi mednarodne varnosti, v kateri se ponovno potrjuje, da se bo:

Vsaka država vzdržala vsakršne akcije, ki bi imela za cilj delno ali popolno rušenje nacionalne enotnosti in ozemeljske celovitosti katerekoli države ali dežele.

Leta 1981 je Generalna skupščina ZN ponovno sprejela Deklaracijo o nedopustnosti intervencije in vmešavanja v notranje zadeve držav. Deklaracija med drugim določa prepoved spodbujanja uporniške ali secesionistične dejavnosti v drugih državah, prepoveduje državam sporazume, katerih namen bi bil intervencija ali vmešavanje v notranje ali zunanje zadeve tretjih držav. Po določitih deklaracije imajo države dolžnosti vzdrževati se določenih dejanj. To so: dejanja, ki vodijo h krepitvi obstoječih vojaških blokov ali ustvarjanju novih ter stacioniranje intervencijskih sil, vojaških oporišč, dejanja zlorabljanja problemov človekovih pravic kot sredstvo vmešavanja in intervencije.

Libija Intervencija zahodnih sil v Libiji je nelegitima, preprosto zato, ker ZN ne sme poseči v notranje spore neke države, temveč samo v tiste med državami. Spor med Bengazijem in Tripolijem, ki ga danes lahko opredelimo kot državljansko vojno, je notranja zadeva Libije, suverene države in članice ZN.

Ne samo, da so upor v Libiji ščuvala ZDA in njihove zaveznice, ampak so upornike založile z orožjem in vojaškimi svetovalci. Obamova administracija je zamrznila 30 milijard dolarjev, ki jih je Libija imela v tujini, in od tega 25 milijonov namenila libijskim upornikom za prevrat oblasti v Tripoliju.

Humanitarna intervencija

V Deklaraciji o nedopustnosti intervencije in vmešavanja v notranje zadeve držav iz leta 1981 piše, da je:

Dolžnost držav, da se vzdržijo izkoriščanja in izkrivljanja problemov človekovih pravic kot sredstva vmešavanja v notranje zadeve države.

Obstajajo pa izjeme. Generalna skupščina je že v preteklosti določila, da kolonializem, rasna diskriminacija, apartheid, genocid in okupacija ne morejo biti zaščiteni kot zadeve, ki spadajo v notranjo pristojnost držav, saj gre za grobo kršitev vrste mednarodnih določil o človekovih pravicah in tudi samih določil ustanovne listine, ki obvezuje države, da se zavzemajo za splošno in dejansko spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svobod za vse ljudi ne glede na raso, spol, jezik ali vero in torej ne morejo spadati v notranjo pristojnost držav in so zato lahko predmet razprave in pripo-

ročil, pa tudi sankcij ZN, v kolikor bi pomenile ogrožanje miru. Akcij, ki imajo ta cilj, ni šteti za oblike intervencije. Doktrina o humanitarni intervenciji do konca osemdesetih let ni imela zaslonbe v praksi ZN, češ da so bile zlorabe humanitarne intervencije pogostne in da nobena od njih ni bila izključno in v celoti humanitarna.

Libija

Napad na Libijo se je začel kot dogovor na kršenje človekovih pravic. Pred napadom NATA je televizijska mreža islamske matrice s sedežem v Katarju, Al Jazeera, poročala, da je libijska vojska bombardirala civilno prebivalstvo, ki je manifestiralo proti vladi. Kasneje se je ta novica izkazala za lažno, vendar je služila kot izgovor, da je VS 17. marca 2011 sprejel resolucijo št. 1973. V Libiji je torej prišlo do oboroženega upora, katerega bo vsaka država, ki hoče ohraniti svojo suverenost, skušala zaustaviti, kajpak z uporabo sile.

Varnostni svet

Organ, ki je v prvi vrsti odgovoren za ohranitev miru in varnosti, je Varnostni svet (VS). VS ima 15 članov. Med njimi je 5 stalnih (Francija, Kitajska, Rusija, Združene države Amerike in Velika Britanija), 10 nestalnih članov pa voli Generalna skupščina za dobo 2 let. Sklepi Varnostnega sveta se štejejo za sprejete, kadar glasuje zanje devet članov, med katerimi pa morajo biti glasovi stalnih članov. Če stalni član Varnostnega sveta ne podpira kakšnega sklepa, vendar nima interesa, da bi ga onemogočil z vetom, se lahko glasovanja vzdržijo. Vzdržati se še ne pomeni „veto“.

Naloge in pravice Varnostnega sveta

VS sme raziskovati vsak spor ali položaj, ki bi utegnil pripeljati do trenja med dvema ali več državami. Če spor preraste v oborožen spopad, je prva naloga VS, da spopad čimprej zaustavi. VS sme tudi odločiti o uporabi prisilnih ukrepov, ekonomskih sankcij ali kolektivnih vojaških akcijah.

V primeru ogrožanja miru, kršitve miru in agresivnih dejanj ima VS po 42. členu VII. poglavju Ustanovne listine pravico, da sme z zračnimi, pomorskimi ali kopenskimi silami izvesti tako akcijo, kakršna bi se mu zdelo potrebna za ohranitev ali vzpostavitev mednarodnega miru in varnosti. Taka akcija lahko vključuje demonstracije, blokado in druge operacije, ki se izvedejo z zračnimi, pomorskimi ali kopenskimi silami članov ZN. Da bi pripomogli k ohranitvi mednarodnega miru in varnosti, se države članice obvežejo, da bodo Varnostnemu svetu dale na razpolago potrebne oborožene sile, pomoč in olajšave, v številnih pravicah do prehoda.

Da bi bila OZN usposobljena za izvajanje nujnih vojaških ukrepov, članice po 45. členu vzdržujejo lastne oddelke zračnih sil, ki bi se mogle takoj uporabiti za izvršitev združene meddržavne prisilne akcije. Moč in stopnjo pripravljenosti teh oddelkov ter načrte za njihovo združeno akcijo določi Varnostni svet s pomočjo Odbora vojaškega štaba.

Operacije oboroženih sil, ki jih odloči in vodi VS

Operacije, ki jih lahko odloči VS in se izvajajo pod stalnim nadzorom generalnega tajnika OZN, katerih uporaba sile ima namen ohranjanja miru in mednarodne varnosti:

Operacije peace-keeping Mirovne sile ZN (modre čelade) sestavljajo kontingenti oboroženih vojakov, ki jih dajo na razpolago države članice. Te sile zlasti skrbijo, da se ne bi ponovili boji, da se vzpostavi in ohrani zakon in red ter čimprej normalizirajo razmere. Da pomagajo zmanjšati napetosti in da obdržijo nasprotno sile vsak sebi, pošiljajo patrolje ali se fizično nameščajo med nasprotnikoma. Vedno morajo ostati popolnoma nepristranske in se izogibati kateremukoli dejanju, ki bi moglo oškodovati zahteve ali položaj sprtih strank.

Operacije »post-conflict peace building« predvidevajo odpošiljanje vojaškega in civilnega osebja v države, ki so jih uničile državljanske vojne, z namenom, da pomagajo obnoviti politične strukture, postaviti temelje sožitja in spodbujati spoštovanje človekovih pravic.

V obeh vrstah omenjenih operacij, ki se morajo izvrševati s privoljenjem države, ki jih gosti, se sile sme uporabiti le v samoobrambi in v mejah nujno potrebnega, da se lahko uresničijo humanitarne naloge, kot na primer: branjenje civilnega prebivalstva pred napadi, zaščita humanitarnih dejavnost nevladnih organizacij in zagotavljanje varnosti humanitarnih koridorjev ali zaščitnih območij.

Operacije »peace-enforcement« so prisilne akcije, ki so se začele izvajati po letu 1990. Uporaba oborožene moči se ne omejuje samo na samoobrambo in zaščito civilnega prebivalstva ampak ji VS lahko dovoli večjo uporabo sile, katere namen je vzpostavitev varnosti. Te operacije ne potrebujejo privoljenja države, v kateri se izvajajo. S tem je pravzaprav pokopano načelo nepristranskosti, ki bi se ga morale na konfliktnih območjih držati modre čelade. So torej neskladne s cilji in načeli ZN.

Na libijsko prizorišče je posegla vojaška, prozahodna organizacija NATO, katere cilji in načela nimajo kaj opraviti z ZN.

Med vojno in uporabo sile, ki so jo pooblastili ZN, je korenita razlika: vojna je po svoji naravi čezmerna in nenadzorovana uporaba sile, ki ima za cilj uničenje nasprotnika in neizogibno pomeni tu-

je iz mednarodnega prizorišča pomeni nebrzdano premoč ZDA.

Vojaška organizacija NATO, ki ji načeljujejo ZDA, se je rodila kot obrambno zavezištvo proti SZ. Že leta 1991 je bilo določeno, da se pri ZN v skladu z VI-II. poglavjem Ustanovne listine uporabi NATO kot regionalno organizacijo v sklopu operacij, ki naj bi imele namen ohraniti mir. Vojaško zavezištvo vsaj na papirju je še vedno imelo pristno obrambni značaj in trdilo se je celo »da nobeno izmed njenih orožij ne bo nikoli uporabljeno, razen v primeru samoobrambe«.

Z vojno v Jugoslaviji leta 1999 se je na mednarodnem prizorišču pojavil nov subjekt, ki od starega vojaškega zavezištva je ohranil le še ime, ne pa tudi identitete. To ni več zveza, ki jo družijo le obrambni smotri. Novim nalogam NATO se je sedaj pridružilo tudi upravljanje kriznih območij »vključno z operacijami kot odgovor na krizo«. Prvič se je začelo gledati na vojno kot odgovor na politične, družbene, gospodarske in verske krize ter v prvi vrsti na terorizem. Listina prenovljene vojaške organizacije je razglasila novo geslo preventivne vojne: Najboljša obramba je dober napad.

Prisilne akcije, ki jih pooblasti Varnostni svet, jih pa ne vodi

Prisilne »humanitarne« akcije, ki jih sicer pooblasti VS, jih pa ne organizira in vodi. Izvajajo jih posamezne države, skupine držav ali tako imenovane regionalne organizacije, kot je na primer NATO. Ustanovna listina ZN ne predvideva, da bi VS lahko pooblastil posamezno državo članico ali koalicijo držav, da se poslužijo nasilja z namenom, da se ohrani mir in mednarodna varnost.

Libija v Libiji je v teku prisilna akcija, ki jo je pooblastil VS, je pa ne vodi. Zato je prisilna akcija, ki jo v Libiji vodi NATO z vidika Ustanovne listine ZN povsem nezakonita.

Resolucija 1973

Resolucija pooblašča članice ZN, da na državno pobudo ali preko organizacij ali preko regionalnih sporazumov ukrepajo, da se z vsemi potrebnimi sredstvi zaščitijo libijski civilisti. Po členu 33. Ustanovne listine ZN bi se moralo spor najprej poskušati rešiti na miroljuben način:

Stranke v vsakem sporu, katerega nadaljevanje bi utegnulo ogroziti ohranitev mednarodnega miru in varnosti, si morajo predvsem prizadevati, da se spor reši s pogajanjem, z anketo, s posredovanjem, s spravo, z razsodništvom, s sodno rešitvijo, z obračanjem na regionalne ustanove ali regionalne dogovore, ali pa z drugimi mirnimi sredstvi po njihovi lastni izbiri.

Vsi miroljubni načini še niso bili uporabljani, ko se je oborožen napad Francije že začel. V Libiji so »neoboroženi civilisti« pravzaprav prava vojaška sila, ki nadzoruje že ves vzhodni del države. Zgleda, da je bila intervencija Zahoda v Libiji, določena že na začetku novembra lanskega leta, ko sta Francija in Velika Britanija podpisali sporazum o sodelovanju na področju obrambe in varnosti.

Gadafi je često prosil, naj ZN v Libijo pošljejo preiskovalno komisijo, ki naj bi raziskala dogodke: kako je prišlo do upora, kateri so njegovi pravi smotri, kdo je kaj bombardiral, koliko in po katerih zvezah so se uporniki oborožili, koliko je bilo civilnih žrtev, ki so jih povzročila Gadafijeva bombardiranja, in koliko tistih, ki so jih uporniki. Pravzaprav prav malo vemo o upornikih iz Bengazija. Se upirajo zaradi demokratičnih, plemenskih, gospodarskih, verskih ali drugih vzrokov?

Resolucija z besedami z vsemi potrebnimi sredstvi pooblašča vojaške akcije samo v primeru grožnje miru in mednarodne varnosti. Libija take grožnje ne predstavlja. Še do nekaj mesecev pred napadom so ZN smatrali Gadafijevu Libijo za eno najboljših držav v Afriki kar se tiče kakovosti življenja, porazdelitve bogastva, šolanja, zdravstva in

zdravstvenih uslug. Še do nekaj mesecev pred napadom so ZN smatrali Gadafijevu Libijo za eno najboljših držav v Afriki kar zadeva kakovost življenja, porazdelitve bogastva, šolanja, zdravstva in zdravstvenih uslug.

Resolucija določa, da se nad libijskim zračnim prostorom vzpostavi prepoved vseh letov z namenom, da se pripomore k obrambi civilnega prebivalstva. Tako imenovana »No fly zone« se je v resnici spremenila v napadalno vojno, katere resnični namen ni obramba civilnega prebivalstva ampak uničenje Gadafijevga režima.

Resolucija jamči, da štiti libijsko suverenost, neodvisnost, ozemeljsko celovitost in državno enotnost. Uporaba sile je po Resoluciji dovoljena samo z namenom, da se vzpostavi mir in varnost ter ne sme ustvariti še večjega problema, od tistega, ki ga hoče preprečiti. VS nima pooblastila, da sodi in kaznuje, in niti da vztraja v nasilnem dejanju, da bi vsilila zamenjavo oblasti. Uporaba oborožene sile, ki bi šla v to smer je v popolnem nasprotju s cilji in načeli ZN. Libija ZDA, Francija in Velika Britanija so že napovedale, da se bodo v Libiji borile vse dokler ne bo libijski voditelj Gadafi odstavljen z oblasti, čeprav o čem takem v Resoluciji ni govora.

Listina Združenih narodov strgan papir

ZN so z Resolucijo 1973 odobrili dokument, ki krši celo vrsto osnovnih principov ZN, o katerih je bilo govora v članku. Resolucija 1973 dejansko potrjuje konec načela državne suverenosti in načela nevmešavanja in notranje zadeve države, ki je mednarodno priznana in neodvisna. V mednarodni ureditvi ne obstaja sodišče, ki bi razsojalo o zakonitosti politično-vojaških odločitev ZN. Tako početje pa jemlje ugled in veljavo OZN in Ustanovna listina ZN postaja pravzaprav strgan papir.

Ko natančno preberemo Ustanovno listino ZN pridemo upravičeno do zaključka, da bi morale besede, ki se danes v zvezi z Libijo pišejo in slišijo v javnih obličjih, zadobiti novo vsebino. Pošteno bi bilo pisati o Libiji, v kateri je v teku napad, ki ima vse značilnosti imperialistične vojne. Za tako vojno pa nobeno pooblastilo ZN ne more priti v poštev. Kot ni moglo priti v poštev za tisto v Iraku, Jugoslaviji in Afganistanu.

»Humanitarna vojna«

Humanitarna vojna, ti dve besedi nimata nobenega smisla, kajti vojna izbriše najosnovnejšo človekovo pravico: tisto, da ostane pri življenju. Svetost življenja je edina vrednota, s katero naj bi se vsi, tako verniki kot neverniki morali soočiti.

Humanitarna vojna je evfemizem, ki se ga uporablja kot opravičilo za napadalno vojno. Edino resnico vojne predstavljajo njene žrtve, ki niso »stranski učinki« kot jih navadno imenujejo vojaška poročila. Vsaka žrtev ima ime, obraz, družino, za vsako bo nekdo žaloval. Najhujša posledica vojn, onkraj žrtev in uničenja, je rušenje mednarodnega prava, kar kaže voljo po vzpostavitvi novega mednarodnega reda, ki sloni na premoči Zahoda, pravzaprav ZDA, in vojne. Vojna in globalizacija nista ločeni. Vojaški sistem in prosto tržišče korakata vstric. Kažeta se v milijonih mrtvih, ki na svetu umirajo zaradi lakote, v pomanjkanju vode in osnovnih zdravil.

Danes je na svetu v teku mnogo oboroženih spopadov, v katerih izgublja življenje predvsem civilno prebivalstvo. Mnoge vojne ne samo, da organizirajo, spodbujajo in financirajo zahodne demokracije, ampak 85 odstotkov orožja, s katerim se ubija človeška življenja, neposredno prodaja pet stalnih članov VS v OZN.

Einstein je leta 1932 v Ženevi na neki konferenci, kjer se je razpravljalo o razorožitvi, izjavil: »Vojne ne moremo humanizirati, lahko jo samo odpravimo.« Noben boj proti terorizmu, nobeno uveljavljanje pravic, nobeno napredovanje človeških vrednot ne more opravičiti vojne, zaradi osnovnega razloga, ker je vojna sama terorizem, krivica in nečlovečnost.

Že pred poldrugim stoletjem je Tolstoj pisal: »Začela se je vojna, to se pravi, postal je stvarnost pojav, ki je v nasprotju s človeškim razumom in z vsem tistim, kar je v zvezi z njim.«

ZAGREB - Proslava 20. obletnice države

Sklenitev pogajanj z EU največja čestitka Hrvaški

Govora premierke Kosorjeve in predsednika Josipovića - Tudi Türk v Zagrebu

ZAGREB - Na Hrvaškem so včeraj praznovali 20. obletnico samostojnosti in to dan potem, ko je EU potrdila sklenitev pogajanj med Hrvaško in povezavo. Državni vrh je slovesnosti ob dnevu državnosti začel s polaganjem vencev ob spomenikih v Zagrebu in nadaljeval s slavno sejo vlade, na kateri je bil tudi predsednik države Ivo Josipović.

»Danes praznujemo 20 let hrvaške države, ki se je skozi trnovo pot uspela obraniti pred velikosrbsko agresijo, se ponovno postavila na noge, postala članica zveze Nata in zasedla svoje mesto v evropski skupnosti držav in narodov kot 28. članica EU,« je dejala premierka Jadranka Kosor. Kot je poudarila, so s sklenitvijo pogajanj z EU izpolnili tudi cilj, ki so si ga zastavili leta 1991.

Dodala je, da je izražanje svobodne volje državljanov na referendumu o vstopu EU prioriteta, ki zahteva enotnost vseh relevantnih političnih in družbenih dejavnikov na Hrvaškem. Povedala je, da politične enotnosti niso vedno zlahka dosegli.

V ključnih časih naše evropske poti, ko je potekala pluralistična razprava o arbitražnem sporazumu s Slovenijo, je bilo slišati stališča proti prizadevanjem za deblokado pogajanj z EU, je spomnila Kosorjeva. Dodala je, da je moč hrvaške demokracije v tem, da so na koncu okoli vseh strateških vprašanj znali oblikovati rešitev, ki so kazale večinsko voljo državljanov in zaščitile nacionalne interese.

Sklenitev pogajanj z EU je največja čestitka Hrvaški ob 20. obletnici samostojnosti, je dejal predsednik sabora Luka Bebić, ki se je zahvalil vsem vladam, ki so si prizadevale za omenjeni cilj. Predsednik Josipović pa je dejal, da je obletnica državnosti priložnost za zahvalo vsem, ki so odgovorno in pogumno branili hrvaško svobodo.

»Njihova pripravljenost, da so žrtvovali lastna življenja zaradi naše pravice, da bi živeli v svobodi in pravni državi, žal tudi jasno kaže izdajalsko ogabnost korupcije in brezvladje zločinskega obraza tistih, ki so vojno izkoristili za odtujitev narodnega premoženja in so z vojnim dobičkarstvom pljunili v svetost žrtve,« je med drugim izjavil Josipović.

Hrvaški državni vrh se je danes v zagrebški stolnici udeležil tudi maše za domovino, ki jo je vodil kardinal Josip Bozanić.

Bebić, Josipović in Kosorojeva so po seji vlade odšli v Vukovar na osrednja slovesnost ob dnevu državnosti. Najprej so obiskali spominski center za žrtve vojnih zločinov na Ovčari v Vukovarju, ob katerem je Kosorjeva vno- vič poudarila pomen sklenitve pogajanj z EU.

»V imenu vlade želim tudi tukaj na Ovčari povedati, da bo dosegla omenjenega pomembnega cilja posvečena hrvaškim veteranom,« je dejala predsednica hrvaške vlade. V vladnem spremstvu je bil tudi vukovarski hrvaški veteran Tihomir Purda, ki je več mesecev preživel v priporu v BiH zaradi neutemeljenih obtožb srbskega pravosodja za odgovornost za vojne zločine v Vukovarju leta 1991.

Državna delegacija se je nato udeležila slovesnega zaključka izobraževanja hrvaških vojaških častnikov v vojašnici v Vukovarju. Hrvaške vojne šole je v prejšnje šolskem letu končalo 379 vojakov, med njimi tudi 15 pripadnikov oboroženih sil iz Slovenije, BiH, Črne gore in Makedonije.

Medtem ko je Kosorjeva ostala v Vukovarju na večernem koncertu orkestra hrvaške vojske, se je Josipović vrnil v Zagreb in v svoji rezidenci na slovesni večerji gostil predsednika Slovenije in Madžarske, Danila Türka in Pala Schmitta. Potem so se odpravili na slavnostni koncert v Preporodni dvorani v starem mestnem jedru. (STA)

Seja hrvaške vlade s predsednikom države Josipovičem ob 20. obletnici hrvaške samostojnosti

ANSA

NEAPELJ - Kriza z odpadki Župan De Magistris zažiganje odpadkov pripisal kamori

NEAPELJ - »Kamora ovira našo okoljsko revolucijo.« Tako je včeraj ob robu nekega srečanja dejal novinarjem novi neapeljski župan Luigi De Magistris, ki je nedavno zažiganje kupov smeti, ki se nahajajo na ulicah njegovega mesta, pripisal krajevne organiziranemu kriminalu, ki po De Magistrisovih besedah želi s tem ovirati načrte nove mestne uprave, ki temeljijo na krepitvi ločenega zbiranja odpadkov in transparentnemu podeljevanju zakupov. Neapeljski župan tudi upa, da bo italijanska vlada čim prej odobrila odlok, na podlagi katerega bi smeti, ki se nahajajo na ulicah prestolnice Kampanije, dobile status posebnih odpadkov in bi jih tako bilo mogoče preseliti tudi v druge dežele.

Prav tu pa je težava, saj se Severna liga, vplivna in vedno bolj zahtevna članica desnosredinske vladne koalicije Silvia Berlusconi, trdovratno upira selitvi neapeljskih odpadkov na sever države, premiera pa je pozvala, naj v Neaplju uvede izredno stanje in reši v Kampaniji problem, ki se tiče izključno Neapeljčanov.

Nasprotovanje Lige vladnemu odloku o smeteh je povzročilo razburjenje v vrstah poslancev Ljudstva svobode, ki so bili izvoljeni v Kampaniji, pa tudi v drugih deželah na italijanskem jugu in so zagrozili, da bodo v parlamentu zavrnili vse, kar zanima Ligo. Oglasila se je tudi ministrica za okolje Stefania Prestigiacomo, za katero vlada preučuje »resen ukrep.«

ARMENIJA-ADZERBAJDŽAN - Pogajanja

Brez rešitve

Rusko posredovanje doslej neuspešno - Obojestransko obtoževanje za neuspeh

MOSKVA - V Rusiji je propadel še zadnji poskus rešitve za zamrznjen konflikt v Gorskem Karabahu. Ob posredovanju ruskega predsednika Dmitrija Medvedjeva sta se v ruskem mestu Kazan v petek sešla predsednika Armenije in Azerbajdžana, Serž Sarkisjan in Ilham Alijev, a do zblizanja stališč ni prišlo. Srečanje je propadlo, ker naj bi Azerbajdžan zavrnil podpis osnutka glede ozemelskega spora.

»Kazan ni prinesel rešitve, ker Azerbajdžan ni bil pripravljen sprejeti zadnje verzije osnovnih načel,« je v sporočilu za javnost zapisal armenski zunanji minister Edvard Nalbandžan. Po njegovih trditvah naj bi Baku želel spremeniti »okoli deset« točk v dokumentu, ki so ga imeli že dolgo na mizi.

Po drugi strani pa Baku trdi, da je Azerbajdžan naredil vse, da bi našli mirno rešitev spora. »Armenska stran zavaja mednarodno skupnost in izkorišča okoliščine pogajanj za do-

sego lastnih ciljev,« je povedal predstavnik urada azerbajdžanskega predsednika Novruz Mamedov. »Pogajanja so zelo težka, a mi bomo še naprej zagovarjali naša stališča in načela,« je poudaril ter se nadejal, da bi se pogajanja v kratkem spet nadaljevala.

Spor glede Gorskega Karabaha sega v 90. leta 20. stoletja, ko so to območje v Azerbajdžanu zasedli etnični Armenci in prevzeli oblast. V spopadih je bilo ubitih okoli 30.000 ljudi.

DMITRIJ MEDVEDEV

ANSA

ZDRUŽENJE SODNIKOV - Ocena Telefonski prisluhi niso prioriteta

Bodo poslanca Alfonsa Papa izključili iz združenja?

RIM - Telefonski prisluhi ne morejo biti osrednje sodno vprašanje, ki ga gre urediti z novim, omejevalnim zakonom. Tako meni vodstvo italijanskega sindikata sodnikov. Njen tajnik Giuseppe Cascini je poudaril, da sindikat ne nasprotuje posegu, ki naj bi uravnal način objavljanih nerelevantnih prisluhov, za italijansko sodstvo pa to ne more biti problem številka ena, je dodal. Predsednik vsedravnega združenja sodnikov Luca Palamara pa je zahtevo po omejitvi objavljanih telefonskih prisluhov obeležil s svetopisemsko prisposodbo: »Ne bi hotel, da bi bili zaskrbljeni zaradi bilke, ne bi pa videli debela v očesu.«

Vprašanje objavljanih telefonskih prisluhov se je ponovno pojavilo s preiskavo o tako imenovani novi tajni loži P4. Italijanski časopisi so začeli objavljati prepise telefonskih prisluhov vodje nove lože Luigija Bisignanija. Njegovi pogovori s številnimi italijanskimi politikami in gospodarstveniki so »prizadeli« politične sile, predvsem desnosredinske večine. Zato naj bi skušali politiki z novim zakonom utišati zadevo in preprečiti javnosti, da bi izvedeli, kaj se je dogajalo za hrbtom demokracije.

Vsedravnno združenje sodnikov je medtem dalo svemu razsodišču nalogo, da razčisti, ali lahko poslanec Ljudstva svobode Alfonso Papa, za katerega neapeljski sodniki zahtevajo aretacijo zaradi njegove vpletenosti v afero P4, še ostane v združenju sodnikov.

Venezuela: Chavez hudo bolan?

CARACAS - Venezuelski predsednik Hugo Chavez naj bi imel raka, njegovo zdravstveno stanje pa naj bi bilo kritično. To novico je - na podlagi informacij, ki jih je prejel iz krogov ameriške obveščevalne službe - objavil dnevnik v španskem jeziku iz Miamija na Floridi.

Chavez se že deset dni nahaja na Kubi, kjer naj bi ga zdravili. Uradno naj bi ga 10. junija operirali, ni pa znano, zakaj, in kakšno je njegovo zdravstveno stanje. Uradnih novic ni, le venezuelski zunanji minister Nicolas Maduro je na televiziji izjavil, da »spremljamo našega predsednika v njegovi veliki bitki za njegovo zdravje.«

Libija: tri silovite eksplozije v Tripoliju

TRIPOLI - V libijskih prestolnici Tripoli so včeraj odjeknile tri silovite eksplozije. Eksploziralo je okoli 14.45 v vzhodnem predmestju Tadzura, kjer se nahajajo številni vojaški objekti. Tadzura je bila že večkrat tarča napadov letal zveze Nato proti silam libijskega voditelja Moamerja Gadafiga. Zaenkrat ni znano, če je tudi tokrat šlo za takšen napad. Libijska vlada je medtem ponovno obtožila zvezo Nato, da cilja tudi na civiliste. Tiskovni predstavnik zveze Nato je obtožbe o civilistih kot tarči napadov zavrnil in pojasnil, da so območje pred napadi skrbno preučili. »Ciljali smo na poslopja v opuščnem predelu Brege. Zadelo smo legitimne vojaške cilje,« je poudaril. (STA)

Rusija: milijarder proti Putinu?

MOSKVA - Eden najbogatejših Rusov Mihail Prohorov je bil izvoljen na čelo stranke Pravična stvar, ki bo na decembrskih parlamentarnih volitvah v Rusiji poskušala spodkopati vladavino stranke

Enotna Rusija premiera Vladimirja Putina. Prohorova so za predsednika stranke izvolili na izrednem kongresu v Moskvi, kjer je milijarder v nagovoru obljubil, da bo stranko decembra spravil v parlament. »Delovati moramo kot odgovorna stranka z močjo. Priti moramo v parlament, najprej kot stranka številka dve in kasneje kot stranka številka ena,« je dejal. Z včerajšnjo izvolitvijo je Prohorov postal prvi bogati poslovnež, ki je vstopil v rusko politiko po aretaciji Mihaila Hodorkovskega leta 2003. (STA)

ZDA - Uspeh guvernerja Cuomo

New York: homoseksualci imajo pravico do poroke

ALBANY - Newyorški senat je v petek s 33 glasovi za in 29 proti potrdil predlog zakona, ki istospolnim parom omogoča poroko z istimi pravicami in obveznostmi kot veljajo za heteroseksualne pare. Predlog zakona je pred tem že potrdil spodnji dom newyorškega kongresa, guverner Andrew Cuomo pa je že napovedal podpis.

New York je poleg prestolnice Washington postal šesta zvezna država v ZDA, kjer so omogočene poroke med istospolnimi pari. Doslej so bile dovoljene v Massachusettsu, Vermontu, Iowi, Connecticutu in Maineu. Kmalu naj bi postale dovoljene tudi v državi New Hampshire.

Potrditev predloga zakona v senatu pomeni veliko zmago za Cuomo, ki se je zavzemal, da po štirih neuspešnih poskusih v preteklosti ponovno poskušajo v New Yorku legalizacijo homoseksualnih porok. Zmaga zagovornikov pravic homo-

seksualce v New Yorku je toliko večja, ker je predlog zakona potrdil senat z republikansko večino in ker gre za državo z največjim številom prebivalcev doslej, kjer jim je to uspelo.

Predlog zakona sta med drugim podprla nekdanji predsednik ZDA Bill Clinton in neodvisni župan mesta New York Michael Bloomberg. Predsednik ZDA Barack Obama se sicer zavzema, da imajo homoseksualni pari enake zakonske pravice kot heteroseksualni, vendar istospolnih porok doslej še ni podprl.

Predlogu zakona je med drugimi nasprotoval newyorški nadškof, kardinal Timothy Dolan, ki je homoseksualne poroke označil kot slabe za družbo. Za uspeh v newyorškem senatu je bila odločilna potrditev amandmaja, ki verskim organizacijam, na primer Katoliški cerkvi in drugim, dovoljuje, da tovrstne poroke zavrnejo. (STA)

KOŠARKA - Naš pogovor s trenerjem Sergiom Scariolom

»Malce se čudim, da Slovenija še nima kolajne«

»V Španiji je nogomet gigant, a je dovolj prostora tudi za druge športe«

V četrtek je bogat spored uglednih košarkarskih gostov v Trstu uvedel novi trener milanskega Armanija in selektor španske reprezentance Sergio Scariolo s predavanjem o specifični situaciji igre pick&roll. 50-letni strateg iz Brescie, ki je bil že pri tridesetih kot glavni trener državni prvak s Scavolinijem iz Pesara, se je v Španijo preselil pred kar 14 leti in si tu med drugim ustvaril družino ter si uredil dom v letoviščarskem središču Marbelli. Vodil je Tau Vitorio, Malago, ki jo je leta 2006 privedel do zgodovinskega državnega naslova, in Real Madrid ter ruski Khimki, leta 2009 pa je prevzel krmilo španske izbrane vrste in jo takoj popeljal do evropskega naslova. V Malagi je postavil na noge tudi dobrodelno fundacijo, ki pomaga otrokom z onkološkimi patologijami, in jo poimenoval po očetu Cesareju, ki je mlad umrl za posledicami levkemije.

Šport je zadnja leta v Španiji naravnost navdušujoč fenomen. V nogometu, košarki, pa tudi v drugih panogah, so klubi in reprezentance vodilne v svetovnem merilu. Kaj bi po svoji izkušnji z iberijskega polotoka svetovali italijanskemu športnemu gibanju?

»Bistvena je v prvi vrsti široka baza, saj je aktivnih športnikov, ne nujno registriranih, v Španiji res ogromno. Športna kultura se kaže tudi v tem, da šole tekmujejo med seboj, najmlajša mladinska prvenstva se namreč ne odigravajo med klubi. Nogomet je nedvomno gigant, zlasti po zaslugi klubov, kot sta Barcelona in Real Madrid, ki vzbujata izjemno zanimanje. Vendar v javnosti je tudi dovolj prostora za druge športe, za košarko, pa tudi za ostale. Velja poudariti, da je povprečje

gledalcev na tekmah najvišje košarkarske lige kar 7500 ljudi. Košarkarski svet, ki ga seveda najbolje poznam, je res poglavje zase. Po organiziranosti in uspešnosti je nedvomno drugo najmočnejše gibanje na svetu po ameriški košarki. Velik plus pa je v Španiji pri košarki tudi ta, da se znajo pri res pomembnih odločitvah vsi akterji zediniti in poiskati skupni jezik za obče dobro. V Italiji menda ni tako. Imam vtis, da vsakdo išče najprej osebno korist, kar se kaže pri vsaki majhni zadevi, posledica pa je očiten padec v zadnjem desetletju.«

V Litvi boste branili evropski naslov, med izzivalci pa bi radi bili tudi Slovenci. Kako si razlagate skoraj neverjeten pojav države z le dvema milijonoma prebivalcev, ki je zmožna proizvajati tako veliko število vrhunskih košarkarjev?

»Nimam odgovora na to vprašanje (smeh). Zagotovo delajo izredno dobro, če so vzgojili toliko kakovostnih igralcev. Malce se celo čudim, kako to, da še nimajo kolajne z velikega tekmovanja in da so se šele pred dvema letoma prebili do polfinala in četrtega mesta.«

Italijansko državno prvenstvo je že celih pet let domena Siene. S kakšnimi cilji se lotevate nove izkušnje v Milanu?

»Organizacija v klubu in posledično kvaliteta dela sta pri Montepaschiju na taki ravni, da mi v tem trenutku nihče ne more biti niti blizu. Po dveh tednih snovanja prihodnje sezone v novem okolju ne morem najavljati, da namepravam izmakniti primat Siene. Letos je bil Armani tretji, ta rezultat bomo skušali izboljšati, predvsem pa želim dobro delati in da ekipa med sezono napreduje.« (nš)

Sergio Scariolo

ANSA

D'Agostino je spet v lasti Udineseja

VIDEM - Pred dvema sezonama je hotel oditi za vsako ceno, naposled je Videm zapustil za Juventus, ki pa se ga je zdaj znebila, saj je za njegov odkup ponudila premalo denarja. Igralec je tako spet last Udineseja, vprašanje pa je, ali ga bo videmski klub obdržal.

Udinese si je medtem za cilj zadal tudi to, da bi v prihodnji sezoni imel 20.000 abonentov, zaradi česar že četrto sezono zapored ni povečal cen abonmajev. Impulz prodaji naj bi dala tudi Liga prvakov, posebno če bi ekipa uspešno premostila avgustovsko tekmo predkroga. Abonmajska kampanja se bo začela 15. julija. Slaba novica pa je ta, da se bo napovedana prenova stadiona Friuli najbrž začela šele prihodnje leto.

NOGOMET - NK Kras najel sedem kakovostnih igralcev

Ekipa vredna... D-lige

Paolini in Pittilino največja kalibra, tudi nekaj dobrih mladih - Možnosti za ponovno vključitev v višjo ligo so zdaj večje

Možnosti, da bi Nogometni klub Kras s svojo člansko ekipo, kljub lanskemu izpadu, še naprej igral v D-ligi, so kot kaže, spet nekoliko večje kot se je zdelo še pretekli teden. Iz Rima vse bolj pronicajo vesti o tem, da se cel klub ekip iz prve in druge divizije ter D-lige, zaradi finančne stiske, ne bo vpisalo v ligo, če se bodo, pa najbrž ne bodo pristale ocene nadzorne družbe Covisoc o finančnih jamstvih, zaradi tega naj bi se število repesajev povečalo. To je upravo NK Kras dokončno prepričalo, da vložijo prihodnji teden prošnjo za vpis v D-ligo (rok zapade 7. julija). Nato bo Covisoc po pričakovanih »rezal glave«, sledili bodo prizivi, sestava prvenstev pa bo dokončno znana šele 27. julija.

Je scenarij o Krasovi ponovni vključitvi v D-ligo realen? Prvi mož kluba Goran Kocman previdno ocenjuje, da so možnosti 50-odstotne, vendar gleda na zadevo z optimizmom.

Ne glede na to, v kateri ligi bo Kras igral, je vsekakor dejansko že sestavil ekipo za prihodnjo sezono, ta pa bo takšna, da bo lahko uspešno igrala tudi v D-ligi. V preteklih dneh je NK Kras že najel sedem kvalitetnih igralcev z izkušnjami v višjih ligah. Novi lider «ekipe bo vezist iz Palmanove Nicola Paolini (letnik 1975), igralec s 15-letnimi izkušnjami v C in D-ligi, ki je lani branil barve Union Quinta v D-ligi. V Repen se seli tudi centralni branilec, Videmčan s švicarskim državljanstvom Fabio Pittilino (l. 77), ki ima za sabo 220 nastopov v poklicnih ligah C1 in C2 (Castel di Sangro, Benevento, Acireale, Cavee, Sud Tirol, Sangiovanese), lani pa je igral za Manzanese. V obrambi, a na levem pasu, igra tudi Lorenzo Colavetto (l. 89, Torviscosa, ex Itala San Marco v C2-ligi). Enako star je vezist in hkrati polšpica Luca Filipino (6 golov za Torviscoso v minuli sezoni), še leto mlajši pa je napadalec Ulpiano Capalbo, ki je bil član državne reprezentance D-lige, ko je ta osvojila evropski naslov, lani pa je branil barve Sacileseja v C2-ligi. Kras je najel tudi 1,94 m visokega vratarja Davida Lorenzonija (l. 93), ki prihaja iz vrst ekipe primavera drugoligaša Livorna. V Repen se, skupaj z očetom Sergejem, vrača tudi njegov sin Artur (l. 91), ki je lani igral v elitni ligi v Lecceju.

Prestopni rok bo Kras prihodnji teden sklenil z najetjem še dveh izkušenih igralcev iz naše dežele, najel pa bo še nekaj mladincev. Če bo igral v elitni ligi, bo moral obvezno razpolagati z igralci letnika 1993 in 1994 tudi za člansko vrsto, v D-ligi pa sodijo med »obvezne mladince« igralci letnika 1991 in mlajši.

»Gre za mešanico izkušenih igralcev in kakovostnih in motiviranih mladih,« je prepričan Kocman. Skratka, v D-ligi jih (še) ni, ekipo zanjo pa pri NK Kras že imajo. (ak)

MOTOCIKLIZEM - VN v Assnu

Prvič Spies

Simoncelli trčil v Lorenza - Rossi četrti, a daleč za boljšimi

ASSEN - Ameriški dirkač Ben Spies si ne bi mogel izbrati boljšega trenutka za svojo prvo zmago v elitni motociklistični konkurenci. Njegovi delodajalci pri Yamahi namreč prav zdaj praznujejo 50 let delovanja v motošportu in Spies je bil že v petkovih kvalifikacijah - dirka v Assnu po tradiciji poteka ob sobotah - z drugi mestom tik pod vrhom.

Takrat ga je premagal Italijan Marco Simoncelli, ki pa svojega položaja na dirki ni prav dolgo zadržal. Že v tretjem zavoju je trčil s prvim Yamahinim dirkačem Jorgejem Lorenzom ter oba spravil v pesek; za Italijana je bilo dirke konec, svetovni prvak je lahko nadaljeval, toda do konca je zmožal priti le do šestega mesta. Boj za zmago v nadaljevanju ni bil posebej razburljiv; Casey Stoner se je v drugem delu dirke sicer približal 26-letnemu Spiesu, toda razlika je bila prevelika, da bi lahko Avstralec upal na četrto zaporedno zmago. Kljub temu pa se je Stoner z novimi 20 točkami še utrdil v skupnem vodstvu v SP, saj ima zdaj 136 točk, drugi Lorenzo 108, tretji pa je zdaj Andrea Dovizioso

so (99), ki je znova končal na stopničkah. Tik pod njimi, a daleč od boja za zmago (za Spiesom je zaostal več kot 30 sekund) je bil nekdanji svetovni prvak Valentino Rossi, letos na ne najbolj konkurenčnem Ducatiju tako še ni videl zmagovalnega odra. Drugi voznik italijanske ekipe Amerikan Nicky Hayden je bil peti, Lorenzo pa je iz pokvarjene dirke še izvelkel šesto mesto.

V šibkejših kategorijah sta slavila Španca Marc Marquez v moto2 in Maverick Vinales (Aprilia) v razredu do 125 ccm.

Sezona se bo nadaljevala že čez osem dni z dirko za VN Italije v Mugellu.

SMUČANJE Trofeja Topolino na Trbižu!

VIDEM - Državna in mednarodna faza prestižnega smučarskega mladinskega tekmovanja za Trofeja Topolino, prava parada bodočih šampionov, se bo v prihodnjih treh zimah odvijala na progah Priesnig C in B na Trbižu. Predsednik družbe Promotur Stefano Mazzolini bo ustrezno pogodbo z organizatorji podpisal jutri. Na Trofeji Topolino - v državno fazo se je v preteklih sezonah uvrstilo tudi več smučarjev slovenskih društev v Italiji, so se uveljavili kasnejši vrhunski smučarji, kot so Alberto Tomba, Gistav Thoeni in Marc Girardelli. Običajno na trofeji fazi nastopa 800 mladih smučarjev kategorij dečki in naraščajniki iz 50 držav.

Italijanski domov

WIMBLEDON - Prvi igralec sveta Španec Nadal je na grand slamu v Wimbledonu uspešno končal (7:6 (8), 7:6 (5), 6:0) v petek prekinjenih dvoboj proti Luksemburžanu Mullerju. Šestkratni zmagovalec Federer je v manj kot dveh urah s 6:4, 6:2, 6:4 odpravil finalista 2002, Argentinca Nalbandiana. Gladko je napredovala tudi ženska številka 1 Danka Wozniacki. Eno od presenečenj je pripravila avstrijska igralka Paszek, nekdanja zmagovalka odprtega prvenstva Slovenije, ki je s 3:6, 6:4 in 11:9 izločila Francesco Schiavone. Dramatični tretji niz je trajal kar dve uri, Francozinja Bartoli (št.9) pa je s 5:7, 6:4, 9:7 odpravila Flavio Pennetta.

9. ZAMEJSKI FESTIVAL AMATERSKIH DRAMSKIH SKUPIN

Nenavadno, po igralcih ali vsebini

BARVANA KLAPA SKLADA MITJA ČUK

Miusikol Miš Maš

Predstava, ki je presegla okvir umetniških smotrov

Gledališče je lahko razvedrilo, vir estetskega užitka ali razmišljanja o življenjskih vprašanjih, včasih pa njegova moč preseže okvir umetniških smotrov. Ko se na mavhinjskem festivalu pojavi Barvana klapa Sklada Mitja Čuk, postane oder kraj, kjer človek lahko vzpostavi stik z ljudmi, se postavi pred ogledalo, se zatopi v magijo fikcije, ki je včasih tako realna, da v njej zaveza smisel, ali vsaj trenutke sreče. Veselje, zadovoljstvo, iskreno navdušenje, morda tu ponos so občutki, ki so kipeli med nastopajočimi na petkovi uprizoritvi nove produkcije gojencev VZS Mitja Čuk. Tokrat se je Barvana klapa preizkusila v muziklu, ki ga je poimenovala Miš Maš in v katerem so morali nastopajoči napeti vse sile za izvedbo preko enourne predstave z igro, petjem in plesom.

Čukec Niko jih je pospremil skozi prizore, v katerih je vsak po svojih možnostih pokazal, kaj zmore, včasih z izrednimi dosežki kot so skupinske, artikulirane koreografije v vrstah ali petje ob spremljavi klavirja. Glasbo so učenci povzeli pretežno iz obče znanih pesmi ali so jo ustvarili improvizacijsko, celoto pa je priredila, izbrala in koordinirala njihova mentorica za glasbo Martina Feri. Vsak se je predstavil in nekaj zapel, solo ali zborovsko po dvojezičnih tekstih, ki so jih učenci, sami napisali.

li. Miš Maš je mešanica občutkov, sanj, želja, kateri so dali skupno, vezno nit in sicer veliko srce, ki so ga idealno, z mnogimi barvami in različnimi čopiči naslikali na sceni, a je utripalo tudi v njihovih ekspresivnih nastopih. S kovčkom, ki je z Opčin potoval direktno v Broadway, so učenci interpretirali s plesom različne glasbene žanre, včasih s presenetljivo urejenimi in duhovitimi izvedba-

mi kot v plesu zombijev iz Jacksonovega hita Thriller. »Skupen je naš svet; mi vam srce podarimo, skušajte se živeti« - so peli nastopajoči, ki so vsak s svojim jasno definiranim značajem sestavili ta mišmaš, v katerem so medsebojni, prijateljski odnosi, kot so večkrat poudarili, omogočili tudi lepo sodelovanje pod režijskim vodstvom sposobne in prisrčne Melite Malalan. (ROP)

LUPUS IN FABULA

Rdeča kapica po volkovo

Posodobljena pravljica o prijaznem volku zabavala s preprostimi sredstvi

Da je volk v vseh pravljicah že iz principa najbolj hudoben hudobnež je predsodek, s katerim sta obračunala (in ga prepričljivo odpravila) Fabrizio Polojaz in Alenka Hrovatin, ko sta za katarsko pustno koledovanje otrok ustvarila miniaturno igrico Rdeča kapica po volkovo. Predstava za odraslimi igralci, ki je specifično namenjena otroški publikli, je v petek zabavala svoje ciljne, a tudi starejše gledalce.

Minilo je kar nekaj let od nezgode Rdeče kapice in babice; deklica je zrastle in je zdaj prepoznavna po rdečem, svilenem kolobarčku, volk pa se skuša rehabilitirati, saj se je kesal, da je požrl njo in babico, predvsem ker mu je slednja ostala na želodcu. Stara znanca se pogovarjata in spopadata s temo volkove domnevne dobročnosti in to najprej z znanstvenimi dokazi (brez volkov bi imeli merjasce na Trgu Unita...), z naštevanjem pravljič, ki se v volčji perspektivi končajo vse slabo, na-

to z rekonstrukcijo pravljice o Rdeči kapici v »pravi luči«. Volk pomaga najprej deklici, ki ji je mama naložila 25-kilogramsko košarico, stari spaki oz. babici pa pospravi hišo, medtem ko ona gleda televizijsko nadaljevanko. Velika ušesa ima, da lahko sliši brnenje telefona, velike oči, da ji prebere časopis (Primorski dnevnik, seveda), velike roke, da bolje pomaga pri hišnih opravilih, velika usta, da zraven še nekaj zapoje. Posodobljena pravljica o prijaznem volku je zabavala s preprostimi sredstvi, smislom za humor in vedrino teksta, ki je napisan po meri otrok.

Dogodivščine v volčjem kožuho so potrdile komično žilico simpatičnega Fabrizia Polojaza; njegovo energijo je na odru uravnovesila »modra« protitež duhovite Biserke Cesar v vlogi Rdeče kapice in babice. Odziv pri mlajši publikli je bil takojšen, saj so se že od prvih replik vživeli v humoristično zgodbo, pri kateri so ves čas aktivno in navdušeno sodelovali. (ROP)

Vsak dan v spletni prilogi PD

- razpored predstav
- predstavitev skupin
- poročila o predstavah
- fotogalerija
- zanimivosti
- ankete

Povedali so...na spletu

Danes mnenje Barbare Drago o festivalu in predstavah!

Razstavi fotografij in kamnitih umetnin

Skozi dvotedensko dogajanje na festivalu v Mavhinjah so v prostorih bivše osnovne šole na ogled kar dve razstavi, povsem različni ena od druge. Letos razstavljata svoje umetnine Andrea Mervic iz Cerovelj in Janko Kovačič iz Bazovice.

Andrea Mervic je kamnoseško obrt vzljudil že v mladih letih, ko se je po nižji srednji šoli vpisal na tečaj za kamnoseke. Iz preprostih kamnov obdeluje prave umetnine. V Mavhinjah si lahko pred, med ali po predstavah ogledate njegove kamnite izdelke za razsvetljavo vrtov in hiš, pipo za vodo in lijak, vaze ter zelo lepo srnjakovo glavo.

Mervicevo razstavo *Lepota v kamnu* bogatijo fotografije priznanega fotografa Janka Kovačiča, ki je za svoje fotografije prejel že vrsto priznanj. Soustanovitelj Foto krožka Trst 80 je že razstavljaval na domačih tleh in v tujini, vsako leto pa sodeluje na tradicionalni pri-

OTROŠKA SKUPINA SSD JAKA ŠTOKA Čiren čaj in juha kokos pokos kvak kvak

Ekipno in disciplinirano o »politično nekorektni« čarovnici

Jaka Štoka je ime tradicije, ki je v zadnjih letih našla tudi v svoji sredi ustvarjalno energijo za nadaljevanje. Dolgoletna članica skupin SSD Jaka Štoka Nicole Starc je prevzela namreč vodstvo otroških in mladinskih skupin, s katerimi bo letos prisotna kar dvakrat kot režiserka predstav na tekmovalnem sporedu mavhinjskega festivala. Prva je bila igrice Čiren čaj in juha Kokos pokos kvak kvak, Starčeva priredba teksta prekmurskega pisatelja Ferija Lainščka. Zgodba združuje dve od najbolj pisanih in otrokom priljubljenih področji: čarovniški svet in cirkus. Pripoveduje namreč o mali in plašni čarovnici, ki ne zadostuje kriterijem hudobije in čarovniške spretnosti svoje družine in se zato poda v cirkus Direndaj, da bi postala pomočnica čarovnika Gregorja. Cirkus pa propada in tako tudi slava čarovnika, ki dobi odpoved, mala čarovnica Minka pa kazen, ker mu je podarila magični medaljon. Juha Kokos pokos kvak kvak ju bo namreč začarala v žabi. Prijatelji iz cirkusa pa jo pravočasno zlijejo na hudobni čarovnici in

na direktorja cirkusa, ki se bo odslej preimenoval v Regakvak in v katerem bodo vsi trije delovali kot cirkuške živalice.

Osnovnošolska skupina ni nastopila v polni zasedbi, saj se je ena od članic poškodovala in dve sta morali zadnji trenutek prevzeti njene replike. Morda je pripetljaj vplival na sproščenost in na nekoliko počasen ritem predstave. Skupina je delovala ekipno (vsi so bili angažirani tudi pri večkratni menjavi scen) in zelo disciplinirano v jasno začrtani režijski strukturi, a ni našla - razen izjem zlobnih čarovnic in simpatičnega pomočnika cirkuškega direktorja - dovoljšnega poguma ali motivacije, da bi se dovolj prepričano zvela v zgodbo in like.

Izbira teksta pa je bila prav gotovo posrečena kot tudi glasbena kulisa Aljoše Saksida, ki je uprizoritev obogatila s prijetnimi zborovskimi točkami, situacija je sprožila fantazijo izkušene kostumografke Betty Starc in čarovniškoviarni efekti so dodatno ovrednotili celoto z lučmi Jana Sossija. (ROP)

reditvi Okusi Krasa. Najraje fotografira portrete, kraško naravo, razne prireditve in motive naravne ter kulturne dediščine. Pod naslovom *Mikro makro* razstavlja v Mavhinjah vrsto fotografij, ki ponazarjajo detajle narave, kot so na

primer listi ali sadeži, in podrobnosti nekaterih drugih predmetov.

Razstavi bosta na ogled do vključno nedelje, 3. julija, ko bo na mavhinjskem trgu nagrajevanje 9. Zamejskega festivala amaterskih dramskih skupin.

Severnoafriški anticiklon se bo do srede razširil do Skandinavije in zagotavljal stabilno vreme. V nižjih slojih atmosfere se bo zadrževal vlažen zrak, ki se bo dan za dnem postopoma segreval.

Nad osrednjo Evropo in Sredozemljem je obsežen anticiklon, severno od Alp se proti vzhodu pomika oslabljena topla fronta. S severnimi vetrovi priteka k nam toplejši in vse bolj suh zrak.

DOLŽINA DNEVA
Sonce vstane ob 5.17 in zatone ob 20.58
Dolžina dneva 15.41

BIOPROGNOZA
Vremenski vpliv bo ugoden, v krajih s sončnim vremenom tudi spodbuden.

MORJE
Morje je rahlo razgibano, temperatura morja 21,9 stopinj C.

TEMPERATURE V GORAH °C

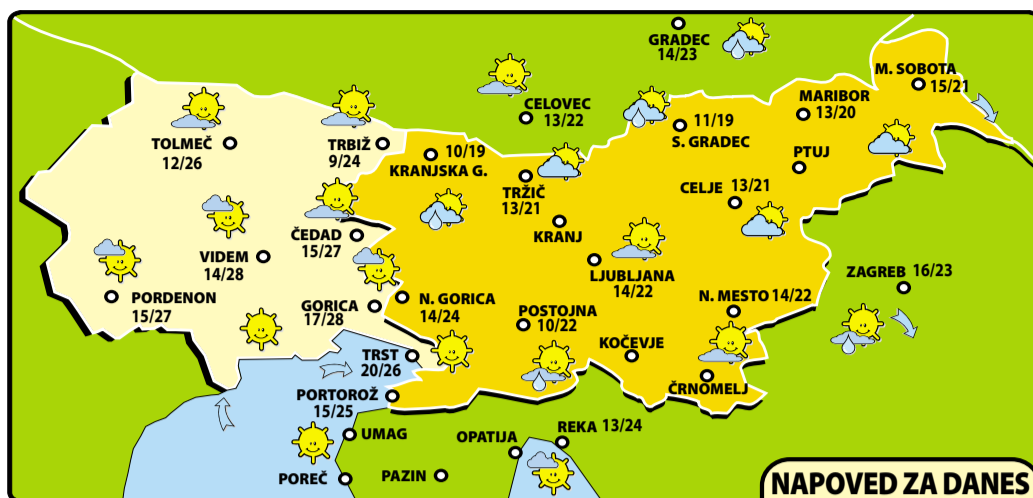
500 m	21	2000 m	8
1000 m	16	2500 m	5
1500 m	11	2864 m	3

UV INDEKS
UV indeks bo sredi dneva ob jasnem vremenu po nižinah 8,5 in v gorah 9,5.

Vremenska napoved Hidrometeorološkega zavoda R. Slovenije in deželne meteorološke opazovalnice ARPA OSMER

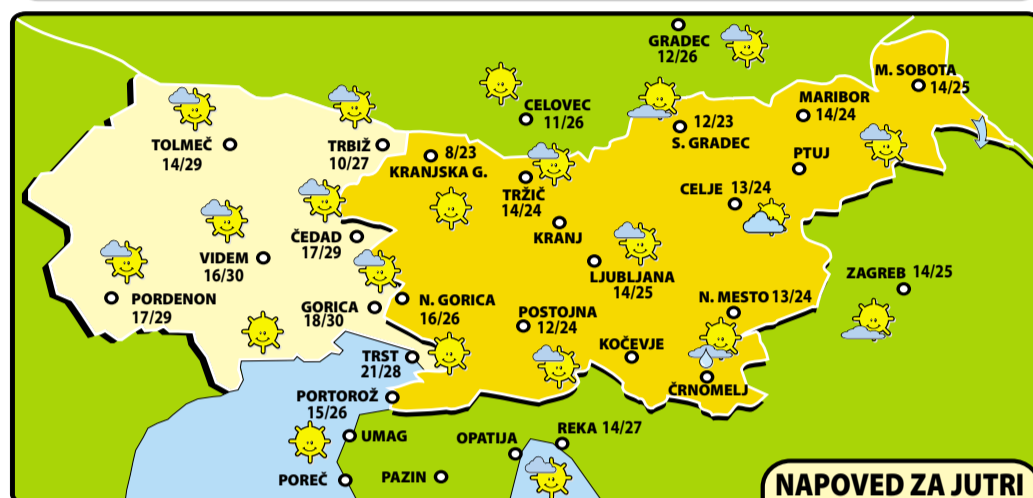
LUNINE MENE
Luna vstane ob 1.34 in zatone ob 16.25

PLIMOVANJE
Danes: ob 2.54 najnižje -49 cm, ob 9.15 najvišje 15 cm, ob 13.55 najnižje -7 cm, ob 20.08 najvišje 44 cm.
Jutri: ob 3.24 najnižje -55 cm, ob 9.49 najvišje 21 cm, ob 14.37 najnižje -7 cm, ob 19.40 najvišje 45 cm.

Ob morju bo jasno, le zjutraj bo še nekaj ostankov oblačnosti. Popoldne bodo pihali okrepljeni krajevni vetrovi. Drugod po deželi bo le zmerno oblačno, le v Predalpah bo popoldne nekaj kopaste oblačnosti.

Pretežno jasno bo, le v vzhodnih krajih bo zjutraj še zmerno do pretežno oblačno. Najnižje jutranje temperature bodo od 8 do 13, na Primorskem okoli 15, najvišje dnevne od 21 do 26 stopinj C.

Ob morju bo jasno, pihali bodo okrepljeni krajevni vetrovi. Drugod po deželi bo zmerno oblačno.

Jutri in v torek bo pretežno jasno in toplo.

leti tudi poleti

Tudi poletje je pravi čas, da se naročite na **Primorski dnevnik**. 6-mesečna naročnina – 1. julij - 31. december 2011 – vas bo stala le **95 evrov**.

Do konca junija boste dnevnik prejeli **brezplačno**, podarili pa vam bomo tudi naročnino na slovensko mesečno revijo **GLOBAL**. Z vplačilom dodatnih **15 evrov** vam bo omogočen neomejen dostop do dnevnika na spletnih straneh. S Primorskim dnevnikom v polet, v poletje.

**POSEBNO DARILLO
ZA NOVE NAROČNIKE**

6-mesečna naročnina na mesečnik GLOBAL, revijo, ki vam prinaša izbor najboljših člankov iz svetovnega tiska

ZA INFORMACIJE:

Trst: 040 7786300 Gorica: 0481 533382 www.primorski.eu